

ናፋቶት ETHIOPIA

አውነትን ግዛት፤ አትሸጣት!

ሚያዝያ / ግንቦት ፪ሺሐ፯
May / June 2014

፯ኛ ዓመት
7th Year

ቁጥር ፳፬
No. 64

Editor in Chief:- Girma Zegeye

ዋና አዘጋጅ:- ግርማ ዘገየ
girmazegeye@yahoo.com
editor.nafqotethiopia@yahoo.com
773-746-9513, 773-253-5110

Associates:- Mekuria Negia
Kassahun Maru

አምደኞች:- ከንፈ ገበየሁ ዶ/ር
ዳንኤል ከብረት ዲ/ን
ጎሊና በለጠ
ሠላዩ
አጩሌ
አርቲስት ግርታ ቀፀላ
ኑረዲን ኢሣ
መኩሪያ ነገያ
ጠመኔው
አናንያ
አምሳለ ተስፋዬ

ጽሑፍ አስተዋፅኦ:- አስፋው ዘ. አልጌና
ቤተ መሳሪያ
ፍሰሐ ኃይሌ

ተባባሪ ሪፖርተር:- ፍቃዱ ማኅተመርቅ አ/አ (ዕንቁ)

Cover Design:- Ezana Film and Music

Contact Information:- **Nafqot Ethiopia Magazine**
P.O. Box 409214
Chicago, IL 60640

D.M.V area:- 202 - 253 - 4414
703 - 628 - 5716

በዚህ መጽሔት ላይ የወጡ ማናቸውም ጽሑፎች የአዘጋጁን ወይም የበርድ አባላትን አመለካከት አያንጸባርቁም፡፡ በመጽሔቱ ላይ የወጡትን ሥራዎች ያለአሳታሚው ፍቃድ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል መልሶ ማሳተም በፍፁም ከልከል ነው፡፡

NAFQOT Ethiopia is an Independent Magazine published Monthly in Amharic and English. Views expressed do not necessarily reflect that its editors and advisors. Fully or partially copying of the articles is prohibited.

Website:- www.nafqotethiopia.com

በዘር ተለይተን፤ በኃይማኖት ተጋጭተን፤ በፖለቲካው ጦር ተማዝዘን፤ ዛሬ ደግሞ ሃገር በቀሉን ሥማችንን ከጠላን «ምን ተረፍን አኛማ?» የሚያስኝ ሳይሆን ይቀራል?

ባለፈው ወር መጽሔት ቁጥር 63 ላይ «የሥጋ ወንድም እና አህፉ ጠላት ሆኑኝ» አድላ ቢሷ በሚል ሥም ከቨርጂኒያ ጥያቄ ቀርቦልን የመፍትሄ ሃሳብ እንድንረዳት መልእክት ልካልን ነበር። የደረሰንበትን ውጤት ይዘናል።

ከአዲስ አበባ ሰንካላ ቢሮቻቸው ረግጦ ስለ ሊሳክ ሪዞርት የማያሳሳ ሰው እንደሌለ ከወዳጅ ጓደኞቻችን ደግመን ደጋግመን ስለሰማን አስቲ እንዲህ የሚነገርለት ሪዞርት ምን ይመስላል? የሚል የጉጉት ጥያቄ እንደተጫረብን ነው አበታው የደረሰነው።

የምንመገባቸው ምግቦች የምንጠጣቸው መጠጦች የምንተነፍሰው አየር የምንወስዳቸው መድኃኒቶች ከዓይነታቸው ከብዛታቸውና ካካባቢ ይዞታቸው ጋር የየሰውነታችን መቀበልና አለመቀበልን ጨምሮ፤ ለጤናችንና ለዕድሜያችን ወሰን የጥቅምና ጉዳት አስተዋጽኦ እንዳላቸው እንገነዘባለን።

ከግዛት ወደ ጠቅላይ ግዛት፤ ከጠቅላይ ግዛት ወደ ከፍለ ሀገር፤ ከከፍለ ሀገር ወደ አስተዳደራዊ ክልል፤ ከአስተዳደራዊ ክልል ወደ ዞን እየገለበጠጥን አካባቢዎቻችን እንኳን ቀጣይነት የላቸውም። ትናንት በአንዱ ወረዳ የነበረው ዛሬ ሌላ ወረዳ ውስጥ ነው።

እኛነታችን ቀስ በቀስ እያመለጠን ይሆን?

ታላቁ የጥበብ ሰውና የተውኔት አባት እንግሊዛዊው ዊልያም ሼክስፒር ከዚህ ዓለም በሞት ከተለየ 450 ዓመት ያስቆጠረ መሰለች። አልተሳሳተኩም ድፍን 450 ዓመቱ አፈር ከቀመሰ። ታዲያ በተውኔቶቹ ላይ ለሚፈጥራቸው ገፀባሕሪያት የሚሰጠው ሥም የራሱ ፈጠራ ነበር። ዴዘዴሞና፣ ኦቴሎ፣ ሐምሌት፣ ሮሜዎ፣ ጁሊየት... ወዘተ እያለ። እነዚህ የፈጠራ ሥሞች አንዳንዶቹ የተለመዱ ቢሆኑም አብዛኛዎቹ ግን ራሱ የሚያመጫቸው ናቸው። የሼክስፒር የተውኔት ሥም ፈጠራዎች ዛሬ ከብሪታንያ አልፎ፣ ጣሊያን እና በመላው ዓለም ብዙ ሰዎች ይጠሩበታል። ይኸን ያለምክንያት አላነሳሁትም በመጨረሻው ላይ የምለው ስላለኝ ነው። እንዲህ ተከተለኝ።

በምንጥርባት የአሜሪካ ምድር ከወደ 30 ዓመት አካባቢ የተፈጠረ አንድ ከስተት አለ። በተለይም የጥቁር ቀለም ባላቸው ወይም «አፍሪካን አሜሪካን» ተብለው በሚጠሩት የታየ ትልቅ የሥም ለውጥ።

ጥቁር የአሜሪካውያን በባርነት እና የቀድሞ ነጮች በነበራቸው የበላይነት ባላቸው ጥላቻ፣ በአለባበስ፣ በአነጋገር፣ በአረማመድ እና በሥም አወጣጥ በኩል ትልቅ ለውጥ ማሳየት ከጀመሩ እነሆ 30 ዓመታት ያለፋቸው መሰለኝ።

ጥቁር አሜሪካውያን በተለይም አዲሱ ትውልድ የሞተ እና ያረጀ ታሪክ እየመዘዘ «እንዲህ አድርጋችሁናል? ነጭ ገድሎናል፣ በባርነት አንገላትቶናል፣ ማንነታችንን አጥፍቷል» ሌላም ሌላም ተጨማሪ ቁርሻ በውስጡ በማጫር ያለፈውን ንትቶ አዲሱን የነጭ ዘር ዕዳውን ማስከፈል ይፈልጋል። ነጩ ደግሞ «እኔ አላደረኩም፣ ይኸ ያለፈና የቀድሞው የነጭ ትውልድ የፈጸመው በደል ነው፣ እኛ ተጠያቂ ልንሆን አንችልም» ባይ ነው። «በአባት ዕዳ ልጅ አይጠየቅም እንዲሉ።

ዛሬ በአማካይ ከአሜሪካ አጠቃላይ ሕዝብ 12.5 በመቶ የሚሆነውን ቁጥር በመያዝ ከሜክሲኮ ዜጎች ቀጥሎ ሦስተኛውን ደረጃ የያዙ ይመስላል። ነገር ግን ባለፈው 50 ዓመታት በታየው የቁጥር ንረት እና መባዛት አንፃር በቅርቡ የኤዥያ እና የሕንዶች ቁጥር ከጥቁር አሜሪካውያን በእጥፉ እንደሚበልጥ በሙያው የተሰማሩ አጥኚዎች ይናገራሉ። ይኸ ለምን እንደሚሆን ሲገልፁም፣ የዛሬው የጥቁሮች ቁጥር በ1964 ከነበረው የጥቁሮች ቁጥር ጋር ሲነፃፀር እድገቱ በጣም ያነሰና ከግምት የማይገባ በመሆኑ ነው። የእኔ መልዕክት ጅምር እንኳን ይኼ አልነበረም፣ ለነገሩ ለመልዕክቱ ሚዛን መድፋትና አንዱን ከሌላው ለማያያዝ ልጠቀምበት ፈልጌ እንጂ።

ሼክስፒርን እና የጥቁር አሜሪካውያንን የሥም አወጣጥ ለመጠቀም የፈለኩት የሁለቱም ለካሄድ ለየቅል እና አንዱ መልዕክቱን በገፀባህርዩ አማካካይነት ሌላውን እያዘናና ለማስተማር የተፈጠረ ሲሆን ሌላው ደግሞ ራሱን ከሌላው ቀለም ለመለየት እና ራሱን ለማግለል የተፈጠረ በመሆኑ ነው።

ጥቁር አሜሪካውያን በዘመነ ባርነት በአያት እና በቅድም አያቶቻቸው ላይ በነጩ ቀለም በደረሰባቸው በደል ምክንያት ዘመን ከተሻገሩም በኋላም ቢሆን ያንን ቁም ቋጥረው ከነጩ መለየት የፈለጉ ይመስላሉ። በመጠሪያ ስም፣ በአነጋገር፣ በአለባበስ፣ በዜማ እና ዘፈን፣ በአረማመድ ሁሉ የተለዩና ራሳቸውን ብቻ የሚወክል አዲስ ዘመን ወለድ ጎዳና ፈጥረዋል።

ለምሳሌ ጀምሰ ብሎ በነጭ ሥም ከመጠራት ይልቅ ጀማር፣ ጃክሰን ከመባል ይልቅ ሲጄ እና የመሳሰለው ለወንዶቹ መጠሪያ ሲሰጡ ለሴቶቻቸው ደግሞ ከሚሻ፣ ዶርኪሻ፣ ለቲፋ፣ ሞኪሻ ወይም የመሳሰለውን ይሰጣሉ። ይኸ የሥም አወጣጥ ከየትኛውም አገር እና መጠሪያ ጋር የማይያያዝ ጎዳና ወለድ ሥም ነው። በአለባበስም ሱሪን በጣም ዝቅ አድርጎ የውስጥ ገበያን እያሳዩ መራመድ፣ በአነጋገርም ትንሽ የአካል ጡዘት መጨመር ይፈልጋሉ።

የሚገርመው ነገር ግን እነሱ ሳያውቁት በዘፈንም፣ በአለባበስም በአረማመድም ሆነ የአካል ጡዘት ከእነሱ መንደር አልፎ የዓለምን ወጣቶች የሰና አዲስ የዘመኑ ፋሽን መሆኑ ሳያስደንቅ አይቀርም። ዛሬ የአሜሪካ ጥቁሮች የፈጠሩት አለባበስ ፋሺን እና የአነጋገር ፈሊጥ የዓለምን በተለይም የሦስተኛውን ዓለም ወጣቶች አንበርክታል።

የሰው ልጅ ራሱን በአውቀት አስታጥቆ ሌላውን ይወዳደራል ሲባል እንጂ ከአንዱ ቀለም ለመለየት ብቻ ሲባል የሕይወቱን አጠቃላይ አካሄድ ራሱንም ሌላውንም ሊጠቅም በማይችል ሁኔታ መተካት ትንሽ ሳያስገርም አይቀርም። እኔ ለምናልባቱ በወግ አጥባቂውና በድሮው ዓይን እያየሁት ወደኋላ ቀርቼ ሊሆን ይችል ይሆን?

በሥም፣ በአለባበስ፣ በአረማመድ እና ከሌላው ለመለየት ሲባል ብቻ ዘመን ያመጣቸው ከስተቶች ዛሬ የአንድ ቀለም መለያ ከመሆን አልፈው ዓለም ዓቀፍ ፋሺን መሆናቸው ቢያስገርመኝም እስቲ ከራሴ ወገኖች አንፃር ለመመልከት ልምክር።

ለመሆኑ ካለፉት 20 ዓመታት ወዲህ በሃገራችን እና በተለይም በባዕዱ ዓለም የሚኖረው ኢትዮጵያዊ ለልጆቹ የሚያወጣውን ሥም ልብ ብላችሁ ተመልከታችኋል? እኔ ከሰማሁት ሳይሆን ካየሁት ጥቂቶቹን እካፍላችሁ። እንዲያውም አንዳንዶቹ ሕፃናት ሲወለዱ በሥም አወጣጡ ላይ ተገኝቻለሁ። ጥቂቶቹን ልጥቀስ፡ «ቃየን፣ ሄናስ፣ መላልኤም፣ ሔርሚላ፣ ላሚህ፣ ያፌት፣ ጋሜር፣ ሪፋት፣ ቶቤል፣ ዓቦር» እነዚህ እንግዲህ እኔም በቅርብ የማውቃቸው ናቸው። ለምን ብዬ መጠየቁ አልቀረም። ከብዙዎቹ የተሰጠኝ መልስ የመፅሐፍ ቅዱስ ሥም ነው የሚል ነው። ታዲያ እኛ «ጂዊሽ» አይደለን፣ ቤት ያፈራውን ሥም አውጥተን መጽሐፍ ቅዱስን ማመን ማን ይከለክለናል? የሚል ጥያቄ አለምጮሮ ማጫሩ አይቀርም። ከዚያም ባለፈ ከዛሬ 50 ዓመት በኋላ ሁሉም በፋክከር ሀገር በቀል የሆነውን ውብ ሥማችንን እየረሳ «አስራኤላዊ» የሚሆን ከሆነ ከእኛነታችን መታወቂያ ውስጥ ምን ቀረን የሚያሰኝ ነው።

በዘር ተለይተን፣ በኃይማኖት ተጋጭተን፣ በፖለቲካው ጦር ተማዝዘን፣ ዛሬ ደግሞ ሃገር በቀሉን ሥማችንን ከጠላን «ምን ተረፍን እኛማ?» የሚያሰኝ ነው።

ሽየክስፒር ለፈጠራቸው ገፀባሕሪዮች ጥቁር አሜሪካዊያን ከነጩ ለመለየት የፈጠርነው ነው ቢሉ ስሜት ሊሰጥ ይችል ይሆናል። የኛ ግን ያልሆነውን ለመሆን እና ራሱን ከመጥላት የመነጨ፣ ሀገር በቀል ሥሞች የ«ፋራ» መሆናቸውን ለመመስከር ይሆን። በቅርቡ በክርስትና ሥም መጠሪያ «ያውም ኦርቶዶክስ ክርስቲያን ከሆኑ» ካልሆነ በስተቀር ገብረዮሐንስ የሚል ሥም መስማት ይቻል ይሆን?

በሉ እኔም ዛሬ የ«መላልኤም» ልደቱ ስለሆነ፣ በእሱ ልደት ላይ ልገኝ መሄዴ ነው። «ሃፒ በርዝ ዴይ መላልኤም» ልዘምር። እኔም ራሴ ጁዊሽ የሆንኩ መሰለኝ። ለመሆኑ እስራኤላውያን «በቀለ፣ ቀጄላ፣ ተከስተ» የሚል ሥም ሲያወጡ ለመስማት ያድላኝ ይሆን? የተፈቀደልኝ ገጽ አለቀ እንጂ በዚህ ላይ ብዙ የምለው ነበረኝ።

ሠላም ናፍቆቶች ! ምነው እንደዚህ የንባብ ጥማት ለቀቃችኋብን? ለምን ይኸን ያልኩ ይመስላችኋል? ያለፈው መጽሔታችሁ በጊዜው ሳይወጣ በመቅረቱ «ዘገየ» የሚባል ሳይሆን «ተኛ» የሚያስኘው ነው። በእርግጥ የገጠማችሁን ችግር ገልፃችሁ አውጥታችኋል። ታዲያ አሁን ዓየሩ ተለውጧል፤ ምን ችግር ገጥሟችሁ ሆነ? አሁንም በታም ዘግይቷልና እርባካችሁ ቶሎ ላጀኩልን።

ጀምበር ከዲሲ

እዚህ ያሉትንም አስተዋውቁን

ናፍቆት ኢትዮጵያ መጽሔትን ማንበብ ከጀመርኩ ከአምስት ዓመት በላይ ሆኖኛል። በእነዚህ ዓመታት ከመጽሔቱ ቀላል የማይባል ትምሕርት እና ምክር አግኝቻለሁ። በተለይ በጤና አምድ የዶ/ር ከንፈ ገበየሁ፤ በትዝብት አምድ የዲያቆን ዳንኤል ከብረትን ሥራዎች በእጅጉ አድናቂ ነኝ። በብዕራቸው እያዋዙ የሚያስተምር እና የሚያዘና መረጃ የሚያቀርቡለን ሠላዩ እና አጩሴን ሳላመሰግን አላልፍም። ከዚህ መልእክት ባሻገር ግን ብዙ ጊዜ ለማሳሰብ ሞከሬ በእናንተ በኩል ተቀባይነት ያጣ አስተያየቴን አሁንም ደግሜ ማንሳት አፈልጋለሁ።

ይኼውም በውጪው የባዕድ ዓለም እየኖሩ ከምንም ተነስተው ጠንክረው በመሥራት ሠማይ ጥግ የደረሱ ወገኖች አሉን። እነዚህ ግለሰቦች በእጅጉ ከመመስረት አልፈው ለሌሎችም አርአያ ሊሆኑ የሚችሉ ናቸው። አባካችሁ ናፍቆቶች እነዚህን ወገኖች አፈላልጋችሁ ቃለመጠይቅ በማድረግ እስቲ አስተዋውቁን። እናንተ የምታተኩሩት በሞተ ሰው ወይም ባረጅ ታዋቂ ሰው ላይ ብቻ ነው። እነሱንም ሳትተዉ በተጨማሪ እነዚህንም አቅርቧቸው። ባይሆን አሜሪካ መጥተው ከባዶ ተነስተው ዛሬ ሚሊዮን የሆኑ ወገኖቻችንን በመጠቀም እንረዳችኋለን።

ሰማኸኝ ቢተው / ሲያትል /

ባለፈው መጽሔት ቁጥር 63 ላይ የምኒልክን ጉዳይ አስመልክቶ «የምኒልክ አፅም ቆርጣሚዎች» በሚል ርዕስ የተለያዩ ፅሁፎችን አውጥታችኋል። ጽሁፉ ያተኮረው በአፄ ምኒልክ ገናኖነት እና በሌሎች የንደፈውን ስማቸውን ለማዳን እና ለማደስ የተሰራ ይመስላል። ፅሁፉ ቁጭትም ያዘለ በመሆኑ የሌላውን ስሜት የጠበቀ አይመስልም።

አውነቱን የሚናገር ጠፋ እንጂ አፄ ምኒልክ የምትሏቸው ንጉሥ በአሩሲ የእስልምና ኃይማኖት ተከታይ አሮሞዎች ላይ የፈፀሙት በደልና ግፍ በቀላሉ የሚታይ አይደለም። በአሳቸው ትዕዛዝ ወደ አዳሲ የዘመተው ጦር በሴቶች ጡት መቁረጥ ላይ ብቻ ያተኮረ ሳይሆን የወንዶች ብልት በመሰለብ ብዙ ሠቆቃ አድርሷል። ታዲያ እናንተ የአሳቸውን በደል ወደ ጎን በመተው ደግ ደጉን ሥራ ለመመስከር የምታደርጉት ጥረት በታሪክ ያስወቅሳችኋል። መስላም አሮሞዎች በአላህ ፊት ተጠያቂ ያደርጓችኋልና አውነቱን ከመደበቅ ይልቅ ሐቁን ተናግራችሁ ይቅርታ እና ፍቅር ማውረዱ ይሻል ይመስለኛል።

አህመድ / ከሜኒሶታ /

በዚህ የአንባቢያን መልእክት ገፅ ላይ ለሚቀርቡልን አስተያየቶች መልስ መስጠት የምክርንበት ጊዜ በቁጥር ሁለት ጊዜ ብቻ ነው። መልእክቱ አወዛጋቢ እና በመረጃ ያልተደገፈ፤ ወገኖችን እርስ በእርስ ሊያጋጭ ወይም ግጭቱን ሊያብብስ ይችላል ብለን ባመንበት ጉዳይ ላይ መለስተኛ አስተያየት ለመስጠት ሞክረናል። ይኸም የአቶ አህመድ መልእክት ከዚያው ቀለበት ውስጥ ያልወጣ በመሆኑ ለአንባቢያን ማስገንዘቢያ ለመስጠት ያኽል ጥቂት የምንለው ይኖረናል።

በመሠረቱ ባለፈው ወር መጽሔት ላይ «አፄ ምኒልክ አፅም ቆርጣሚዎች» በሚል ርዕስ የወጣው ጽሁፍ ብዙ የተደከመበት እና አውነቱን እንዳይለቅ መፅሐፍትን ዋቢ ያደረገ ነው።

የዚህ አስተያየት አቅራቢ ግን ይኸን እሳቸው የሚተርኩልንን ታሪክ ከየት እንዳመጡት እና ያነበቡትን መጽሐፍም ሆነ የምናውቀው በአፈታሪክነት የተደገፈ ማሰረጃ እንኳን አላየንበትም። እኛም ሆነን እሳቸው የአፄ ምኒልክን ታሪክ የምናውቀው እኩል ነው። ያነበብነውም ሆነ የሰማነው ታሪክ መልካም ሥራ ሊሕዝባቸው እና ለሃገራቸው ማበርከታቸውን እንጂ እርስዎ እንደሚነግሩን በተለይ የአሩሲን እስላም አሮሞዎችን መርጠው የሴቶቹን ጡት እና የወንዶቹን ብልት ለመቁረጣቸው የሰማነው አሁን በቅርቡ «አኖሌ» በሚል የተተከለው የመታሰቢያ ሃውልት በእርሴ ግዛት ውስጥ አኖሌ በሚባል ሜዳ ላይ ከተተከለ በኋላ ነው።

አቶ አህመድ ብዙ የሚያጣላን ነገር ፈጥረናል ወይም ፈልሰፈናል። ልምን ይኸ እንዳስፈለገ ግን አልገባንም። በየደቂቃውና በየሰዓቱ አዲስ ነገር በሚፈለሰፍበት አገር ተቀምጠን የሚያጣላን ሰበብ ፈላጊ መሆናችን አሳሳቢ እየሆነ ሳይመጣ አልቀረም። ለእኛ የሚቸግረን ግን የዚህ ምንጩ እና ወዴትስ እንደሚወስደን መንገዱን ማየት ያለመቻላችን ነው።

ከሰሞኑ የሰማነው በአሩሲ የተሰራው «አኖሌ» የተባለው ኃውልት የሚያሳየው የምኒልክ ቀኝ ከንድ የተቆረጠ የሴት ጡት ጨብጦ ነው። እርስዎ ደግሞ የሴት ጡት ብቻ ሳይሆን የወንድ ብልትም ቆርጠዋል ባይ ነዎት። በእርግጥ ይኸ ከታመነበት የሚቀጥለው ኃውልት ሲቀረፅ የምኒልክ ግራ እጅ ጨብጦ የሚቆመው እየታየን ከወዲሁ መገረማችን አልቀረም። ምኑን አመጣብን የሚያሰኝ ጊዜ ላይ ነው ያለነውና አባከዎን የእርስዎንም አመለካከት ለአንባቢያን ማቅረብ እንድንችል ምኒልክ የአሩሲ አሮሞ አስላሞችን መርጠው የፈጁበትን ታሪክ አገኘሁ ከሚሉትን ምንጭ ጋር ይጠቁሙን።

ሰደተኛው ወገድ

የዓባይ ወንዝ የትውልድ ሐረግ ይህ ነው።

Eonile፣ Palenileን ወለደ፣ Palenile፣ Prinileን ወለደ፣ Prinileም የአባይን እናት፣ ታላቁን የአባይ ገደላማ ሸለቆን Neonileን ወለደ።

ባለፉት 6 ሚሊዮን ዓመታት በተለያዩ የመሬት ነውጦች ምክንያት የአባይ ሸለቆ ብዙ ጊዜ ተቀያይሯል። Eonile የተፈጠረው ከ5.4 ሚሊዮን ዓመት ገደማ የሜዲትራኒያን ባሕር ተኖ ኃይለኛ ዝናብ በመከሰቱ ምክንያት በወረደው ዝናብ ነው።

ወደ ሕንድ ውቅያኖስ ይፈስ የነበረው አባይንኳ ከ5 ሚሊዮን ዓመታት በፊት በተከሰተ የመሬት መናድ ምክንያት አቅጣጫውን ቀይሮ ወደሰሜን መፍሰስ ጀምሯል። የጣና ሐይቅን የፈጠረው እሳተ ገምራም የዛሬ 2.6 ሚሊዮን ዓመት የተከሰተ ነበር።

Palenile ከ1.8 ሚሊዮን ዓመት በፊት የነበረ ሲሆን ከሰሜን ተራሮች ዝቃጮችን እየጠራረገ ታላቁን ገደል ለአባይ ያሰናዳበት ወቅት ነው።

Prinile የአባይ አያት ሲሆን ከ400 000 ዓመታት በፊት ነበረ። Neonile፣ የዛሬ 12 500 ዓመት ገደማ Prinileን ተከትሎ የመጣ የአባይ እናት እንደማለት ነው።

ከዚህም በኋላ የበረዶ ዘመን ሲጠናቀቅ ለ6000 ዓመታት የቆየ የዝናብ ዘመን ተከስቶ ነበር። በዚህ ዘመን የነበረው ዶፍ ዝናብ፣ በኢትዮጵያ ከፍታማ ስፍራዎች ቁልቁል መሬቱን እየሸረሸረ አፈሩን እያጠበቀረቱን እየጠራረገ፣ ቋጥኞችን እየበረቦረ፣ በዘመናት ብዛት የአባይን ወንዝ ከታላቁ የአባይ ሸለቆ ጋር የሚያገናኝ ሸለቆን ፈጠረ።

የአባይ ውኃስ ከየት መጣ?

ከሕንድ ውቅያኖስ የሚነሳው አርጥበታማ አየር በኢትዮጵያ ተራራማ ክፍል ሲያልፍ የሙቀት መጠኑ እየቀዘቀዘ ይመጣል። ጉም ምድርን እንደሚያጠጣ፣ ያም ከሕንድ ውቅያኖስ የነፈሰው አርጥበት አዘል አየር፣ ሳይዘንብ የግሽንን ተራራን ያጠጣል። የግሽንን ተራራ ከላይ የመጠጠውን ውሀ ሰቀላ ስፈልቀዋል። ከግሽን ተራራ ስር፣ ከሰቀላ ወረዳ የፈለቀው ምግጭ በግሽን ሜዳ ላይ ግልገል አባይን ሆኖ ይፈሳል። ግልገል አባይን ሆኖ፣ በግሽን ሜዳ ላይ ሮጦ ከጣና ሐይቅ ሲሰርግ በጣና ተውጦ እይቀርም። በጣና ላይ ተንሳፎ፣ ወደ አባይ ሸጥ ይንደረደራል። አባይ ከጣና ወጥቶ አርባ ኪሎ ሜትር ከተጓዘ በኋላ የአባይ ፏፏቴጋ ሲደርስ 37 ሜትር ቁልቁል ቋጥኝ ላይ ይፈጠፈጥና ሽቅብ ይጤሳል።

አባይ አየሩ ላይ ተበትኖ ዳግም ቁልቁል ይወርድና ጥልቀቱ 1200 ሜትር፣ ስፋቱ 24ኪ.ሜ ወደሆነው የአባይ ሸለቆ ውስጥ ይገባና በታላቁ የአባይ ገደላማ ሸለቆ፣ በእናቱ በኢትዮጵያ ሆድ ውስጥ 800 ኪሎ ሜትር ይጓዛል። ይህ ዑደት ላለፉት 5000 ዓመታት አልተለወጠም።

ስያሜ

ሀገሬው አባይ ብሎ ይጠራዋል፣ አባይ ማለት ታላቅ ማለት ነው። ከወንዞች ሁሉ አብይ ነው። የበኩረ ልጅን አባይነህ ይሉታል ታላቅ ነህ ማለታቸው ነው። አባይ ከወንዞች ሁሉ ታላቁ ነው። የቀዬው ሰው አባይ ብሎ በእክብሮት ይጥራው እንጂ፣ ስሙ ግዮን ነው። ግዮን በመፅሐፍ ቅዱስ በዘፍጥረት ምዕራፍ ሁለት ቁጥር10 እና 13 ላይ ከኤደን ገነት ከሚወጡት አራት ወንዞች አንዱ ሆኖ ተፅፏል። ይህ ወንዝ የኢትዮጵያን ምድር ይከብባል ሲልም ይናገራል።

ዛሬ ለስነ ምድርና ለስነ ኃይማኖት ተማራማሪዎች እንቅጥልሽ የሆነው ግዮን ወንዝ፣ እነሱ የኤደን ገነት ሊሆን ይችላል ከሚሉት በታ ምንም የማይገናኝ ቢሆንም ግዮን የጎጃምን ምድር መከበቡና የመጀመሪያው የሰው ዘር ኢትዮጵያ የመገኘቱ ሚስጢር እየበጠበጠቸው ይገኛል።

ግዮን የሚለው ቃል የግዕዝ ሲሆን በዕብራይስጥ ጌሐን፣በፅርዕ (ግብፅ) ጌዖን ይባላል።

ትርጓሜውም፡-

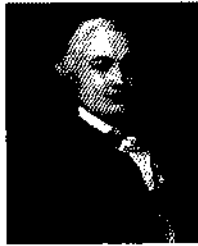
“ዘየሐውር፡ በኃይል፡ ወይርም በደምፀ ማዶ ዐቢይ ወግሩም ማለት ነው።” ወደ አማርኛ ሲገለበጥ “የውሃውን ብዛት፣ የመልካውን (የወንዙን) ስፋት፣ የካሄዱን ንብረት፣ የጤናዎን ግርማ፣ ፈጽሞውንና ተመማውን (አፈሳሰሱ፣ ደምፁ እንደ ነገድግድ መሆኑን ያሳያል።”

አባይ ወንዝ ኒል ይባላል(ምናልባት ናይል የሚለውን ከዚህ ወስደው ይሆናል) በማዕዝ ሰማያዊ አይነት፣ ወይንም ኑግ ቀለም ኒል ይባላል።

ተሰማ ኃብተ ሚካኤል ግፁው፣ ከሣቱ ብርሀን በተባለ በ1947 ዓ.ም. በአርቲስቲክ ማተሚያ ቤት በታተመ መዝገበ ቃላታቸው በገፅ 685 ላይ “ኒል ሰማያዊ ቀለምን መስሎ ከጎጃም ምድር መንጭቶ፣ ጎጃምን አካባ ወርዶ ሱዳንንም አቋርጦ አራት ሺህ ማይል ወልፎ፣ ከሜዲትራኒያን ባሕር የሚቀላቀል ኒል፣ ዐባይ” ሲሉ ፅፈዋል። ምንም እንኳን ነጮቹ ናይል የሚለው ስም Neilos ከሚለው ከግሪክ ቃል መጣ ቢሉም፣ ኒል፣ blue ከሚለው ጋር ይስማማልና ዐባይ፣ ግዮን፣ ኒል፣ እኛ ያወጣለት ስም መሆኑን እንመሰክራለን።

የአባይ መነሻን ፍለጋ

በ460 ታሪክ ፀሐፊው ሔረዶቱስ አባይ ከሁለት ትላልቅ ተራሮች እንደሚፈልቅ ያምን ነበር። በኋላም ንጉሠ ነገሥት ኔር፣ አሸከሮቹ የአባይን ወንዝ እንዲከተሉ ትዕዛዝ ሰጥቷቸው መልዕክተኞቹ የሱዳን ከተማ የሆነችው ሲናር ሲቲ ከሚገኘው የሱድ ማጥ ደርሰው አባይ ከዛ ነው የሚመነጨው የሚል መልስ ይዘው ተመለሱ። ከአራተኛው እስከ አሥራ ሰባተኛው ክፍለ-ዘመን ድረስ የኢትዮጵያ ተራሮች የአባይ መፍልቂያ መሆናቸውን የገመተ የውጭ ዜጋ አልነበረም።

በ18ኛው ክፍለ ዘመን ጀምሮ በቡሳ የተባለ የስኮትላንድ ተወላጅ ከካይሮ እስከ ጣና ተጉዞ ለመጀመሪያ ጊዜ የአባይ መነሻ ጣና ሐይቅ ነው በማለት አወጀ። እስከዚያ ጊዜ ድረስ ማንም የውጭ ዜጋ አባይ ከጣና እንደሚነሳ አያውቅም ነበር።

ሪቻርድ በርተን(1821-1890)፣ ጆን ሀኒንግ ስፔክ (1827-1864) የአባይን መነሻ ፈልገው ወደ ታንጋኒካ ሐይቅ አመሩ እንጂ አንዳቸውም ወደ ኢትዮጵያ አልመጡም።

በ1937 ቡክሀርት ባልደክኬር፣ የተባለ የጀርመን ተወላጅ፣ የአባይን ምንጭ ከኢትዮጵያ ተራሮች ስር ማግኘቱን ለአለም አበሰለ። ታሪካችን በነ ባልደክኬርና በብሩስ ሲፃፍ ስታሮቹ እነሱ ናቸው። የታሪካችን ሞተር የሚንቀሳቀሰው በነሱ ነው። ቢሆንም በ1937 ጀርመናዊው ቡክከርት ወደ ኢትዮጵያ ሳይመጣ ኢትዮጵያዊው አለቃ ኪዳነ ወልድ ከፍሎ “መፅሐፈ ሰዋሰው ወግስ፡ ወመዝገበ ቃላት ሐዲስ በሚለው በ1929 ባሳተሙት መፅሐፍ በገፅ 313

“ከአፍሪቃ ወንዞች ተለይተው፣ ነጭ ኒል፣ ጥቁር ኒል የሚመሰሉ፣ በአራትም ግዮንና ኤፌሶን የሚባሉ ነጭ አባይና ጥቁር አባይ ናቸው ይባላል። አሊህም ሹለቱ ወንድማማቾች ወንዞች ከየምንጮቻቸው በኃይል ተነስተው፣ ግርማቸውን ለብሰው፣ ተሰልፈው፣ በየፊታቸው ያለውን ሐይቅ እንደመርከብ ሠንጥቀው አልፈው ሠራዊታቸውን ከፊትና ከኋላ አስከትለው እንደ ሹለት ንጉሥ ካርቱም ላይ ሲገናኙ ሁለትነታቸው ይቀርና፣ አንድ ወንዝ ብቻ ይሆናሉ፤ ከካርቱም ደግሞ እስካትባራ ወርደው ከተከዜ ጋር ይገጥማሉ። ከዚያ በኋላ ግን የሌላ ወንዝ ውኃ ሳይጨምሩ ባንድነት መላ ምድረ ግብፅን ከላይ እስከታች አጠጥተው አጥግበው ለርከተው፣ አልፈው ተርፈው ወደ ሰሜን ጎርፈው ሜዲተራኒ ከሚባለው ከታላቁ ባሕር ይገባሉ።” በማለት መፃፋቸውን ሳንጠቅስ አናልፍም።

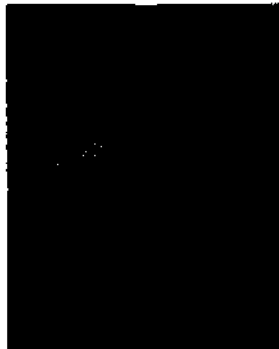
በ1995 ዓ.ም ግሼ ሜዳ ላይ ከብቶች የሚጠብቅ 11 ዓመት ያልሞላው የውልሰው የተባለ አረኛ አገኘሁና “የአባይ ምንጭ የት ነው ብዬ ስጠይቀው” መሬት ቸክሎ የተደገፈውን በትር ከመሬቱ ላይ ነቅሎ ወደ ግልገል አባይ እያሳየኝ ከዚህ ነዋ አለኝ። አባባሉ ስንት ፈረንጆች የአባይን ምንጭ አገኘን ብለው የቦረቁበት ግኝት አይመስልም።

“እንዴት አወቅክ?” ስለው “ከብቶቼን የማጠጣ ከዚሁም አይደል? የከተማ ሰው አላዋቂ ነውሳ!” ብሎ ሸረደደኝ። በሆዴ ፈረንጆቹ የአባይን ምንጭ ከአንተ በፊት አገኘን እንደሚሉ ባወቅክ ስል፣ ውስጤን ያነበበ ይመስል፤ “ለፈረንጅ ሁሉ የአባይን ምንጭ እጃቸውን ጎትተን የምናሳይ እኛም አይደለን እንዴ?” ብሎ አስደመመኝ። ግልገል አባይ ጣና ገብቶ መውጣቱን ያጠነት ፈረንጆች ካልነገሩት ይህ አረኛ በምን ያውቃል ብዬ በጥያቄ ላፋጥጠው፤ ግልገል አባይ ጣና ገብቶ አባይን ሆኖ መውጣቱን ማን ነገረህ? ስለው “ጣና” “ጣና ነገረኝ” ሲለኝ ያው የተለመደውን የጎጃምን ዘፈን “ነገረኝ ጣና ነገረኝ፣ አባይ” የሚለውን ዘፈን ሊዘፍን መስሎኝ ነበር።

ያ የጎጃም አረኛ “ ማስረጃህ ምንድነው?” ስለው በከረምት አባይ ሲደፈርስ ግልገል አባይ የደፈረሰ ውኃ ይዞ ጣና ይገባና ከጣና ተንሳፎ ሲወጣ ጥርት አርጎ ይታያል።” ብሎ አረኛው ጂኦሎጂስት አስገረመኝ።

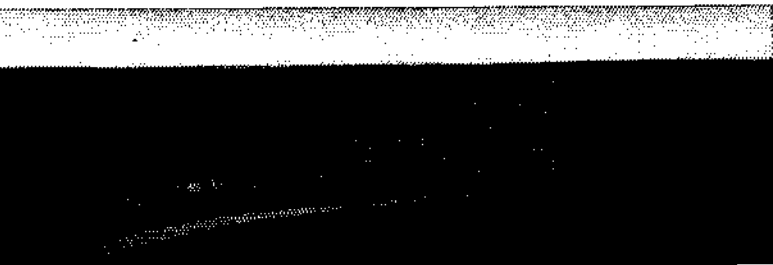
አዚህ ጋለቅኔው ሎሬት ፀጋዬ ገ/መድህን “ ... የጎጃም አረኛ የት ሄዶ ነው እነሱ (ፈረንጆቹ) የአባይን ምንጭ የሚያገኙት?...” ማለቱን አንረሳም።

የኛ ቀን ሲመጣ ልጆቻችን ታሪካቸውን ሲፅፉ፣ ጀምሮ ብሩስን ወስዶ አባይጋ ያደረሰውን አረኛ ስሙን ይነግሩናል። እነሱሲ Eonile፣ Palenile፣ Prinile፣ Neonileን ምን ብለው ይጠሯቸው እንደነበረ የሚነግረኝ ኢትዮጵያዊው ታሪክ ፀሐፊ ሲመጣ እኔም የታሪክ ሀሁን አቆጥራለሁ። እስከዚያው በነሐላን ሙር ሄድ ቋንቋ Eonile፣ Palenileን ወለደ፣ Palenile፣ Prinileን ወለደ፣ እያልን ወንድማችንን በፈረንጂኛ እንጠራዋለን።

በ17ኛው ክፍለ ዘመን ፖርቱጋል ክርስትናን ለመታደግ ሚሲዮናውያንንና ወታደሮችን ወደ ኢትዮጵያ በላኩበት ወቅት ለመጀመሪያ ጊዜ ፓድሬ ፔሬዝ የተባለ ሚሲዮናዊ፣ ጢስ አሳትንና የላይኛውን አባይን ለማየቱ ምስክርነቱን ሰጠ።

የዚህን ጽሑፍ ተከታይ እና የመጨረሻውን ክፍል በሚተላለው አትማችን ይዘን እንተሰባለን

ምንም እንኳ በተሟላ መልኩ ተዘጋጅቶ የተቀመጠ ባይሆንም፤ የሩቅም ሆነ የቅርብ ጊዜ የታሪክ መዝገብ ቢገለጥ፤ በተለያዩ የሙያ መስክ ተሰማርተው ለአገራቸውና ለወገናቸው ያላቸውን ዕውቀት፤ ጉልበትና አቅም ያለ ሰባት የሰጡ የበርካታ ኢትዮጵያውያን አሻራ ማግኘት መቻሉ የሚያከራክር አይደለም፤ በመሆኑም በዚህ ዓመድ በወታደራዊ፤ ዲፕሎማሲያዊ፤ ፖለቲካዊና ማኅበራዊ ዘርፍ የዚህ አሻራ ባለቤት የሆኑ የሩቅም ሆነ የቅርብ ጊዜ ሰዎችን ለማስተዋወቅ እና ለማስታወስ ጥረት እናደርጋለን።

እማሆይ ፅንጣርያም ገብሩ ሙዚቀኛዋ መነኩሴ

በ1922 የውብዳር ገብሩ ገና የ6 አመት ልጅ ነበሩ። በዚያ ዕድሜያቸው ከኢትዮጵያ ዋና ከተማ ተነስተው ወደ አውሮፓ ተሻገሩ። አሳቸውና የሁለት ዓመት ታላቃቸው የሆኑት እህታቸው ከአነሱ በቀለም፤ በቋንቋና በባህል ከተለዩ ሰዎች ጋር በአንድ ጀንበር ተቀላቀሉ። በተራራ በተከበበችውና በበረዶ በተሸፈነችው ስዊዘርላንድ።

የውብዳር በርካታ ዓመታትን በአውሮፓ እንዲያሳልፉ ያስቻለው የአባታቸው ከንቲባ ገብሩ ደስታ ውሳኔ ነው። የእናትና አባት ፍቅርና እንክብካቤ ባጡበት ወቅት ትኩረታቸው ሁሉ በእህታቸው ላይ ሆነ። በአውሮፓ ሌሎች ሕፃናት እንዴት ያስተናግዷቸዋል? ማህበረሰቡስ? ስነ-ምግባራቸው እንዳይበላሽ ምንስ ጥበቃ ይደረጋል? ብለው ራሳቸውን ሲጠይቁ ከትልልቆችና ከጓደኞች ያለው እንክብካቤ ሁሉንም በአኩልነት ያማከለ አልነበረም። የውብዳርም ከዚህ ጊዜ አንስቶ ስለዚህ ጉዳይ ማሰብ ጀመሩ።

ከወ/ሮ ካህሳይ የለምቱ እና ከከንቲባ ገብሩ ደስታ የተወለዱት የውብዳር ገብሩ ከግማሽ ምዕተ አመት በፊት ስዊዘርላንድ ውስጥ በሚገኘው ቅዱስ ክርስቶና የሰብአዊነት ትምህርትን አጥንተዋል። የውብዳርና እህታቸው ስንዱ ገብሩ ወደ ቅዱስ ሌጌይር ከመዘዋዋራቸውና ከቁስ ማርቲን ፍላድ ቤተሰቦች ጋር መኖር ከመጀመራቸው በፊት በቅዱስ ክርስቶና መንፈሳዊ ት/ቤት ቆይታ አድርገው ነበር። በኒውቻቴል አቅራቢያ ሞንትሪያል ባለው የሴቶች አዳሪ ትምህርት ቤት የገቡ ጊዜ መጀመሪያ የውብዳር ሻዩሊንን ተምረው በ9 ዓመታቸው ትርኢት ለማሳየት ችለዋል። በመቀጠል ግን ዝንባሌያቸው ወደ ፒያኖ ተለወጠ።

የኮንሰርት ፒያኖ ተጫዋች የመሆን ሕልማቸው ያቆጠቆጠው በልጅነት ዕድሜያቸው የቫዮሊን ትርኢቱን ካቀረቡ በኋላ ነው። ለከላሲካል ሙዚቃ ያላቸውን ጥልቅ ፍቅርና ተሰጧቸውን የተረዱላቸው መምህራን ሕልማቸው አውን እንዲሆን ረድተዋቸዋል።

«**ፍቅር ይዟቸው፤ ያፈቀሩት ወንድ ሌላ በማግባቱ እንደመነኩ የሚገልፁ ሐሜቶች ቢነገሩም፤ «ፍቅር» የሚባለውን ነገር የሚያውቁት በመፅሐፍትና በተመለከቷቸው ጥቂት ፈልሞች ብቻ ነው።»**

በ1926 የውብዳር ሙሉ ለሙሉ ምዕራባዊ ባህልን ወርሰው ወደ ኢትዮጵያ ተመለሱ። በምዕራባውያኑ ዓለምና በኢትዮጵያ መሐከል ያለውን የባህል ተቃርኖ ማጣጣም ግድ ሆኖባቸው ነበር። ወደ አቴጌ መነን የሴቶች ት/ቤት ገብተው ትምህርታቸውን መከታተል ጀምረው የነበረ ቢሆንም ጦርነት መጣና ከአገር ለመውጣት ለመስደድ ተገደዱ።

ጣሊያን ኢትዮጵያን በወረረበት ወቅት የየውብዳር አባትና በርካታ ወንድሞቻቸው የጥቁር እንበሳን ጦር ተቀላቅለው ሽምቅ ውጊያ ጀመሩ። (በኋላ ላይ ሦስቱ ወንድሞቻቸው በጣሊያኖች ተገድለዋል) ጦርነቱ ከተፋፋመ በኋላ ግን ቤተሰቦቹ በሙሉ በእስረኝነት ተግዘው ኔፕልስ አካባቢ ወደሚገኝ ደሴት በግዞት ተወሰዱ።

በአስረኝነት ቆይታቸው የውብዳርና እህታቸው በርካታ ጊዜያቸውን የሚያሳልፉት ከካቶሊክ መነኮሳት ጋር ነበር። ይህ ወቅት ደግሞ በውስጣቸው መንፈሳዊ ሕይወት እንዲያቆጠቁጥ ምክንያት ከመሆኑም በላይ በውስጣቸው ሲመላለሱ ለነበሩ በርካታ ያልተመለሱ አንቀጃጃሾች ምላሽ ያገኙበት ነው።

ጣሊያን ድል ሆኖ ኢትዮጵያን ከለቀቀ በኋላ የውብዳር በታዋቂው ፖላንዳዊ ቫዩሊኒስት አሌክሳንደር ኮንቶሮዊዝ አማካይነት በግብፅ ካይሮ የሙዚቃ ትምህርታቸውን ቀጠሉ። ሁለት አመት ከቆዩ በኋላ ግን የካይሮ በረሃና ሙቀት ለጤነኛነታቸው ጥሩ ሊሆን ስላልቻለ ወደ እናት አገራቸው ተመለሱ። በ21 ዓመታቸው ወደ ኢትዮጵያ ከመጡ በኋላ ኮንቶሮዊዝ የክቡር ዘበኛ የሙዚቃ ባንድ ዳይሬክተር ሆኖ መቀጠሩ የሙዚቃ ትምህርታቸውን እንዲቀጥሉበት አስችሏቸዋል። ኮንቶሮዊዝ በ1941 ወደ አሜሪካ እስከሚሄድ ድረስ የውብዳር ጥልቀት ባለው ሁኔታ የሙዚቃ መሳሪያዎችን ተምረዋል።

በጣሊያን ላይ የተገኘውን ድል አስመልክቶ ታላላቅ ባለስልጣናት በተገኙበት በሚደረጉ የራት ግብዣዎች የውብዳር እየተጋበዙ የሙዚቃ ትርጉሞቻቸውን ማሳየት ቀጥለው ነበር። በጊዜው የሚጠሩት ፒያኖ አንዲጫወቱ ሲሆን እሳቸው ግን ማቅረብ የሚፈልጉት ከላሲካል ሙዚቃን ነው። ታዳሚዎቹ ከፍተኛ ባለስልጣናት ቢሆኑም በሆነ ኢጋጣሚ ከአገር ወጥተው የምዕራባዊያኑን ባሕል ካልተቃመሱ በስተቀር ከላሲካል ሙዚቃ የሚጥማቸው አልነበሩም። ከእሳቸው ውጭ ከላሲካል ሙዚቃ ከታዳሚዎቹ የተረዱት ጥቂት ናቸው።

ተጨማሪ የሙዚቃ እውቀት ለማዳበር ከነበራቸው ጥማት አኳያ ለሁለት አመታት በእንግሊዝ የዛጎ ትምህርት ዕድል ያገኛሉ። በዚህ ዕድል ተጠቅመው ከመሄዳቸው ሁለት ቀናት በፊት ንጉስ ቀዳማዊ ኃ/ስላሴ ፊት በቀረቡ ጊዜ እቅዳቸው ተቀባይነት ሳያገኝ ቀርቷል። ንጉሱ እኚህን የሙዚቃ ጥማት ያደረባቸው ሴት ለምን ከውጭ ጉዟቸው እንደከለከሏቸው ግን እስካሁን የሚታወቅ ነገር የለም።

ብቻ በዚህ የተነሳ የውብዳር ጭንቀት ውስጥ ገብተው ሞት እፋፍ ያደረሰ የጤና መታወክ ገጠማቸው። በ1941 ከአዲስ አበባ በምስጢር ወጥተው በአንድ ወቅት እናታቸው ወደ አስጎበጃቸው በወሎ ክልል ወደሚገኘው ግሸን ማርያም ገዳም አቀኑ። ሁለመናቸውንም ወደመንፈሳዊነት ለወጡ። የግሸን ማርያም መነኩሴ ለመሆን ፈልገው የነበረ ቢሆንም ይህም በራሱ በቀላሉ የሚያገኙት አልሆነም።

«የአውሮፓ ልብሳቸውን በገበሬ ሽማ መለወጥ ነበረባቸው። ጫማቸውን ጥለው በባዶ እግራቸው እንደሌሎቹ መነኮሳት መራመድም ግዴታቸው ሆነ።»

በመጀመሪያ ገዳሙ ማንነታቸውን አብጠርጥሮ መረዳት ይጠበቅበት ነበር። እንዲሁም የአውሮፓ ልብሳቸውን በገበሬ ሽማ መለወጥ ነበረባቸው። ጫማቸውን ጥለው በባዶ እግራቸው እንደሌሎቹ መነኮሳት መራመድም ግዴታቸው ነው። ከዚህም በላይ ረጅም ዘንፋላ ፀጉራቸው በምላጭ ተላጭቶ፣ ወንዝ እየሄዱ በእንስራ ውሃ መቅዳት ሁሉ ተጣለባቸው። እህል ፈጭተው፣ እንጀራ ጋግረው የገዳሙን ማኅበረሰብ ማገልገል ሁሉ የመነኩሴት ሥራ በመሆኑ ሁሉንም ተወጡት። ከዚህ ሁሉ ፊተና በኋላ የኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ባሕል በሚፈቅደው መሠረት «አማሆይ» የሚለውን መጠሪያ አገኙ። ስማቸውም ከየውብዳርነት ወደ «ፅጌማርያም» ተለወጠ። የሙዚቃ ችሎታቸውን ደግሞ በእግዚአብሔር ላይ ትኩረት አድርገው በመንፈሳዊ ዜማዎች ማሳየት ቀጠሉበት።

አማሆይ በወጣትነት ዕድሜያቸው የወሰኑትን ከባድ የመንፈሳዊነት ውሳኔ በተመለከተ ብዙ ተወርቶባቸው ነበር።

ፍቅር ይዟቸው፣ ያፈቀሩት ወንድ ሌላ በማግባቱ እንደመነኩሴ የሚገልፁ ሐሜቶች ሁሉ ተነግረዋል። እውነታው ግን ከዚህ ፊፅም ይለያል። እሳቸው ያኔም ቢሆን ጊዜያቸውን ለሙዚቃ ስላስገዙ ከተቃራኒ ፆታ ግንኙነት ርቀው ነበር። Helcm ለተሰኘው መፅሔት ጋዜጦች እንደነገሩት ከሆነ «ፍቅር» የሚባለውን ነገር የሚያውቁት በመፅሐፍትና በተመለከቷቸው ጥቂት ፊልሞች ብቻ ነው።

አማሆይ ፅጌ ማርያም መነኩሴት ከሆኑ በኋላም ቢሆን ያሰበትን ሰላምና ምቹት በቀላሉ ሊጨብጡት አልቻሉም። በዚያ የሰው ልጅ ገለልተኛ ኑሮ በዘመናዊ አመለካከታቸው፣ በነፃነትና ሃሳባቸው፣ በቤተሰባቸው ማንነት፣ በሙዚቃ ፍቅራቸውና በፆታ እኩልነት ዙሪያ በሚያራምዱት አቋም የተነሳ ቀደም ካሉት መነኮሳት ጋር መስማማት አስቸግረው።

ከዚህም በላይ የግሸን ማርያም ቆይታቸው በጤነኛነታቸው ላይ ችግር በማስከተሉ በ1950 ዓ.ም. አካባቢ ገዳሙን ጥለው ወደ አዲስ አበባ በመመለስ ከእናታቸው ጋር እየኖሩ ወላጅ አልባ ሕፃናትን ማስተማር ላይ ተሰማሩ። ወደ ሙዚቃው አለም ዳግም ሙሉ በሙሉ የገቡትም በዚህ ጊዜ ነበር።

(Homeless wonderer, the son of the sea, The Mad man's daughter, Mother's Love) የሚል አርዕስት ያላቸው ሙዚቃዎች ከበርካታ ሥራዎቻቸው ውስጥ እንደምሳሌ ይጠቀሳሉ።

በ1960 ዓ.ም. አማሆይ ፅጌ ማርያም ከእናታቸው ጋር በመሆን ወደ ኢየሩሳሌም በማቅናት እስከ 1965 ዓ.ም. ድረስ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በአስተርጓሚነት ሲሰሩ ቆይተዋል።

አማሆይ ፅጌ ማርያም እንግሊዝኛ፣ ጀርመንኛ፣ ዕብራይስጥኛ፣ ጣሊያንኛ እንዲሁም አማርኛ እና ግዕዝን አቀላጥፈው ይናገራሉ። ከ1960 እስከ 1966 ባሉት አመታት በተለያዩ ህዝባዊ ኮንሰርቶች ላይ ተገኝተው የሙዚቃ ሥራቸውን ያቀረቡ ሲሆን፣ በዚያም የሚያገኙትን ገንዘብ ለድሆች እርዳታ እንዲውል ለግሰዋል። የደርግ መንግስት ሃይማኖታዊ እንቅስቃሴዎችን ካገደ በኋላ ግን እቤታቸው ከእናታቸው ጋር ለመቀመጥ ተገደዋል።

በ1976 እናታቸው ከዚህ አለም በሞት ከተለዩዋቸው በኋላ አሁን ድረስ ወደሚኖሩበት አየሩሳሌም አቅንተዋል። በአየሩሳሌም ጊዜያቸውን እያጠፉ ያሉት ፒያኖ በመጫወት ነው። በቅዱስ ያፌድ የደረሰውን ማህሌት በመደርደር የሕይወት መንገዳቸውን እያጠኑና አየፈለጉ ይገኛሉ። በምዕራባዊያን ተፅዕኖ ውስጥ ከወደቀው የፒያኖ ድምፅ ውስጥ ማህሌትን ነጥሎ በማውጣት ሥራ ተጠምደዋል።

ሕይወታቸው በውጣ- ውረድ፣ በስኬትና ውድቀት የተሞላ ቢሆንም አማሆይ ፅጌ ማርያም በኢትዮጵያውያን ዘንድ እምብዛም አይታወቁም። አሁን 86 አመት ቢሆናቸውም ልባቸው ግን ወጣት ነው። ከላሲካል ሙዚቃ መጫወታቸውን ቀጥለዋል። ወቅታዊ ዜናዎችን ስለሚከታተሉ ከማንኛውም ሰው ጋር በየታ እኩልነት፣ በታሪክ፣ በአስተዳደር በተቋማት፣ በአመጋገብና በዓለም ሰላም ዙሪያ ጠንካራ ውይይትና መግት ፈጥረው ሃሳቦችን ማቅረብ ይችላሉ። ለቤተ ክርስቲያናቸው ካላቸው ጥልቅ አክብሮት የተነሳ መመሪያዎቹንና ሕግጋቱን ጠብቀው ኑሯቸውን እየመሩ ነው።

እ.ኤ.አ 2006 ፍራንሲስ ፋልሴቶ የተባለው ፈረንሳዊ የኢትዮጵያ ባህላዊ ሙዚቃዎች ስብስቦ እንደ አዲስ በሚያወጣበት «ኢቶፒክስ» የተባለ ሲዲ ቁጥር 21 የአማሆይን ሥራዎች አካሏል። ሲዲው በአለም አቀፍ ደረጃ ካለው ሰፊ ስርጭት አንፃር ስለ አማሆይ ፅጌ ማርያም ቀሪው ዓለም ብዙ አውቋል። ታዋቂ የመገናኛ ብዙኃን ስለ አማሆይ ፅጌ ማርያም ሥራዎች ፅፈዋል። ዘ-ኒውዮርክ ታይምስ በሲዲው ዙሪያ ባቀረበው ግምገማ የአማሆይን ሥራዎች ከቤትሆኑን፣ ስሹማን እና ዲቢሲ አመሳሰሏቸዋል። እንዲሁም ናቨናል ጄኦግራፊክ፣ ለሞንዴ፣ ናት እና ሌሎችም በሙዚቃ ላይ ትኩረት ያደረጉ ሚዲያዎች ልዩ ሽፋን ሰጥተዋቸዋል።

በ9 ዓመታቸው ያደረባቸው የሙዚቃ ውቃቤ ዛሬም አማሆይ ላይ ስፍሯል። ከመንፈሳዊነት ሕይወታቸው ጋር ግን አንዳንዴ መጋጨቱ አልቀረም። ሁለቱን የተለያዩ ዓለማት በውስጣቸው ይዘው አማሆይ በጥንካሬ እየስተናገዷቸው ነው።

ስለአማሆይ በሰፊው ለማወቅ ከፈለጉ
www.emahoy.musicfoundation.org.
የድረ-ገፅ አድራሻቸው ነው።

Zenash Beyene, Chef

Ras Vahne
Ethiopian Restaurant
comfort food from the mountains of Ethiopia

3846 N Broadway Chicago 60660
773.506.9601 www.zendashenchicago.com

Amanuel Yitagesu
President

SERVICE TAXI ASSOCIATION INC.

1210 W Granville
Suite 107 West
Chicago, IL 60660
Email: yitagesu@sbcglobal.net

Tel: (773) 262-2211
Fax: (773) 262-2221
Dispatch: (773) 262-2163
Cell: (312) 953-6989

SELAM MARKET
PRIME MEAT
BEEF and LAMB

Sunday 10:30-6:30
Monday 10:30-8:00
Tuesday 10:30-8:00
Wednesday Closed
Thursday 10:30-8:00
Friday 10:30-8:00
Saturday 10:30-8:00

5012 N. Sheridan Rd.
Chicago, IL 60640
Cell: 773-879-1305
Store: 773-271-4300

Dining & Carryout
We Carry Ethiopian Coffee Beans, Teff Flour, Spices and Others
selselam@yahoo.com

Start your morning right!

Enjoy delicious espresso based drinks, fresh sandwiches and smoothies as well as traditional Ethiopian breakfast.

Mani's Cafe & Market
5320 Georgia Ave NW
Washington, DC 20011
(202) 291-2167

ሠላም ለእናንተ ይሁን! ናፍቆቶች እንዴት ከረማችሁ። ከጉልበቱ ሽብርክ ከእንገቴ ጎንበስ በማለት እጅ እየነሳሁ፤ እንዲሁም ሊታዳጊዋ ወጣት ለናፍቆት ኢትዮጵያ መጽሔት ረዥም ዕድሜ እየተመኘሁ ብዕራን እንዳነሳ ወደ ጋበዘኝ ጉዳይ እገባለሁ።

ከናፍቆት ኢትዮጵያ መጽሔት ጋር የተዋወቅነው በቁጥር 19 እትሟ በ2008 ዓ.ም. ሲሆን፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በወጣች ቁጥር በሬን እንኳኩታ ዘውትላለች። እጅሽ ከምን? ስላት፤ ምን ጠፍቶ ሁሉ ሞልቶ፤ በየዓይነቱ፤ የያም የፍስክ እያለች ታስቀኛለች። እንዳንዴም ታስገርመኛለች፤ ታስተማረኛለች፤ ታዘናናኛለች፤ ምኑ ቅጡ፤ ብዙ ትምህቶች፤ እውቀት እና ምክር አግኝቼባታለሁ።

እንዲሁም በመጽሔቱ ላይ በሚያቀርቡት በሳል ጽሑፎች አንቱ ብዬ እንዳከብራቸው እና እንዳውቃቸው ረድታኛለች። ከእነዚህም መሐከል አንዱን ብጠቅስ፤ ዲያቆን ዳንኤል ከብረትን መጥቀስ አወዳለሁ።

የዲ/ን ዳንኤል መልዕክቶች ሃገርን፤ ማኅበራዊ ኑሮን፤ ኃይማኖትን፤ ታሪክን የሚዳስስ ሲሆን፤ አንብቦና ለራሱ ተረድቶ እኛን የሚያሳውቀን፤ በእሱ ዕድሜ ማወቅ ካለበት በላይ ያነበበና በዓይኑ የተመለከተ (የነበረ) ሲሆን የናፍቆት መጽሔትንም እንድትናፈቅ ካደረጓት አንዱ የዲ/ን ዳንኤል ከብረት በሳል ጽሑፎች ናቸው ብል የተሳሳትኩ አይመስለኝም።

ናፍቆት ኢትዮጵያ በ7ኛ ዓመት በቁጥር 62 እትሟ በ«ትዝብት» አምደ ላይ «የሌለውን ፍለጋ» በሚል ዲ/ን ዳንኤል የ«ስደተኛው ማስታወሻ ለተሰኘው መጽሐፍ ደራሲ ለተሰፋዬ ገብረአብ የላከውን የቅሬታ ፅሑፍ አስነበበችን።

በእውነት እፁብ እና ድንቅ ትችት ነው። ትችቱ ገንቢ፤ አስተማሪ እና ጨዋነት የተሞላበት ሲሆን፤ ለሌሎቻችንም ትምህርት ሰጪና «የአንድን ጽሑፍ ትችት» ምን ማለት እንደሆነ በሚገባ አስተምሮናል።

ብዙዎች ትችት ወይም ሂስ ብለው የሚጽፉትን አንብበዋለሁ። አብዛኛው በዘለፋ እና በተራ ስድብ ላይ ያተኮረ ሲሆን ጸሐፊውን የሚጠሩት በመደበኛ መጠሪያው ሳይሆን፤ ለጊዜው ይስማማል ብለው በሚሰጡት ስያሜና፤ ከዚህም ጋር በተያያዘ ጸሐፊውን፤ ከወቀሳ፤ ከሽሙጥ፤ ከእርግጥን ጋር በማያያዝ ለጽሑፋቸው እና ለትችታቸው መደምደሚያ ያደርጉታል።

ደራሲ ተሰፋዬ ገብረአብን ያወቅሁት በዚህው ናፍቆት ኢትዮጵያ መጽሔት በሁለተኛ ዓመት በቁጥር 22 እትሟ ላይ «የኢድአው ጥቁር አፈር» ከሥሩ ደግሞ «ጋዜጠኛ ወይስ የፓርቲ ካደረገ?» በሚል «ለጋዜጠኛው ማስታወሻ» ለተሰፋዬ ገብረአብ የተሰጠ ትችት በያዩ አባባር፤ ከሂደቱ ትንሹ።

በዚህ በያዩ አባባር ትችት ምክንያት፤ የተሰፋዬ ገብረአብን መጽሐፍ ገዝቼ አነበብኩት፤ ከዚያ በኋላ የደራሲው ማስታወሻ፤ የስደተኛው ማስታወሻን አንብበዋለሁ።

የተሰፋዬ ገብረአብን መጽሐፍ በአንድ ትንፋሽ በረሃ ላይ እንደተገኘ ቀዝቃዛ ውሃ ጭልጥ አድርገው ካልጠጡት በስተቀር፤ አንቅልፍ አያስተኛ፤ ወሬ አያስወራ፤ ስልክ አያስነሳ በአጠቃላይ ተአምረኛ ጸሐፊ ነው።

ዲያቆን ዳንኤል ዋቢ አድርጎ ካቀረባቸው መጽሐፍት ውስጥ ብዙዎቹ በባዕድ ቋንቋ የተፃፉ ስለሆኑ ለተሰፋዬ እነዚህን ሁሉ ቀርቶ 5ቱን እንኳ ላንብብ ቢል የሚወስድበትን ጊዜ አግዜር ይወቅ

ስለ ተሰፋዬ ገብረአብ ጽሑፍ ያዩ አባባር በትችታቸው ላይ እንዲህ ይሉታል።

«ቁርጥራጭ ያላቸውን ማስተወሻዎች አሳክቶ ተነባቢ እና ትኩረት ባቢ መጽሐፍ ለማድረግ የተጠቀመባቸው የአፃፃፍ ስልቶች እና የቋንቋ አጠቃቀም «አበቅ የለሽ» ነው ይሉና፤ ዝቅ ብለው ደግሞ፡-

«መጽሐፉ በቀረበበት የቋንቋ ብስለት መደነቅ አልቻልኩም። በአጫጭር ልብወለድ ጽሑፎቼ እና ለአንዳንድ ግጥሞቼ አድናቆት የሰጠሁት ገና ደሮ ነውና ይሉናል» ያዩ አባባር።

ዲያቆን ዳንኤል ከብረት ደግሞ በበኩሉ የተሰፋዬ ገብረአብን የጽሑፍ ችሎታ እንዲህ በማለት ያደንቅለታል። «የተሰፋዬን ሌሎች መጽሐፍቱን አንብቤያቸዋለሁ፤ በአፃፃፍ ችሎታው የምደሰተውን ያሽል» ይልና ቅሬታውንም ይገልጻል።

ተሰፋዬ ገብረአብ ከሥነጽሑፍ ባሻገር በየመጽሐፉ ላይ የግል ሕይወቱን በተመለከተ ሳይጠየቅ ብዙ ነገሮችን ፅፏል። በእውነት እስቲ አራሳችንን በሱ ቦታ አስቀምጠን እንጠይቅ? ስለ ራሳችሁ ግለጹ ቢባል፤ አንኳን በመጽሐፍ ላይ ይቅርና ሦስት አራት ሰዎች ባሉበት ቦታ እውነቱን የሚናገር ስንቱ ነው? ተርብን እና ተጎብራን አድገን፤ ጠግብን እና አጊጠን እንዳደግን፤ ተከፍተን እና ተበድለን አድገን ተደስተን እና ደልቶን እንዳደግን፤ ያልነበረንን ነበረን፤ የምንል ብዙዎች ነን። ትናንትን ረስተን በዛሬው እኛነታችን ብቻ የምንከራራ እና የምንከፈስ፤ ያለፍንበትን ትናንት ማስታወስ የማንፈልግውን ቤቱ ይቁጠረው!

ተሰፋዬ የልጅነት ጊዜውን፤ እድገቱን እና ትዝታውን በተመለከተ ራሱን አደኸይቶ እና አራቁቶ ነው ያስተዋወቀው። በደራሲው ማስታወሻ መጽሐፉ ላይ።

«የልጅነት ተራሮች» በሚለው ጽሑፉ ውስጥ። «ነብዩ ቦዶ አግሩን ነበር፤ አግሩ በጭቃ ሆኖ ጣቶቹ እይታዩም። በማርጀቱ የተወቀጠ ቋንጣ የመሰለ ቡኒ ያካኪ ቁምጣ ለብሶ በቀበቶ ምትክ በሲባት ሽብ አድርጓታል። የእኔም አለባበስ ከነብዩ ጋር ተመሳሳይ ነበር» ይለናል።

ወደ ተነሳሁበት ጉዳይ ልመለስና ተሰፋዬ ስለ አቡነ ተክለኃይማኖት ባተኮረው ጽሑፍ ላይ ነው ሂሱ።

በገጽ 306 ላይ «የፍስሐጽዮን ፖለቲካ» በሚለው ርዕስ ሥር ስለ አቡነ ተክለኃይማኖት የማያውቀውን ፅፏል ነው የሚለው ዲ/ን ዳንኤል ከብረት።

ተሰፋዬ፤ ይላል ዳንኤል ስሙን ጠርቶ። ስለ አቡነ ተክለኃይማኖት ለመጻፍ ሲፈልግ ሊያነባቸው የሚችላቸው መጽሐፍት በምድረ አውሮፓ እንደ ማክዶናል (McDonald) በዝተው ሞልተው ይገኛሉ። ይለውና ዋቢ አድርጎ 5 በውጪ አገር ዜጎችና 3 ደግሞ ኢትዮጵያውያን ጸሐፊዎች በውጪ ቋንቋ የፃፉትን በመጠቀም ወደ ሃገር እንግሊዝ ያሻግረዋል። በብሪቲሽ ሙዚየም በማይክሮ ፊልም የተነሱትንም ሆነ በአካል ያለትን ብራናዎች ማየት ይልና ያም ካልሆነ ወደ ቤልጅየም ሀገር ይወስደዋል።

ዘላቂነት ያለውን የፍቅር ግንኙነት ለመመሥረት

ፍቅር ጌታነህ / ከአለባዩ የኒሽርሲቲ

አንበልና (ሆኖም ከሆነ አለየው) በሕይወትዎ ከብቸኝነት የሕይወት አጋርዎን ወደ ማበጀት የሚሸጋገሩበት የዕድሜ እና የአእምሮ ደረጃ ላይ ነዎት፤ የፍቅር አጋርዎን ወደ ትዳር አጋርነት ለማሸጋገር የሚያስቡበት ጊዜ።

ትዳርዎ ዘላቂ እና እንደሚመኙት በመተሳሰብ የተሞላ እንዲሆን ምን ምን ያስፈልገዋል? እውን የትዳር ዘላቂነት በተወሰኑ ቅድመ ሁኔታዎች (Prepositions) ላይ የተመሠረተ ነው? በዚህ ጽሑፍ ይህን በተመለከተ የተወሰኑ ነጥቦችን ለማየት እንሞክራለን። መልካም ንባብ።

ሁለት ጥንዶች ዘላቂ የሆነ የትዳር ወይም የፍቅር ግንኙነት ለመመሥረት በመጀመሪያ ለሕይወት ያላቸው አመለካከት እና የአኗኗር ስልት (Life Style) ተመሳሳይ መሆን ይኖርበታል። የአኗኗር ስልት ስንል የኑሮ እሴቶች (Values) እና ማህበረሰባዊ ልምዶች (Norms) የምንላቸው በውስጡ ይጠቃለላሉ። ለምሳሌ በገጠሩ አካባቢ ሴት ልጅ ቤቷን መንከባከብና የጓዳ ሥራዎችን ማሰናዳት ኃላፊነቷ ነው። እስኪ ይህንን ማህበረሰባዊ ልማድ (Norm) በሰለጠነው ዓለም ሥራቸው የማንነታቸው መገለጫ ከሆነው እና በጭራሽ “የጓዳ ሥራዎች” የምንላቸውን ሞከረው ከማያውቁ እንስቶች ጋር ለማስኬድ እንሞክር።

ያደግንበት ማህበረሰብ ዋጋ የሚሰጣቸው እና እንደ ሕግ የሚተዳደርባቸው እነዚህ እሴቶች በማንነታችን ላይ ታላቅ ተጽዕኖ አላቸው። እናም እነዚህ እሴቶች የሚያንፁን ከሆነ ሁለት አጅግ የተለያዩ የማንነት መንገዶችን ይዘን ምን ያህል ርቀት መጓዝ እንችላለን? ከአኗኗር ስልት በመቀጠል ሁለት አንድ ለመሆን የሚያስቡ ጥንዶች ሊጋሩት የሚገባው ነገር የሕይወት ዓላማ (Life Goal) ነው። የሕይወት ዓላማ (Life Goal) አንድ ሰው በምድር ላይ እስከኖረበት እስከመጨረሻው ሰዓት ድረስ ለማሳካት የሚሞክረውና “የተፈጠርኩት ይሄንን ለማድረግ ነው” የሚለው ታላቅ ዓላማ ነው።

እርሶ ለመኖር እንዲጓዙ፤ ነገን እንዲናፍቁ እንዲሁም የችግርዎን ጊዜ በተሰፋ እና በፅናት እንዲያልፉ የሚያበረታታዎ ይህ የሕይወትዎ ዓላማ ነው። አንድ ሰው በዘመኑ ሊያሳካው ላይ ታች የሚልለት ነገር ይሄው የሕይወት ዓላማ ነው።

ታዲያ እርሶ ሙሉ ዕድሜዎን ሰጥተው ለማሳካት የሚሞክሩት ይሄ የህይወትዎ ዓላማ የህይወት አጋሪ ለሚሉት ወይም ለሚሉዋት ሰው ጭራሽ ትርጉም የማይሰጥ አንዳንዴም የሚያበላጩባቸው ከሆነ መቻቻል የት ድረስ ሊሆን እንደሚችል ራስዎን ይጠይቁ።

ወደ ሁለተኛው ርዕሳችን እንመለስ፤ እውን ትዳር ዘላቂ የሚሆነው ከላይ ያስቀመጥናቸው ቅድመ ሁኔታዎች እንዲሁም እስከዛሬ በየመጽሐፉ እና በየመጽሐፉ የምናገኛቸው መስፈርቶች ሲሟሉ ብቻ ነው? በፍጹም።

ትዳርን ዘላቂ እና በመተሳሰብ የተሞላ የሚያደርገው በሁለቱ ጥንዶች መካከል ያለው ፍቅር፤ መከባበር እና ተግባቦት ነው። ርግጥ ነው ከላይ የጠቀስናቸው እና እስከዛሬ ስንሰማቸው ያደግነው የተለያዩ ቅድመ ሁኔታዎች በትዳራችን ላይ ተፅዕኖ ይኖራቸዋል።

ከላይ የተጠቀሱት ሁለቱ መስፈርቶች ወደ ትዳር ስንገባ ብቻ ሳይሆን ከመጀመሪያው ወደ ፍቅር ግንኙነት ስንገባ ቀደም አድርገን ማሰብ ያለብን ነገሮች ናቸው። እነሱም ግንኙነታችን እንዲጠነከርና እንዳችን እንዳችንን በተሻለ እንድንረዳ የሚያደርጉ ነገሮች ናቸው። በተለያዩ ቋንቋ እያወሩ የተግባቡ ሰዎች የሉም። በመጀመሪያ ለመግባባት አንድ ዐይነት ቋንቋ ማውራት አለብን።

ከላይ ያነሳናቸው ነጥቦች ቋንቋችንን እንድ የሚያደርጉልን መሠረታዊ ነገሮች ናቸው። አንድ ዓይነት ቋንቋ ከተናገርን ደግሞ ወደ ተግባባቢ የማንደርስበት ምንም ምክንያት የለም። ስለዚህም የፍቅርም ሆነ የትዳር አጋራችንን በምንመርጥበት ጊዜ ልብ ልንላቸው የሚገቡንን ነገሮች በትንንሽና ለትዳራችን ምንም ያህል የጎላ አስተዋጽኦ በማያደርጉ ምክንያቶች እንዘንጋቸው። ትኩረት መስጠት ላሉብን ነገሮች ትኩረት እንስጥ በማለትና ጣፋጭ የፍቅርና የትዳር ጊዜን በመመኘት እንሰናበት።

ቸር አንሰንብት።

እግዚአብሔርና ፋሺስቶች

ቫቲካን ከሙሶሊኒ ጋር ስለ ነበራት ሕብረት

ስለ ዴሽነር መጽሐፍ፤ በክዳኔ ዓለማየሁ

ይህ ጽሑፍ የሚያተኩረው ዋናው ምንጩ በሆነው፤ እ.አ.አ በ2013 (2006 ዓ/ም) ታትሞ ለንባብ በደረሰው፤ ካርልሄይንዝ ዴሽነር (Karlheinz Deschner) “እግዚአብሔርና ፋሺስቶች - የቫቲካን ሕብረት ከሙሶሊኒ፤ ፍራንኮ፤ ሐይትለርና ከፓቪሊች ጋር” “God and The Fascists - The Vatican Alliance with Mussolini, Franco, Hitler, and Pavelic” በተሰኘው መጽሐፍ በተካተተው ማስረጃ ላይ ነው። የጽሑፌ ዓለማየሁ በፋሺስቶች ኢትዮጵያ ላይ ስለ ተፈጸመው እጅግ መራር የጦር ወንጀል፤ የቫቲካንና የሙሶሊኒ ግንኙነት ምን ይመስል እንደ ነበር ደራሲው ተመራምሮ ያቀረበው ማስረጃ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ሰፊ ግንዛቤ እንዲያገኝ ለማድረግ ነው። ስለዚህ፤ ደራሲው ቫቲካን ከሂትለር፤ ከፍራንኮና ከፓቪሊች ጋር ስለ ነበራት ግንኙነት ያቀረበውን ማስረጃ በዚህ ጽሑፌ አላካተተትም።

እንደሚታወቀው፤ በሙሶሊኒ ትመራ የነበረችው ፋሺስት ኢጣልያ፤ በቫቲካን ያልተቆጠበ ድጋፍ፤ ኢትዮጵያ ላይ በፈጸመችው የጦር ወንጀል እንድትሟሉ የነበረችውን ከመጨፍጨፋቸው በላይ 2 000 ቤተ ክርስቲያናትና 525 000 ቤቶች ወድመዋል። ሌላም እጅግ አስከፊ ግፍ ተፈጽሟል።

በዓለም-አቀፍ ሕግ በተከለከለ የመርዝ ጋዝ ጭምር በመጠቀም ፋሺስቶች በፈጸሙት የጦር ወንጀል፤ ቫቲካን ስለ ነበራት ሚና በተለይም መሪዋ ስለ ነበሩት ፖፕ ፓየስ 11ኛና ፋሺስቱ ሙሶሊኒ ሕብረት በብዙ ማስረጃ ተረጋግጧል። በበኩሌ ከዚህ ቀደም ባቀረብኳቸው መጣጥፎች፤ እነአልበርቶ ስባኪ (Alberto Sbacchi, “Ethiopia Under Mussolini”) አቭሮ ማንሐታን (Avro Manhattan: “The Vatican in World Politics”), ሥዩም ንብረእግዚአብሔር (“The Symphony of My Life”) ወዘተ. መጽሐፎች እንዲሁም ታዋቂ በሆኑ ጋዜጦች (New York Times) እና (Manchester Guardian) የቀረቡትን አስተማማኝ ማስረጃዎች አካፍያለሁ።

ሙሶሊኒ

በተገኙት ማስረጃዎች ሁሉ ፖፕ ፓየስ 11ኛ ከሙሶሊኒ ጋር በነበራቸው ፖለቲካዊ ቅርበትና የመጠቃቀም ሥልት፤ “ላተራን” (Lateran) የተሰኘው ተፈራርመው ሲደጋገፉ እንደ ነበር፤ ፖፑ ራሳቸው የኢጣልያን ንጉሥ፤ ኢማኑኤልን “የኢጣልያ ንጉሥና የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት” ብለው የባረኳቸው መሆኑን፤ የቫቲካን መሪዎችና ካሕናት የፋሺስቱን ጦር መባረካቸውን በተጨማሪም ማስረጃ ፍንትው ብሎ ቀርቧል።

ፖፑ ፓየስ 11ኛና ሙሶሊኒ አጅና ጓንት ሆነው እንዲተባበሩ ያመቻቸላቸው ዋናው መሠረታዊ ምክንያት ሁለቱም መሪዎች ለዲሞክራሲ፤ ለሕብረተ-ሰብዓዊነትና ለኮሙኒዝም ይጋሩት የነበረው ጥላቻ ነበር። በአበው አነጋገር፤ “የጠላቱ ጠላት፤ ወዳጄ ነው” በሚለው ሰንካላ መርህ ይመሩ ነበር ማለት ነው።

የ“እግዚአብሔርና የፋሺስቶች” ደራሲ፤ ካርልሄይንዝ ዴሽነርስ ምን ብሏል?

1ኛ/ እ.አ.አ ከ1922 በፊት፤ ቫቲካንና የኢጣልያ ፖለቲካ ፓርቲዎች ተጸራሪዎች ነበሩ። ቫቲካን ባንድ በኩል ስትሆን በሌላ በኩል፤ የሶሻሊስትና የኮሚዩኒስት ፓርቲዎች ሐገሪቱን ለመቆጣጠር ይፎካከሩ ነበር። በተለይ ሙሶሊኒን በተመለከተ፤ በጊዜው እሱ በእግዚአብሔር የማያምን፤ እንዲያውም ስለ ክርስቶስ ተገቢ ያልሆኑ ቃላት በጽሑፍ ያቀርብ እንደ ነበረና ይህንን ሁኔታ የተገነዘቡ ሌሎች ጸሐፊዎች በካቶሊክ ቤተ ክርስቲያንና በፋሺስቶች መሀል ምሕረት የሌለው ግጭት ሊከሰት እንደሚችል ይተነብዩ ነበር። (ገጽ 28-29)

“Mussolini was certainly an atheist. His first essay, published in 1904 and titled “There is No God.” was about the nonexistence of God...” (p 28) (ትርጉም፤ ሙሶሊኒ በእርግጥ በእግዚአብሔር የማያምን ሰው ነበር። (እ.አ.አ.) በ1904 ያሳተመው “እግዚአብሔር የለም” የተሰኘው የመጀመሪያ ጽሑፉ ስለ አምላክ አለመኖር ነበር።) (ገጽ 28)

2ኛ/ እ.አ.አ በ1921 ግን ሊከሰት የሚችለው ግጭት ቀርቶ ፋሺስቶች ባወጡት መግለጫ፤ “...the Fascist leader announced “that the only universal idea that exists in Rome today is the one that emanates from the Vatican.” (p. 29) (ትርጉም፤ የፋሺስቱ መሪ (ሙሶሊኒ)፤ “ባሁኑ ጊዜ በርም የሚገኘው ዓለም-አቀፋዊ አስተሳሰብ ከቫቲካን የሚመነጨው ነው።” በማለት አስታውቋል።) (ገጽ 29)

ፖፕ ፓየስ 11ኛ

ወርሃ ሐምሌ ፳፯ - ፲፱፻፶፯

ስለዚህ፤ አኪሌ ራቲ (Achille Ratti) በመባል ይታወቁ የነበሩት የካቶሊክ ካርዲናል እ.አ.አ የካቲት 5 ቀን 1922 (February 5, 1922) ፖፕ ፓየስ 11ኛ (Pope Pius XI) ተሰኝተው እንደ ተመረጡ ሙሶሊኒ ከሁለት ጓደኞች ጋር በእለቱ ወደ ቅዱስ ጴጥሮስ የቫቲካን አደባባይ በመሔድ የተሰማውን ጥልቅ ስሜት እንጸባርቁ ነበር።

ከጥቂት ጊዜ በኋላም ሙሶሊኒ በጻፈው ደብዳቤ ለፖፕ ፓየስ የነበረውን አድናቆት እንዲሁም በፖፑና በኢጣልያ መሀል የነበረው ግንኙነት እንደሚሻሻል አስተያየቱን ገልጾ ነበር።

(ገጽ 29፤ ምንጭ (Neisser Zeitung, March 12, 1929) የሙሶሊኒ ድርጊት ግን ሃይማኖት ወይም ካቶሊካዊ በመሆኑ አልነበረም። እንዲያውም፤ ሃይማኖትን ጉጉሦችና ጨቋኞች ለሥልጣናቸው የሚጠቀሙበት መሣሪያ መሆኑን ያምን ነበር።

“But on the other hand, Mussolini knew that religion, as he had himself stated in his first atheist piece of writing, is “a trick of kings and oppressors to keep their subjects and slaves under control” (p. 30) (ትርጉም፤ በሌላ በኩል፤ በሙሶሊኒ አውቀት፤ በመጀመሪያው የኢ.አ.ማኝ ጽሑፉ፤ “ሃይማኖት ጉጉሦችና ጨቋኞች ሕዝብን ታችኛውንና ባሪያዎችን በቁጥጥራቸው ስር ለማድረግ የሚጠቀሙበት ማታለያ” መሆኑን አትቶ ነበር።) (ገጽ 30)

3ኛ/ ካርዲናል አኪሌ ራቲ፤ ለፖፕነት ከመመረጣቸው በፊት እ.አ.አ. በ1921 ስለ ሙሶሊኒ የነበራቸውን ከፍ ያለ አድናቆት እንደሚከተለው ገልጸው ነበር፤

“Mussolini is making quick progress and will crush everything that gets in his way with elemental force. Mussolini is a wonderful man. Did you hear? A wonderful man!.....The future belongs to him.” (p 30)

(ትርጉም፤ ሙሶሊኒ በፍጥነት እየገሰገሰ ነው፤ የሚጋረጥበትንም ማንኛውንም ነገር በኃይል ያወድመዋል። ሙሶሊኒ ግሩም ሰው ነው። ሰማችሁኝ? ግሩም ሰው!.....መጪው ዘመን የሱ ነው።” (ገጽ 30) (ምንጭ፤ Paris, The Vatican, 69)

4ኛ/ አኪሌ ራቲ፤ ፖፕ ፓየስ 11ኛ በመባል ከተመረጡ በኋላ ከፈጸሟቸው ለሙሶሊኒ አጅግ ጠቃሚ ተግባሮች አንደኛው እ.አ.አ. ጥር 20 ቀን 1923 (January 20, 1923) የቫቲካን ዋና ደጋፊ የነበረውን “ፓርቲዮ ፖፑላሪ” (Partito Popolare) የተሰኘውን የካቶሊክ ፓርቲ ማውደም ነበር። የዚህም ዋናው ምክንያት ለቫቲካን የፋሺስቱ ፓርቲ የተሻለ ጥቅም የሚያሰገኝ መሆኑን በማመን ነበር።

5ኛ/ ሙሶሊኒ ለቫቲካን ያበረከተው የመጀመሪያው አገልግሎት 1.5 ቢሊዮን ሊሬ በማበርከት ነበር፤

“The first service the ex-socialist rendered to the Holy See was a financial one. He saved the “Banco di Roma” to which the curia and many of its prelates had entrusted large amounts of money, from bankruptcy by stepping in with approximately 1.5 billion lire at the expense of the Italian state.” (p31-32) (ትርጉም፤ የቀድሞው ሶሺያሊስት (ሙሶሊኒ) ለቫቲካን ያበረከተው የመጀመሪያው አገልግሎት የገንዘብ እርዳታ ነበር። በኢጣልያ መንግሥት ወጪ፤ 1.5 ቢሊዮን ሊሬ በማበርከት ቫቲካንና መንፈሳዊ መሬዎቹ ብዙ ገንዘብ ያስቀምጡ የነበረበትን “ባንኩ ዲ ሮማ”ን ከክስረት አዳነው። (ገጽ 31-32፤ ምንጭ፤ Manhattan, 112)

በሙሶሊኒና በፖፕ ፓየስ 11ኛ መሀል የነበረው ግንኙነትና ሕብረት እጅግ የተጠናከረ ስለ ነበረ፤ ፋሺስቶች ተቃዋሚ ካቶሊኮችን ሲያሰቃዩና ሲገድሉ ፖፑ ምንም ተቃውሞ አላሰመም ነበር። እንዲያውም፤ የካቶሊክ ካሕናት በሙሉ ከካቶሊክ ፓርቲ ራሳቸውን እንዲያገልሉ በማዘዝ ለፋሺስት ፓርቲ ከፍተኛ እንቅፋት የነበረውን ሁኔታ አስወገዱለት። ከዚህ በተጨማሪ፤ ከዚህ በታች ያለውን መግለጫ ለዓለም አስታውቋ፤

“Mussolini has been sent to us by Providence.” (p. 33) (ትርጉም፤ ሙሶሊኒ በፀጋ (በአምላክ) የተላከልን ነው።) (ገጽ 33፤ ምንጭ፤ Manhattan, 115)

6ኛ/ ሌላው ሙሶሊኒና ፖፕ ፓየስ 11ኛ የተጠቃቀሙበት እጅግ ከፍተኛ ጉዳይ፤ “ላቲራን” (Lateran) የተሰኘውን ውል በመዋዋል ነበር። በዚህ ውል መሠረት፤ ቫቲካን መንግሥታዊ ልዑላዊነት እንዲኖራት ከመደረጉ በላይ የኢጣልያዊ ብሔራዊ ሃይማኖት ካቶሊካዊነት እንዲሆን ተደረገ። ቫቲካንም የፋሺስቶቹ ዋና ደጋፊ አጋር ሆነች፤ “The church rejoiced. On February 13, 1929, the pope once again praised Mussolini as the man “who was sent to us by Providence” and shortly after ordered the clergy to say prayer “for the King and the Duce” (“Pro Rege et Duce”) at the end of daily mass.” (p. 36)

(ትርጉም፤ ቤተ ክርስቲያን (ቫቲካን) ፈነደቀች። እ.አ.አ. የካቲት 13 ቀን 1929 ፖፑ (ፖፕ ፓየስ 11ኛ) ሙሶሊኒን አመሥግነው “በፀጋ የተላከ ሰው” መሆኑን እንደ ገና ገልጸው፤ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ካሕናቱ ለገንዘብና ለዳዊ (ለሙሶሊኒ) በየአለቱ ሥርዓት እንዲጸልዩ አዘዙ።) (ገጽ 36፤ ምንጭ፤ Tondi, Die geheime Machr [The Secret Power], 34, and Die Jesuiten [The Jesuits], 73, Manhattan, 118)

7ኛ/ የሙሶሊኒና የፖፕ ፓየስ 11ኛ ጠንካራ ሕብረት የተንጸባረቀበት ከባድ ክስተት በኢትዮጵያ ላይ የተፈጸመው የጦር ወንጀል ነበር። በቫቲካን በኩል፤ እነካርዲናል ኢልዲፎንዶ ሹስተር (ሚላን) (Cardinal Ildefonso Schuster of Milan) ኢትዮጵያን የካቶሊክ ሃይማኖት ተከታይ ለማድረግና የኢጣልያን ግዛት ለማስፋፋት ወረራውን በይፋ ሲደግፉ በፋሺስቶቹ በኩል ደግሞ ቁጥሩ እየጨመረ ለሐደው ለኢጣልያ ሕዝብ የቅኝ ግዛት ማስፈለጉን እንደ በቂ ምክንያት በማቅረብ ጦርነቱ እንዲከናወን ገፋብት። ፖፕ ፓየስ 11ኛ የፋሺስቱን ወረራ በሚቀጥለው ቋንቋ ይገፋች፤

“On August 27 (1935), when the Italian war preparations were running at full speed, the Pope announced-interwoven in many calls for reason and peace -that a defensive war (!) for the purposes of the expansion (!) of a growing population could be just and right.” (ትርጉም፤ እ.አ.አ. ነሐሴ 27 (1935)

የኢጣልያ የጦርነት ዝግጅት እየተጠጠረ ሳለ፤ ፖፑ (ፖፕ ፓየስ 11ኛ)- ከተገቢነትና ከሰላም ጥያቄዎች ጋር እያወሳሰበ፤ ታዲላ ለሆነው የሕዝብ ብዛት ግዛትን ለማስፋፋት (!) የመከላከያ ጦርነት (!) ማከናወን ተገቢና ትክክል መሆኑን ገለጹ።” (ገጽ 43፤ ምንጭ፤ Manhattan, 121 ff. The speech is Printed in Reichspost, Vienna, August 30, 1935)

ፖፕ ፓየስ 11ኛ የፋሺስቱን የኢትዮጵያ ወረራ የደገፋት ከላይ በተጠቀሰው መግለጫ ብቻ አልነበረም። ብዙ ሌሎች ተጨባጭ እርምጃዎች ወስደው ነበር። ከነዚህ ውስጥ፤ (ገጽ 41-49)

(ሀ) ጳጳሶቹ የወርቅ መስቀሎቻቸውንና የአንገት ሰንሰሎቻቸውን እንዲያስረክቡ አዘዙ። በተጨማሪም፤ ጳጳሶቹና ካሕናቸውም የካቶሊክ ምእመናን ወርቆቻቸውንና ጌጣቸውን ለፋሺስቱ መንግሥት ጦርነት እንዲያበረከቱ አደረጉ።

“According to Professor Salvemini from Harvard University, at least seven Italian cardinals, twenty-nine archbishops, and sixty-one bishops supported the Fascist raid (on Ethiopia) immediately,” (p. 46) (ትርጉም፤ የሐርቫርድ ዩኒቨርሲቲው ፕሮፌሰር ሳልቪኒ (አንዳቀረቡት) ቢያንስ 7 (የካቶሊክ) ካርዲናሎች፤ 29 ሊቀ-ጳጳሶች እና 61 ጳጳሶች ወረራውን (በኢትዮጵያ ላይ) ወዳያውኑ ደገፉ።” (ገጽ 46፤ ምንጭ Manhattan, 123)

ለ) ጀርመን ሐገር የነበረው የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ንብረት ለሙሶሊኒ እንዲዛወርና ለጦርነቱ የሚያስፈልገው እንዲገዛበት አደረጉ፤

(ሐ) ሌሎች ሐገሮች የሚገኙ ካቶሊኮች የኢጣልያን ወረራ እንዲደግፉ አደረጉ፤

(መ) የካቶሊክ ካሕናትና ሰባኪዎች ለኢጣልያ ጦር ድል እንዲጸልዩ ተደረገ፤

(ሠ) የፋሺስት ወታደሮች፤ መድፍና የመርዝ ጋዝ በተጋዘበት መርከብ የቅድስት ማርያም ምስሎችም አብረው እንዲጸዙ ተደረገ፤

“...Abyssinians, who had neither gas masks nor shelters, unsuspectingly fell victim to the dangers of Catholic culture. After the so-called Battle of Amba Aradam, an Italian captain counted more than sixteen thousand butchered “enemies” (Ethiopians). They lay there, dead or half-dead, where the skin-burning, lung-tearing gas that was sprayed from the air had reached them, and they were all eliminated in the most hygienic possible way – that is, by flamethrowers. (p. 49) (ትርጉም፤ ጭንብልና መጠለያ የሌላቸው ያልጠረጠሩ ሐብሾች (ኢትዮጵያውያን) የካቶሊክ ባህል ስለባ ሆኑ።

አምባ አራዶም ከተሰኘው ጦርነት በኋላ አንድ የኢጣልያ ካፕቴን በቆጠረው መሠረት ከ16 000 “ጠላቶች” (ኢትዮጵያውያን) በላይ ከአየር በተነሰነሰባቸው የመርዝ ጋዝ ቆዳቸው ተቃጥሎ፤ ሳምባቸው ተበጣጥሶ የሞቱ ወይም በመሞት ላይ የሚገኙ ነበሩ። ሁሉም በተወረወረባቸው የእሳት ቃጠሎ በቅልጥፍና ተወገዱ። (ገጽ 49፤ ምንጭ፤ Borgese, 400)

(ረ) የፋሺስቱ ጦር ኢትዮጵያን 90% ሲቆጣጠር፤ ፖፕ ፓየስ 11ኛ የደስታ መግለጫ አስምተው ነበር፤

“And the Pope also shared in the “triumphant joy of the truly great and good people about the peace, which,” he said on May 12, 1936, “as one may hope and agree, will be an effective contribution, a prelude to true peace in Europe and the whole world”. (p 49) (ትርጉም፤ እ.አ.አ. ግንቦት 12 ቀን 1936 ፖፕ (ፖፕ ፓየስ 11ኛ) የደስታ ተከፋይነታቸውን ሲገልጹ፤

“ለአውሮፓና ለመላው ዓለም እውነተኛ ሰላም አስተዋጽኦ የሚኖረው ለታላቅና ግሩም ሕዝብ (የኢጣልያ) ታላቅ ድል መሆኑ እንደሚታወቅ ተስፋ ይደረጋል።” (ገጽ 49፤ ምንጭ፤ Manhattan, German edition, 116)

8ኛ/ ፖፕ ፓየስ 11ኛን የበታችቻቸው ከሆኑት የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ተግባሮች ነጻ ለማድረግ የሚደረገው መከራ ሁሉ መሠረተ ቢሰነድ።

“...But all attempts to exculpate the pope are in vain because his own words are a testament to the contrary. Quite apart from the fact that the bishops can do only what he wants. Or should they collect gold, bless weapons, and give martial speeches to Italy, of all places, if the pope has banned it? If he really desires peace? (p. 44) (ትርጉም፤ የራሳቸው ቃላት ተቃራኒውን ስለሚያረጋግጡ፤ ፖፑን ከኃላፊነት ለማዳን የሚደረገው መከራ ዋጋ ቢሰነድ። ተጨባጩ ጉዳይ ጳጳሶቹ ሊያከናውኑ የሚችሉት ፖፑ የፈቀዱትን ብቻ ነው። ፖፑ ከልክለው ቢሆን ኖሮ (ጳጳሶቹ) ወርቅ መስብስቡን፤ የጦር መሣሪያ መባረኩንና ቀስቃሽ የሚሊታሪ ንግግሮችን፤ ሌላ ሐገር ሳይሆን በኢጣልያ ማከናወን ይችሉ ነበር? (ፖፑ) ሰላም ቢፈልጉ ኖሮ? (ገጽ፤ 44)

መደምደሚያ፤

በኢትዮጵያ ላይ ለተፈጸመው አስቃቂ ግፍና የጦር ወንጀል፤ በሙሶሊኒና በፖፕ ፓየስ 11ኛ መሀል ስለ ነበረው የጠበቀ ግንኙነትና ሕብረት፤ ብዙ አስተማማኝ ማስረጃ በማቅረብ ግንዛቤያችንን ስላጠናክረዋል፤ ደራሲውን ዴቪድን አመሠግናለሁ። ስለዚህ ጉዳይ፤ ተቃራኒውን በመጻፍ የማያስፈልግ ውዥንብር የፈጠሩ ጸሐፊዎችም፤ በተለይ ኢትዮጵያውያን፤ ተገቢውን እርምት በማከናወን ለውድ ሐገራችን ለኢትዮጵያ የሚገባትን ፍትሕና ክብር ለማስገኘት እንዲተባበሩ በዚህ አጋጣሚ አደራ አላለሁ። በተጨማሪም፤ ዓለም-አቀፍ ሕብረት ለፍትሕ - የኢትዮጵያ ጉዳይ (Global Alliance for Justice - The Ethiopian Cause) የተሰኘው ድርጅት በኢትዮጵያ ለደረሰው የፋሺስት ግፍ ተገቢው ፍትሕ እንዲገኝ ለሚከተሉት ዓላማዎች እየጣረ ነው፤

(ሀ) ቫቲካን የኢትዮጵያን ሕዝብ ይቅርታ እንድትጠይቅ፤

(ለ) የኢጣልያ መንግሥት ተገቢውን ካሣ ለኢትዮጵያ ሕዝብ እንዲከፍል፤

(ሐ) ቫቲካንና የኢጣልያ መንግሥት ከኢትዮጵያ የተዘረፉትን ንብረቶች እንዲመልሱ፤

(መ) የተባበሩት መንግሥታት ድርጅት፤የፋሺስቱን ጦር ወንጀል በመዝገቡ እንዲያውል፤ እና

(ሠ) በቅርቡ፤ የቫቲካን ተወካይ በተገኙበት፤ አፌሌ (ኢጣልያ) ለፋሺስቱ ወንጀልና የተመረቀው ኃውልት እንዲወገድ።

ባሁኑ ጊዜ፤ ከላይ የተጠቀሰው ድርጅትና ደጋፊዎቹ በመተባበር፤ የዚህ ዓመት የካቲት 12 የሰማኢታት ቀን በዓለም ዙሪያ በ30 ከተሞች እንዲከበር ጥረት እየተደረገ ነው። ለበለጠ ዝርዝር የድርጅቱን ድረ ገጽ፤ www.globalallianceforethiopia.org መመልከት ይቻላል። በዚያውም፤ ኢጣልያኖች ጭምር የፈረመት አንድ ዓለም-አቀፍ አቤቱታ ስለሚገኝ እንባቢዎች በፊርማችሁ ድጋፋችሁን እንድትገልጹ በትሕትና ተጋብዛችኋል።

በኢትዮጵያ ከብርና ፍትሕ እንታገል!

ከዲ/ን ዳንኤል ከብረት

የመግባቢያው ሰነድ

የኢትዮጵያ አየር መንገድ የበረራ መስመር ቁጥር 700፤ በርም አድርጌ ወደ ለንደን አየርፖርት ነው። ስምንት ሰዓት ከፈጀው ጉዞ በኋላ ብርድ ከጀመራት የለንደን ከተማ ደረሰን። ለሠረገላ ተብለው ተሠርተው በዚያው የመኪና መንገድ ኾነው በቀሩት የለንደን ጠባብ መንገዶች ከሂትሮው አውሮፕላን ማረፊያ ወደ ብሪስቶል ተጓዝን። በዚያ ለስምንት ሰዓታት ያህል ሌሊቱን በዕንቅልፍ አሳለፍነው።

በዚያች ጥንታዊት ከተማ በገባች በመግባት፤ የእንግሊዝ ልብ ወደሚባው ወደ ዌስት ሚኒስትር ያመራሁት። በዚያ ቦታ ላይ በእንግሊዛውያን የትላንት፤ የዛሬና የነገ ሕይወት ውስጥ ታላቅ ቦታ ያላቸው ሶስት ነገሮች አሉ - ባኪንግሃም ቤተ መንግስት፤ ፓርላማው እና የመንግሥቱ ሕንፃዎች፤ እንዲሁም ዌስት ሚኒስትር ዐቢይ/ጥንት የካቶሊክ ገዳም የነበረ፤ የእንግሊዝ ልሊቃን የተቀበሩበት ቦታ።

በዚያ ቀን በባኪንግሃም ቤተ መንግሥት ትርዒት ስለሚታይ ከየአንድ የተሰበሰበው ቱሪስት አካባቢውን አጨናንቆታል። ቤተ መንግሥቱ ፀጉራም ቆብ አጥልቀው በፈረስ ላይ በቆሙ ወታደሮች ነው የሚጠበቀው። በጠባቦቹ የመጠበቂያ ቤቶች በር ላይ አንድ ሐውልት ያለ ንቅናቄ የቆሙ ቀይ ልብስ የለበሱ ወታደሮች ታያላችኹ። የምታዩት ሥነ ሥርዓት ሁሉ ጥንታዊነቱን ያዘለ፤ ባህላዊነትን የተላበሰ ነው። ወደ ቤተ መንግሥቱ በር ተጠግተን ሕዝቡ ተሰብስቦ ከቆመበት ቦታ ተቀላቀልን።

የቤተ መንግሥቱ በሮች ተከፍተዋል። አጥሩ የብረት ፍርግርግ በመኾኑ በግቢው ውስጥ የሚደረገው ነገር በደንብ ይታያል። ወታደሮቹ ጥንታዊ የቸነ ባህላዊ ሰልፍ ማሳየት ጀመሩ።

ትርኢቱ በፈረስ እና በአግር የሚከናወን ነበር፤ መብቀኞችም አጅበውታል። ጎብኚዎቹ ትርዒቱን ለልጆቻቸው ለማሳየት ነበር የሚጣጣሩት።

እንፀባራቂ ቢጫ ልብስ ለብሰው የሚያስተናግዱ እና መረጃ የሚሰጡ ሰዎች በየቦታው አሉ። አጠገቤ የነበረውን አንዱን ይህ ትርዒት ለምን እንደሚከናወን ጠየቅኩት።

ይህ የንግሥቲቷ ቤተ መንግስት ነው። የትናንቲ እንግሊዝ ከዛሬዋ ጋር ተጠብቃ የምትኖረው በዚህ ቤተ መንግስት ነው። መንግስታት ተለዋውጠዋል፤ እንግሊዝ ግን መቀጠል አለባት። እኛና የትናንቲ ትውልድ የምንለያይበት እንደ መኖሩ መጠን አንድ የሚያደርገን መገናኛ ቋሚ የመግባቢያ ሰነድም ያስፈልገናል። ያ ነው የእንግሊዝ ቀጣይነት ማለት አለኝ።

«የእኔ አባት፤ እኔና ልጄ እንኳን አንድ ዓይነት የኢትዮጵያ ሕዝብ መዝሙር አንችልም። አባቴ፤ ኢትዮጵያ ሆይ ደስ ይበልሽ የሚለውን ዘምሮ አደገ፤ እኔ ደግሞ፤ ኢትዮጵያ ኢትዮጵያ ቅደሚያ አያልኩ ተማርኩ፤ ልጄ ደግሞ፤ የጀግንነት ክብር የሚለውን ነው እየዘመረ ያለው። ምናልባት የልጄ ልጄ ደግሞ ሌላ ይሆናል የሚዘምረው።»

ዌስት ሚኒስትር ማለት የእንግሊዝ ልብ ነው። የጥንቱ ከዛሬው ጋር መያያዝን የምታይበት እና የምታረጋግጥበት ቦታ ነው። ዌስት ሚኒስትር አቢይን ጎብኝተሃል? አለኝ አለመጎብኘቴን ገለፅኩለት። ከተመልከተውና የምልህን ትረዳዋለሁ። እዚያ እንግሊዝን እንግሊዝ ያሰጃት ቀደምት ሰዎች ዐርፈዋል። እዚያ ማዶ ደግሞ በፓርላማውና በካቢኔቱ እንግሊዝን እንግሊዝ ያሰጃት ታላላቅ ሥራዎችን ሠርተዋል። እዚህ ደግሞ እንግሊዝ ቀጣይ መሆንም እያረጋገጥን ነው። አለኝ።

እንግሊዝ ቀጣይ መሆኑን የሚለው ሃሳብ ገረመኝና ከዚህ ጥንታዊ ሠልፍ ጋር ምን እንዳያያዘው ጠየቅኩት። ይህ ሠልፍ በዚህ ቦታ ሲከናወን ብዙ መቶ ዓመታትን አሳለፈ። እርሱ ብቻ አይደለም ይህንን ፕሮግራም ተመልከተው። ልዩ ልዩ ትርዒቶችም በየጊዜው ይቀርባሉ።

እኔም ትርዒቱን በአንድ ልቤ እያየሁ ቀሪው ልቤ ወደ ሀገሪ ኮበለለ። የእኛ ሥልጣኔ አንዱ ችግር ይሄ መሰለኝ። የትናንቲ ከዛሬው፤ የዛሬውም ከትናንቲ ጋር አሠናሰለ። አዋህዶ፤ አንዱን በሌላው መሰረት ላይ ገንብቶ መጓዝ። የኢትዮጵያ ቀጣይነት።

የሦስት ሺ ዘመን ነጻነት አለን ብለን በአፍሪካውያን ወንድሞቻችን ላይ የምንፎከረውን ያህል በየጊዜው የነፃነት በዓላችንን እንቀያይረዋለን። አብዮትና ለውጥ በእኛ ሀገር ብቻ የተጀመረ ይመስል አንድን ነገር አፍርሰን አንደገና ካልሠራነው የሠራነው አይመስለንም። አንደ ሕፃን ልጅ ለፍተን የገነባነውን አፍርሰን በአዲስ መሰረት ላይ ስናንጽ ትናንት የነበሩ ሰዎች ሲያስቡ የኖሩ አይመስሉንም። አንዳንድ ጊዜማ አፍሪካዊያን ወገኖቻችን ዘውን እነዚህ ናቸው ለሦስት ሺ ዓመታት በነጻነት ኖርን እያሉ የሚናገሩት? ብለው የሚገረሙብን ይመስለኛል።

እኛ በሁለት ጽንፎች ቆመን ገመድ በመጓተት ላይ ሳንሆን አንቀርጥም። የቀደመው ብቻ መልካምና የተሻለ እንደነበር የሚያስቡ ይሄማ ድሮ ቀረ። ማለት የሚቀናቸው በአንድ በኩል፣ የትናንቱ ሁሉ ኋላ ቀር፣ አላስፈላጊና መቅረት ያለበት አድርገው የሚያስቡ ዘመናዮች፣ ደግሞ በሌላ በኩል። ያለ ትናንት ዛሬን፣ ያለ ዛሬም ነገን ማሰብ እንደማይቻል። የትናንቱ መሰረት የዛሬውም ጉልላት መሆኑን የተረዱ፣ ከትናንቱም ወደ ዛሬ የሚተላለፍ፣ ከዛሬውም ለነገ መተላለፍ የሌለበት መኖሩ የገባቸው እጅግ ጥቂቶች ይመስሉኛል።

ዛሬ ላይ የሆነውን ትናንትን ለማድነቅ፣ ለመገምገምና ለመውረስ ነው። በሌላም በኩል ደግሞ ለነገው ተገቢውን መሠረት ለመጣል። ከግዛት ወደ ጠቅላይ ግዛት፣ ከጠቅላይ ግዛት ወደ ክፍለ ሀገር፣ ከክፍለ ሀገር ወደ አስተዳደራዊ ክልል፣ ከአስተዳደራዊ ክልል ወደ ዞን አየገለበጠን አካባቢያቸውን እንኳን ቀጣይነት የላቸውም። ትናንት በአንዱ ወረዳ የነበረው ዛሬ ሌላ ወረዳ ውስጥ ነው። አንዱ ክፍለ ሀገር ውስጥ የነበረው ሌላ ውስጥ ተጠቃሷል። የኢትዮጵያን ታሪክ የሚያጠና ሰው አንዱ የሚገጥመው ችግር ትናንት አንድ ሥም የነበረው ቦታ ዛሬ ማን ተብሎ እንደሚጠራ ማወቅ ነው።

ወያላው «ተፈሪ መኮንን ተፈሪ መኮንን» እያለ ይጣራል። መንግሥት «አንጦጦ አጠቃላይ» ብሎ ነው የሚያውቀው። ወያላው «አብዮት አብዮት» ብሎ ነው የሚያውቋል። በይፋ ግን «መስቀል አደባባይ» ተብሎ ነው የታወቀው። አውቶበት ተራ «ናዝሬት ናዝሬት ናዝሬት» እያለ ባለ አውቶበት ያሳፍራል። ሚዲያው ደግሞ «አዳማ አዳማ» ይላል። አውቶበት «ደብረዘይት ደብረዘይት» ይላል ሚዲያው ስለ «ቢሾቹ» ያወራል። የኢትዮጵያ ቀጣይነት የት ላይ ይሆን መገለጫው። እኛ ቤታችንን ሳንቀይር ቀበሌያችን በላያችን ላይ ስንት ጊዜ ተቀያየረ?

የእኔ አባት፣ እኔና ልጄ እንኳን አንድ ዓይነት የኢትዮጵያ ሕዝብ መዝሙር አንችልም። አባቴ ለኢትዮጵያ ሆይ ደስ ይበልሽ የሚለውን ዘምሮ አደገ፤ እኔ ደግሞ ለኢትዮጵያ ኢትዮጵያ ቅደሚ እያልኩ ተማርኩ፤ ልጄ ደግሞ የጀግንነት ክብር የሚለውን ነው እየዘመረ ያለው። ምናልባት የልጅ ልጄ ደግሞ ሌላ ይሆናል የሚዘምንለው። አንድ ቤተሰብ ተሰብስቦ አንድ ዓይነት የሕዝብ መዝሙር እንኳን መዘመር ካልቻለ የኢትዮጵያ ቀጣይነት ምኑ ላይ ነው?

ከመሠረቱ የሚለያይ ስንት ሕገ መንግሥት አረቀቅን? ከማሻሻል፣ አሜንድመንት ይልቅ ከመሰረቱ ቀይሮ አዲስ መጀመሩን ለምን መረጥን?

የሚኒስትር መሥሪያ ቤቶቻችን ስንት ጊዜ ስማቸውም፣ ግብራቸውም ተቀያየረ? የትምህርት ቤቶቻችን፣ የሆስፒታሎቻችን፣ የመንገዶቻችን ስሞች ስንት ጊዜ ተለዋወጡ? በሺ ዓመታት የሚቆጠር ታሪክ ባላት ሀገር ከመቶ ዓመታት የዘለለ ታሪክ ያለው ነገር መቶ አለን?

እያደገና እየተያያዘ ከሚሄድ ነገር ይልቅ እየፈረሰና እንደ አዲስ እየተመሰረተ የሚሄደው ነገራችን ይበዛል። ስለ ኢትዮጵያ ታሪክ መሠረታዊ በሆነው ነገር እንኳን የትናንት ወዲያው ትውልድ፣ የትናንቱና የዛሬው፣ የዛሬው ትውልድ ተመሳሳይ ዕውቀት እና ተግባቦት የለውም። የተማርነው ነገር ከመሠረቱ ፍፁም የተለየ ነው። አንዳንድ ጊዜ መሠረታዊ በሆኑ ነገሮች እንኳን ልጆቻችንን ማስጠናት የማንችልበት ደረጃ ላይ እንደርሳለን። እነርሱ እውነት የሚሉት እና እኛ እውነት የምንለው ተለያይቷልና።

ከአክሱም ተሻግረን ሮሐ ስንገባ ርግፍ አድርገን የአክሱምን ነገር ትተን ነው። ሮሐን ትተን ሸዋ ስንገባም የሮሐን ሥልጣኔ የጠላት ገንዘብ ይመስል ከነ ሁለመናው ትተን ነው። ከሸዋ ተነስተን ጎንደር ስንገባም አንዲሁ፣ ከጎንደር አንኮበር፣ ከአንኮበር አዲስ አበባ አንዱን አፍርሰን ሌላ ነው ስንገባ የኖርነው። ከእኛ በፊት ለነበሩት ዕውቅና ሰጥተን፣ በትናንቱ መሠረት ላይ ተመስርተን፣ ቀጣይነት ያለው ሥልጣኔና ዕድገት እንዲኖረን መታጋታችንን አጠራጠራለሁ።

እስካሁን ድረስ በየዘመናቱ እና በየትውልዱ መካከል ኢትዮጵያውያንን በተሻለ መንገድ ያግባባ የሚመስለኝ የባንዲራ ጉዳይ ነው። አርሱም ቢሆን ዘመናዊ አንበሳ ሳይሆን ወደ መጽሐፍ መደብር ከዚያም ወደ እንፀባራቂዋ ኮከብ የተሸጋገረ ምልክት ቢደረግለትም፣ «አረንጓዴ ቢጫ ቀይ» የሚለው ጥበር ግን ሳይለወጥ ለረዥም ዘመን የመቆየት ዕድል አግኝቷል። በዚህም የተነሣ በትውልድ መካከል የመግባቢያ ሰነድ ለመሆን በቅቷል።

የኢትዮጵያን ቀጣይነት የምናይበት፣ ለልጆቻችን ለምናሳይበት ቦታው፣ ሁኔታው የትና አንዴት ነው? የዚህስ ባለቤቱ ማነው? ከርዕዮተ ሳላም ተጽዕኖ፣ ከአድሎክዊነት እና ከተለዋዋጭነት ነጻ ሆኖ የትናንቱን ከዛሬ ጋር፣ የዛሬውንም ከነገ ጋር ለማያያዝ የሚያስችለንን ሥዕል ጠብቆ የሚያቆየን፣ የኢትዮጵያን ቀጣይነት የሚያሳየን ማን ነው? የቱ ነው ማዕከላዊው ቦታ? የት ሄደን እንደው? የትስ ሄደን ለልጆቻችን እናሳየው? ይህ ነው ቁልፉ ጥያቄ።

ከሰው ስህተት . . .

ከጽ 10

እዚያም የሚገኙበትን ቦታ ይጠቁመውና ያልተመዘገበ አያሌ ገድላት በየገዳማቱ መኖራቸው እንደተጠበቀ ሆኖ 22 የብሪና ገድሎች በአውሮፓ፣ 20 በኢትዮጵያ፣ የማክሰክሪፕት ቤተመጽሐፍት (EMML) 3 በአዩራሌም የኢትዮጵያ ገዳማት፣ 5 በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የኢትዮጵያ ጥናት ተቋም፣ በእነዚህ ሁሉ ይገኛሉ።

በተጨማሪም በየክፍላሃገሩ ኤርትራንም ጨምሮ ባሉት ገዳማት ውስጥ ስለ አሳቸው የተፃፉትን መጽሐፍት፣ የፀሐፊዎቹን ሥምና የተፃፈበትን የጊዜ ቀመር እየዘረዘረ ማስረጃዎቹ ያላቸውን ዳንኤል ከብረት በጽሑፉ ውስጥ አቅርበታል። አግረ መንገዱንም ለኛ ማወቅ ሲኖርብን በእውቀት ማነስም ሆነ በተለያዩ ምክንያቶች እስከ ዛሬ ላለወቅነው ትልቅ ታሪክ አስተምሮናል።

እኔም ፅሁፌን ከማጠቃለሌ በፊት የምለው ለሁለቱም ጸሐፊዎች አክብሮቴና አድናቆቴ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ነገር ግን እንኳን ሰው ጣትም ያበላለጣልና፣ ሁለቱም የተለያዩ ስጦታ አላቸው። ተስፋዬ የግል ሕይወትን በመጽሐፉ ላይ ግልጽ አድርጎ ጽፏል። ይኸ ደግሞ መከበሪያው እንጂ መስደቢያው ሊሆን አይገባም።

በደራሲው ማስታወሻ ላይ «በረና የሥልጣኔ ምሽ» በሚለው ጽሑፍ ውስጥ፣ መኮንን ቶላ፣ የአሸመሮም ለገሠን «ጉዳ» የሚል መጽሐፋቸውን ማንበብ አለብህ ሲል ሃሳብ ሰጠኝ። ፕራቶሪያ ሳሉ መጽሐፉን ከUNISA ላይብሪሪ ተወሺ ቋንቋው ቢከብደኝም አንብቤ ጨረስኩት። በመዝገበ ቃላት አገዛ አጠናሁት ቢባል ይቀላል ይለናል። በዚህም የተነሳ ይሆናል የተሟላ ማስረጃ ማግኘት ያልቻለው ።

ዲያቆን ዳንኤል ዋቢ አድርጎ ካቀረባቸው መጽሐፍት ውስጥ ብዙዎቹ በባዕድ ቋንቋ የተፃፉ ስለሆኑ ለተስፋዬ እነዚህን ሁሉ ቀርቶ 5ቱን እንኳ ላንብብ ቢል የሚወስድበትን ጊዜ አግዜር ይወቅ!

ዲን ዳንኤል ከብረት አንደበቱ የታረመ፣ የቋንቋ ግንብ የማያገደው በመሆኑ እውቀቱም እንደዚያው የላቀ እና የጠለቀ ነው።

ስንሳሳት የሚያሸማቅቅና የሚያስደነግጠን ሳይሆን፣ የሚያስፈልገን እንደዚህ በተጨማሪ ነገሮችን የሚያቀርብና አላዋቂነታችንንም አስተምሮ እና መክሮ አንድንታረቅ የሚያደርገንን ብዙ ዳንኤሎችን አግዚአብሄር አምላክ ያበዛልን። ከሰው ስህተት ከብረት ዝግት አይጠፋምና።

ኔትዎርክ እና ፎቅ

ሰላዩ

Selayunafqot@gmail.com

ሰላም ሰላም እንደምን ከረሙ ያገራ ሰው? ሰላም ነው? “እኔ እንዳለሁ አለሁ” አለ ሰውየው። (ሲዘፍን ነው መሰለኝ) በሀገራችን የሰልክ ኔትዎርክ ባይኖርም፤ ውሃ ባይኖርም፤ መብራት ባይኖርም፤ ኮኔክሽን ባይታሰብም እኔ እንዳለሁ አለሁ። ለነገሩ የኔ ሰላኝ ኔትዎርክም፤ ውሃም፤ መብራትም እያሰፈልጉትም እንጂ ቢያሰፈልጉት ኖሮ እነ አልጋና ቴሌን በእንጅራዬ ላይ መጥተዋልና መቃብራ ላይ እንዳትቆሙ ብዬ ነበር ወገቤን ይገዢ ኢፒፒፒፒ የምልባቸው። ወገብ መያዝና አፍ ማስያዝ ያደግንበት ነው፤ ጥርስ የነቀልንበት። ሲወርድ ሲዋረድና ሲያዋርድ የመጣ የሰፈራችን ቅርስ ነው።

በሰውየው ፋንታ ያሉት አዲሱ ሰውዬ የኔትዎርክ መቆራረጡ ብዙ ፎቅ ስለበዛ የመጣ ችግር ነው አሉ አሉ። (እባክዎን ኒውዮርክ እንዳትሰማ፤ በሞቴ)። የሀገራችን ኔትዎርክ ፎቅ ካየ የሚጥል በሽታ አለበት፤ ወይም የሚያንዘፈዝፍ ወባ፤ ወይ ደግሞ ቋቋቴ፤ አንገት አጥንገ፤ ትክትክ፤ አንክሊስ፤ የወፍ በሽታ ... ምናምን። ወይም ጀከር ይስብ ይሆናል። እርሶ ከናፈቃት የከንፈር ወዳጆ ጋር ቴክኖሎጂን እያመሰገኑ በሞባይል ሰልክ እይኖን ጨፍነው የፍቅር ወግን ጋደም ብለው እያወሩ የቴሌ ኔትዎርክ ሆዬ ድንገት እንድ የተምዘዘዘን የአዲስ አበባ ፎቅን ያይና ይንዘፈዘፍሉታል። የእርሶም የወዳጅም ድምፅ እየተንቀጠቀጠና እየተቆራረጠ በማስቸገሩ ከፍቀረኛዎ ጋር መደማመጥም መለማመጥም ያቅቶታል። (የቴሌ ወባ ይሷል ይሄ ነው)። ታዲያ እርሶ ብልጥ አይደሉ? ዘግቼ መልሼ ልደውል ብለው ስልኩን ይዘጉና መልሰው ሲደውሉ እያ ኔትዎርክ ለካስ ባሌ ነውና ሌላ ፎቅ አይቶ የሚጥል በሽታው ተነስቶበት ዘጭ ብሏል። ማን ያንሳው? የዘመኑ የፍቅር መቀስ የቴሌ ኔትዎርክ ነው። ከፍቅረኛዎ ጋር እንዳይገናኙ ያደረጉትን ነገር ወይም ሰው የፍቅር መቀስ ከሚሉት የቴሌ ኔትዎርክ ብለው ቢጠሩት ወቀሳምን ወቅታዊ አደረጉት ማለት ነው። ይኸው ልማታዊ መንግሥታችን ፎቅ መሥራትን አላቆመ ኔትዎርካችንም ከአፍሪካ የመጨረሻውን ደረጃ እንደያዘ አለ። (ይቅርታ የመጨረሻውን ደረጃ የሚለው ቃል ደስ ስለማይል ዐረፍተ ነገሩን እንደሚከተለው እናስተካከለው - ይኸው ልማታዊ መንግሥታችን ፎቅ መሥራትን አላቆመ ኔትዎርካችንም በመቆራረጥና ባለማገናኘት ከአፍሪካ የመጀመሪያውን ደረጃ እንደያዘ አለ።) ስልክን በማስገባት ከአፍሪካ ቀዳሚ እንደነበርን እንዳይረሱ።

የሀገራ ሰው! ከራሶ ጋር ተነጋግረው ያውቃሉ? ከራሶ ጋር ለመነጋገር ምርጡ አማራጭ ሀገር ቤት መጥተው ስልክ ወደፊለጉት ወዳጆ ጋር መደወል ነው። በስንት መከራ ስልኩ ጠርቶሎት ከወዲያኛው ጫፍ ይነሳና እርሶ “ሁሉ” ሲሉ “ሁሉ” የሚል ምላሽ ያገኛሉ። ወዳጆ ስልኩን ያነሳ መስሎት፤ እንደመቀለድም እያሉ “አንተ ወመኔ” ሲሉ “አንተ ወመኔ” የሚል ስድብን በራሶ ጎርናና ድምጽ ይሰማሉ። ለመጀመሪያ ጊዜ ራሶን ሲደቡ ማለት ነው። ቶሎ ሳይባገኑ ቀርተው... ወዳጆ እያሾፈበት መስሎት “ምናባህ ሆነህ ነው የጠፋኸው” ካሉም የራሶ ድምፅ በስልክ በኩል ወደ ጀርዎ ገብቶ “ምናባህ...” ይሉታል።

ቴሌ ሆዬ ከወዳጆ ጋር እርሶን ከማገናኘት አልፎ እርሶን ከራሶ ጋር የማገናኘት ቴክኖሎጂን በድንገት አምጥቷል። ድምጽን ስምተውት የማያውቁትም ከሆነ ገንዘብን ይጭነቀው እንጂ አስከፊለጉት ድረስ ራሶን ማድመጥ ይችላሉ።

ሲሳደቡ ምን እንደሚመስሉ፤ ሲቆጡ ድምጽ ምን ያህል እንደሚያስፈራ፤ ሲያሰቅሱ ምን ያህል እንደሚያባቡ፤ ሲስቁና ሲቀልዱ ምን ምን አይነት ድምፅ እንዳሉት፤ ሲዘፍኑ የራሳችን አጠባበቅን ደረጃ፤ ልጅን ሲያጫውቱ የሚያወጡት ድምፅ ምን እንደሚመስል ብቻ ዕድሜ ለቴሌ ይበሉ እንጂ እንደፊለጉ ራሶን መመርመር ይችላሉ። Viva ቴሌ! ይህን የቴሌን አገልግሎት በማስመልከት በሀገራችን የሚገኙ የገደል ማሚቶዎች ሞያችንን ተነጠቅን በሚል ሰላማዊ ሰልፍ ሊወጡ እንደሆነ የሰለላ መረቤ ላይ የደረሰው ቱባ መረጃ ያመለክታል።

አደራምን ድንገት ሀገር ቤት ከመጡ በስልክ አጭር የጽሑፍ መልእክትን (sms) ለመላክ እንዳይሞክሩ። እርሶ ዛሬ የላኩት መልእክት ከፎቅ ፎቅ እየዘለለ ወዳጆ ጋ መች እንደሚደርስ አያውቁትም። አያድርጉብዎትና ድንገት ሐዘን ገጥሞት ጉዳዩን በጽሑፍ መልእክት ለቅርብ ሰው ቢያረዱ መልእክቱ በጣም ቆይቶ ስለሚደርስ የቅርብ ያሉት ሰው ለቅሶ ባይደርስ መቀየም አይገባም። ምናልባትም እርሶ ሐዘኑን ረስተው ለሰርግ እየተዘጋጁ ሳለ መልእክቱ ዘግይቶ የደረሳቸው ወዳጆ መጥተው ቅውጥ ሊያደርጉት ይችላሉ። እንደው ጉዳዩ በጣም አስቸኳይ ከሆነና ግዴታ በጽሑፍ መላክ ካለበት በፖስታ ቤት ይላኩት። መቼስ በኢንተርኔት እንዳይልኩት መብራትም ኮኔክሽንም የሉም።

ችግሮቹን ሁሉ ለማስተካከል ስድስት ወራት ብቻ ሰጡን ብለው ነበር። ግን ብዙ ስድስት ወራት አለፉ። ልክ እንደ እርሴናል ደጋፊዎች ተጫውቱብን። የእርሴናል ደጋፊዎች ሁሉ በሚቀጥለው ዓመት ዋንጫ እንበላለን እንዳሉ 9 ዓመታት አለፉ። ችግሩ ሁሉ ለሚቀጥለው ዓመት... በሚል እንደፎከሩ ነው። ከፋቱ ደግሞ ዓመቱ ይቀጥላል። ሰዎቻችንም በሚቀጥለው ስድስት ወር... ይሉናል። ከፋቱ ደግሞ ስድስት ወር ሲያልቅ ሌላ ስድስት ወር መምጣቱ ነው። አይይይ... አለ ጣሊያን! (እድዋ ላይ ሲሸነፍ)

የሀገራ ሰው! ሰሞኑን በፊደሉ መንግሥታችን ምን እንዳለ ያውቃሉ? ሰው የሚሰማኝ የለም እያለ የኔትዎርኩንም፤ የመብራቱንም፤ የውኃውንም ምሬቱን “አይ ይሄ መንግሥት” እያለ ሲያማርር ላካስ ሰዎቼ ጋር ባሉበት ደርሷል። ታዲያ እነሱም ሰሞኑን በፊደሉ እንደ ድራማ ቢጤ አደረጉና በእጅ አዙር “ቴሌ፤ መብራት ኃይል፤ ውኃ ልማት አገልግሎት ሰጪ ድርጅቶች እንጂ መንግሥት አይደሉም” ብለው እርፍ። እስኪ አስቡት ያኔ እኮ መንግሥታችን በንጹሕ የውኃ መጠጥ ይህን አደረገ፤ መንግሥታችን በመብራት ዙሪያ ያንን አደረገ፤ መንግሥታችን በስልክ ዙሪያ ይህንንም ያንንም አደረገ ሲሉ ከርመው አሁን ላሽ ሲሉ ሼም የለም እንዴ? እኔ ግን ሰዎቼ የሚመቹን በሰበባቸው ነው። በተለይ ልማታዊ ጥያቄን በልማታዊ መልስ ሲመልሱ አይቻሉም። እስኪ ይታያችሁ ለኔትዎርክ ፎቅ ሰበብ ሲሆን..... አንተ ሰበብኝ አለች ዘፋኛ!

የኛ ሰፈር ሰዎች ግን ሰበቡን አልተቀበሉትም። ሁሉም ወገቡን ይዞ ነው አፋቸውን ያስያዛቸው.... ኢፒፒፒፒ ...እያለ፤ አልሰሜን ግባ በለው ... እያለ፤እኛም ስምተናል ተስፋ ቆርጠናል ...እያለ፤ ጉድ ሳይሰማ ኢቲቪ አይዘጋ ...እያለ፤ ...እያለ፤ ...እያለ፤

አብደላ ነግሶ

የሼ መንደራር

የቢላል ሀገር

የንጉስ አርማ የቴጌ መንደር
የሸክና ሁሴን የነ አንዋር
ያሚሮች ሰፈር የነ አባ ጅፋር
ደግሞም የካሳ የጉብሬ ድንበር

እንግዳ ብርቁ

ፍቅር ሰንደቁ

ኑ ተጠለሉ ብዬ ደብቄ
ላንጉቱ ካባ ላንቃን አጥልቄ
ሸኝቸው ነበር ስንቅ ሰንቄ

ደግማ እንደገና ቀን ጎደለና

ተከፋሁ እና

ወጣሁ መዲና ልጠርግ ጎዳና

ታሪክ አፍርሶ

ቁራንን ጥሶ

ክብሬ ገርስሶ

ጥይት ተኩሶ ደሜን አፍሰሶ

ብድር ከፈለኝ አብደላ ነግሶ

ቲቸር መቅዲ) ከሸርጂኒያ

የሳምንት ቀናት ትርጉም

ከጠመኔው

እሐድ= አሐድ አንድ፣ መጀመሪያ

ሰኞ= አሰኞችት፣ ስነይ፣

ማክሰኞ=ማግ ሰኞ (የሰኞ ማግሰት)

ረቡዕ= ራብዕ (አራተኛ)

ሐሙስ=ሐምስ (አምስተኛ)

ዓርብ= ዐርብ (ድርብ)

ቅዳሜ= ቀዳማይ ቀዳሚት ቀዳሚ ሰንበት

የፈደል ግድፈት

ሮብ= ረቡዕ

ብዕር = ብርዕ (ብዕር ማለት በሬ ማለት ነው)

ቢላ= ቢላዎ፣ቢላዋ

አቦጊዳ = አቡጊዳ

ሳምሶን= ሶምሶን

ቀጠና= ቀጣና

ኢሳያስ = ኢሳይያስ

እምስ ለምን እምስ ተባለ?

ከሳቴ ብርሀን ተሰማ ዐማርኛ መዝገብ-ቃላት

እንደሚተረጉመው (ገፅ አንድ ሺ ዘጠኝ)

ዕምስ፤(አላ)፡ነ፡ስ፤ የሴት ማኅፀን አፍ፣ አፈ-ማኅፀን፣

የወንድ ዘርን መቀበያ፣ የልጅ መውለጃና በር።

ሥርወ ቃላት

በሰው ላይ እምስት ቀዳዳ አለ።
አንደኛው ቀዳዳ፣ አፍ፣ ሁለተኛው ቀዳዳ፣ አፍንጫ፣
ሶስተኛ፣ ገሮ፣ አራተኛ ቂጥ (ፊብ)፣ አምስተኛው
የአካል በር ዕምስ። ዕምስ ዐምስተኛ አካል ማለት
ነው።በግዕዝ ሐሙስ ማለት አምስተኛን ፒነ ማለት
ነው።

እልፍኝ

ባሕላዊ ሳይንስ

1. ቆራስማ

የወተት ቅል በወይራ የማጠን ባሕል አለን። ምክንያቱ የወተቱን ቃና ለማጣፈጥ ሲመስለን የኖርነው ሁሉ ተሳስተናል። የወይራው ጢስ የቅሉ የወስጠኛው አካል ላይ ተጋግሮ ይቆይና የወተቱን አሲድማ ባሕርይ አካላሽቶ ለሆድ ተስማሚ ያደርገዋል።

2. ጥላ

ጠላ ወይም ጠጅ የሚጠምቁና የሚጥሉ ባለሙያ ሴቶች ሥራቸውን የሚያከናውኑበት ክፍል ውስጥ ሌላ ሰው ሲገባባቸው አይወዱም። ጥላ አይወድም ይላሉ። ለሰሚ አጉል እምነት ይመስላል አይደለም? ጉዳዩ ግን ከአጉል እምነት የፀዳ ሐቅ አለው።

ጠላ፣ ጠጅ እና ወይን ጠጅ የመሳሰሉ መጠጦች ተጠንስሰውና ፈልተው መጠጥ የሚሆኑት በባክቴሪያዎች አማካኝነት ነው። ታዲያ ጥሩ ጣዕም ያለው ጠላ እና ጠጅ ለመጥመቅ ወይም ለመጣል የባክቴሪያዎቹን ዓይነትና መጠን መቆጣጠር ዓይነተኛው መፍትሔ ነው።

የባክቴሪያዎቹን ዓይነት ለመቆጣጠር ብቸኛው ዘዴ ደግሞ ከመጥመቂያና መጣያ ዕቃዎች ጋር የሚነካካውን ሰው ቁጥር በአንድ ብቻ መወሰን ያስፈልጋል። ምክንያቱ የተለያዩ ሰዎች የተለያዩ ባክቴሪያዎች በሰውነታቸው ይዘው ሊገቡ ስለሚችሉ ነው። ባሕላዊው ጥላ የሚላቸው የማይክሮ ባዮሎጂዎች (የባክቴሪያዎች) ዓይነት ከበዛ የጠላው ወይም የጠጁ ጣዕም ይበላሻል።

3. መጋኛ

ተዘግቶ የከረመ ቤት ሲከፈት ገለል ካላሉ ከዚያም ቀበርቶ ሳያጣጢሉበት ከገቡ መጋኛ ያማታል ይባላል። መጋኛ የሚባል የለም ብሎ የሚደፈር ኮሚኒስት በእርግጥ ሊሸወድ ይችላል። እዚህ ላይ መጋኛ የሚለው ቅጽበታዊ የጤና ችግር አይደለም። ተዘግቶ የከረመ ቤት ያለ ጥንቃቄ ገብተን ወይም በአገል ሰዓት ቆሻሻ መጣያ አካባቢ ተግኝተን ከሰዓታት በኋላ ወይም አድሮ የሚከሰት የጤና ችግር ነው።

የለፈው ወር የሠንጠረዥ ጥያቄ መልስ

አ	ይ	በ	ሉ	ባ		ዋ	ዜ	ማ	
ፋ			ል	አ	ል	ት			ዝ
ጀ	ጎ	ል		ድ				አ	ን
ሸ	ታ		አ		ነ	ገ	ረ	ፈ	ጅ
ኝ		አ	ላ	ን	ጋ			ጉ	ብ
	ሸ		ቃ		ድ		ደ	ባ	ል
ፐ			ገ	ሞ	ራ	ው		ኤ	
	ዘ		ብ		ስ		ሮ		ባ
አ	ን	ገ	ረ	ብ		አ	ሜ	ኬ	ላ
	ባ		ሀ	ው	ል	ት			ጋ
አ	ባ	ዲ	ና			ጠ	ን	ጋ	ራ
ር				መ	ሸ	ገ		ጠ	
ከ		አ	ተ	ተ		ብ		ወ	ዛ
በ	ራ	ፍ		ሬ			አ	ጥ	ር

ይኸ አምድ ስለ ሀገራቸው ኢትዮጵያ ብርቅ እና ድንቅ ሥፍራዎች ያላቸው እውቅና ውሱን ለሆኑና በውጪው ዓለም ተወልደው ወይም አድገው ስለሀገራቸውን ታሪክም ሆነ ተፈጥሯዊ ውበት በቂ ዕውቀት ለሌላቸው አንዲሆን ታስቦ የተዘጋጀ ሲሆን አምዱ ሃገራቸውን መጎብኘት ለሚጓዙ ሁሉ ጥሩ የምርጫ አይታን ያካትታል።

ከባቦጋያ ሃይቅ ባሻገር...

ሊሳክ ሪዞርት

አሁን- አሁን ለዘመናት በውጪ ዓለም ኑሮአቸውን ከትመው ለነበሩ የሐገር ልጆች፤ የኢትዮጵያን መልክዙ-ምድር እና መስህቦቿን የሰሚ- ሰሚ ሰምተው ብቅ ያሉ ቱሪስቶች ወይም በሐገር ውስጥ ኑሮአቸውን ያደረጉ ኢትዮጵያውያን በሥራ የተወጣረ አእምሯቸውን ለማሳረፍ የመጀመሪያ ምርጫ እየሆኑ የመጣች ከተማ ነች ቢሾፍቱ።

ከአዲስ አበባ 45 ኪሎሜትር ርቀት ላይ የምትገኘው እና በቅርቡ የተቀላቀሉ የዙሪያ የገጠር ቀበሌዎችን ጨምሮ በ13 ቀበሌዎች የተከፋፈለችው ይህቸው ከተማ በቀድሞው በንጉሳውያን አገዛዝ ዘመን ከክርስትና እምነት ጋር ተያይዞ «ደብረዘይት» የሚል ስያሜን ይዞ ለበርካታ ዓመታት ቆይታለች። አገራችን በፌዴራሊዝም ስርዓት ከተዋቀረችበት ጊዜ ጀምሮ ወይም ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ህገ-መንግስት ከረቀቀ በኋላ ስያሜዋን ወደ ቢሾፍቱ የቀየረችው የቀድሞዋ ደብረዘይት በውስጧ ካቀፈቻቸው በርካታ ሐይቆች መሐከል ሆራኦርሰዲ፤ ሆራ ኪሎሌ፤ ባቦጋያ፤ ቢሾፍቱ፤ ኩሪፍቱ፤ አረንጓዴ ሃይቅ እና ጨለሊቃ ይገኙበታል።

ይህም ብቻ ሳይሆን ከመዲናቸን አዲስ አበባ በቅርብ ርቀት በዚህችው ከተማ የንጉሱ የማረፊያ ቤት፤ የተለያዩ አዕዋፋት እና ዕዕዋት የመሳሰሉት የቱሪስት መስህቦች መኖራቸው እና ነፋሻማ አየሯ ብዙዎች የሳምንቱን የእረፍት ቀናትን ከወዳጅ ዘመዶቻቸው እና ከቤተሰቦቻቸው ጋር ለማሳለፍ ተመራጭ አድርገዋታል።

አሁን- አሁን ደግሞ ከእነዛ ተወዳጅ ኃይቆቻቸው ባሻገር በአስደማሚ ባህላዊ እና ዘመናዊ ጥምረት የተገነቡት እና እየተገነቡ የሚገኙት ሪዞርቶቻቸው ቢሾፍቱን አንዴ የረገጠ ሰው መልሶ መላልሶ ቢሾፍቱን ቢያሰኘው አይፈረድበትም።

ቢሾፍቱ ከከተሙ በርካታ ሪዞርቶች መሐከል ሊሳክ ሪዞርት፤ አዱላላ ሪዞርት፤ ባቦጋያ ሪዞርት፤ ኩሪፍቱ ሪዞርት፤ ፒራሚድ ሪዞርት፤ አሻም አፍሪካ እና የመሳሰሉት የሚጠቀሱ ሲሆን፤ ለዛሬ ከእነዚህ በርካታ ካሉ ሪዞርቶች መሐከል በውስጥ ገፅታው እና በመስተንግዶአቸው ነፍሴን አለምልሜ ስለመጣሁበት «ሊሳክ ሪዞርት» ትንሽ ማለትን ወደድኩ።

ከአዲስ አበባ ስንገሳ ቢሾፍቱን ረግጦ ስለሊሳክ ሪዞርት የማያነሳ ሰው እንደሌለ ከወዳጅ ጓደኞቻችን ደግመን ደጋግመን ስለሰማን እስቲ እንዲህ የሚነገርለት ሪዞርት ምን ይመስላል? የሚል የጉጉት ጥያቄ እንደተጫረብን ነው አበታው የደረሰነው።

በቀለ ሞላ ሆቴል ሳይደርሱ በስተግራ ለጥ ያለውን አስፋልት አቋርጠው ሲነጉዱ «ሊሳክ» መድረስዎትን የሚጠቁም ምልክት ካዩ ለመድረስዎ እርግጠኛ ይሁኑ። ሪዞርቱ ገና ከበሩ ጥሩ ስልጠና እና የእንግዳ አቀባበል ባላቸው ጥበቃ ሠራተኞች ተጀምሮ በዘመናዊ እና በባህላዊ ጥምር ግንባታ የተገነቡ ባለ ሣር ጉጅ ቤቶችን እያዩ አድናቆዎትን ሳይገልፁ ወጣት የቤቱ አስተናጋጆች በትህትና የያዙትን ሻንጣም ሆነ በርሳ ተቀብለው ስለሪዞርቱ ገለፃ እያደረጉልዎት መንገድ ሲጀምሩ አንድ ነገር ወደ አእምሮዎት ፈጥኖ ይመጣል። በእውነት «ደንበኛ ንጉስ ነው!» የሚለው አባባል በሊሳክ ሞልቶ እንደተትረፈረፈ።

ለመጀመሪያ ጊዜዎት ከሆነ የእርስዎ የእድሜ ታላቅ የሚሆን አስተናባሪ «ጌታዬ፤ እርስዎ፤ ምን ልታዘዙት?» እያለ በእኩበርት ሲያናግረት ግራ ሊጋቡ ይችላሉ (እኔም ለምዶብኝ እርስዎ አልኩ አይደል?)

ሪዞርቱ 40 የሚሆኑ በዘመናዊ እና በባህላዊ መንገድ በአስገራሚ የግንባታ ጥበብ የተገነቡ መገንባት ክፍሎች ሲኖሩት ባር፣ ሬስቶራንት፣ ጅምናዝየም፣ የመዋኛ ገንዳ፣ የሰብሰባ አዳራሽ፣ ስቲም እና ሳውና፣ የማሳጅ አገልግሎት፣ የውበት ሳሎን በአጠቃላይ በደፈናው አስፈላጊ የሚባሉ ነገሮች የተሟሉለት ሲሆን፤ በተለይ የምሽቱን ቀዝቃዛ አየር ኃይቁ ላይ በተገነባው ባህላዊ ባር ያሰኛቸውን እየቀማመሱ በከምፋየር እና በባህላዊ የቡና ሴሪሞኒ ምሽታቸውን የማይረሳ ሲያደርጉ የሚታዩ ጥንዶች፣ በቡድን የመጡ ወጣቶች፣ የተለያዩ ሐገር ቱሪስቶች፣ በሠርግ ላይ ያሉ ሙሽሮችን ከነሚዜዎቻቸው፣ በሰብሰባ የተወጠረ አይምርአቸውን በባቦጋያ ሃይቅ ነፋሻማ አየር እና በሊሳክ ልዩ መስተንግዶ ረገብ ለማድረግ በጎበረት የመጡ ሰዎችን በማንኛውም ጊዜ ማየት አዲስ አይደለም። በተለይ በተለይ ይሄ ባር በባህላዊ መንገድ በእንጨት ብቻ መሠራቱ ብቻ ሳይሆን በምሽቱ አየር ከጎጆዎቹ በሚወጣው ልዩ ብርሃን በኃይቁ ውስጥ የሚንሸራሸሩትን አሳዎች መመልከት በራሱ መንፈስን የሚያድስ ሆኖ አግኝቼዋለሁ።

ሊሳክ ምን ማለት ነው? እስከ ስለሪዞርታችሁ ንገራችን ስል ጥያቄዬን ያቀረብኩላት የሊሳክ ሪዞርት ማኔጀር ወ/ሪት ሊና ለገሰ ከአመሠራረቱ ጀምሮ በዝርዝር ስታሰረዳችኋል ከበር ከተቀበሉኝ የጥበቃ ሠራተኞች ባልተናነሰ በፍፁም እኩልነትና ትኩረት መሆኑ የሪዞርቱን ባለቤቶችና አስተዳደራቸውን ለማድነቅ ቃላት እስኪያጥረኝ ነበር።

የመጀመሪያ ጥያቄዬ የሆነው ይሄው ከአንድ ወንዝ የተቀዳ ይመስል ከበር ጥበቃ እስከአንግዳ ተቀባይ፣ ከአስተናጋጅ እስከማኔጀር የወረሳችሁት የአንግዳ ተቀባይነት እና ትኩረትና ከየት የመነጨ ነው? የሚል የግርምት ጥያቄ ነበር።

ወ/ሪት ሊና እንደምትገልፁው በሊሳክ ሪዞርት ውስጥ ከድርጅቱ ባለቤቶች ጀምሮ እስከ ፅዳት ሠራተኞች ድረስ «አንግዳ ንጉስ ነው!» የሚለው ቃል ከቃልነት ባለፈ እንደእምነት በእያንዳንዱ የሊሳክ ሪዞርት አባላት ዘንድ የሰረፀ እና በምንም እና በማንም የማይደራደሩበት እንደሆነ ጠቁማ፤ ለዚህም በውጭ አሰልጣኞች እና በማኔጅመንት ተም በመታገዝ ጠንካራ እና ተከታታይ ስልጠናዎች የመስጠታቸው ምስጢር መሆኑን ጠቁማ ይሄን ደግሞ ማንም ሪዞርቱን የረገጠ ሁሉ የሚመሰክርነው ሆቅ ነው ስትል ተገልጿለች።

ሊሳክ ሆቴል በደብረዘይት ከተማ ላይ የሚገኝ የሊሳክ ሪዞርት ካምፓኒ ሲሆን፤ ግንቦት 4፣ 2005 ዓ.ም. በመቶ ሚሊዮን (100,000,000) ካፒታል የተመሰረተ ነው። ሊሳክ ስያሜውን ያገኘው ከቤተሰቡ የመጀመሪያ ፊደል በመውሰድ እና አንድ ላይ በማጣመር መሆኑን የገለፀችው ማኔጀር ሊሳክ አሁን ባለበት ደረጃ ብቻ በ6,000 (ስድስት ሺ) ካሬ ሜትር በታ ላይ ዘና ብሎ ያረፈ እንደሆነም አጫውታችለች።

ሪዞርቱ ልዩ የሚባል ሁኔታ ከየትኛውም አቅጣጫ ኃይቁን መመልከት ማስቻሉ አስደናቂ ሲሆን ይህም ማለት የሃይቁን ውበት ለማድነቅ ኃይቁ ድረስ መውረድ ሳይጠይቅ አንድ አንግዳ በመገኘቱ ክፍሉ እያለ መስኮቱን በመክፈት ብቻ ነፋሻውን የባቦጋያን ኃይቅ አየር መማግ እንደሚችል ለተመለከተ እውነትም «ሊሳክ ከልቡ ተሰርቷል» ያስብላል።

ሊሳክ በዚህም ብቻ ሳያበቃ ወደፊት በማስፋፋት ሥራው ተጨማሪ የሰብሰባ አዳራሾችን፣ የልጆች መጫወቻዎችን፣ የመዝናኛ ማዕከላትን ለመገንባት ፕሮጀክት ነድፎ እንቅስቃሴ ላይ እንደሚገኝም ተገልጿል።

ለነጠመም ትግር መፍትሄ ሲፈልጉ ወይም በአካባቢዎ ያዩት እና የበሙት አስገራሚ ጉዳይ ካለ ይገኛል? ወይም ይደውሉልን። በአቶ አቶም መፍትሄ የሚሆን የግዢ ካጣን ባለሙያ አሰጣጥን መፍትሄ ይዘን ለመቅረብ እንጥከራልን። «ሀላፊ በኖ» እያዘናች የምታስተምር እምድ ናት።

የሥጋ ወንድምና እህቱ ጠላት ሆኑኝ ለሚለው

ባለፈው ወር መጽሔት ቁጥር 63 ላይ «የሥጋ ወንድም እና እህቱ ጠላት ሆኑኝ» አድላ በሷ በሚል ሥም ከሸርጂኒያ ጥያቄ ቀርቦልን የመፍትሄ ሃሳብ እንድንረዳት መልእክት ልካልን ነበር።

እኛም በዚህ ጉዳይ ላይ መልስ ከመስጠታችን በፊት በተጨማሪ መረጃ እንድትሰጡን በሰልክ እና በኢሜል ጥያቄ አቅርበንላታል። አሷም በተጨማሪ ለፀብ መነሻ ሊሆኑ ይችላሉ በማለት ያስባችውን በመዘርዘር ነግራን በጉዳዩ ላይ የሥነልቦና አዋቂ የሆኑትን ዶ/ር ክፍሌን እርዳታ በመጠየቅ በጉዳዩ በሁለቱም በኩል ውይይት እንዲደረግበት አደርገናል።

በመሠረቱ በእህት እና ወንድም መካከል የተቀሰቀሰው መሠረት የለሽ ጠብ እና መቀያየም ካለመነጋገር የመነጨ ነው። በተለይ የእህት እና ወንድሟን ስልክ ተቀብለን ባደረግንላቸው ጥሪ ሁለቱም ያሳዩንን ፍጹም የሆነ መተባበር ምስጋና ይገባቸዋል።

ይኸ ጉዳይ መጀመሪያኑም ቢሆን ከቤት እና ከእነሱ መውጣት የለበሰት በጣም ቀላል የሆነ በባሕል ግጭት ምክንያት የተነሳ እንጂ፣ እነሱ እሷን በመጥላት ወይም እሷ እነሱን ለማግለል በመፈልግ ላይ ያተኮረ አልነበረም።

ታሪኩን ባጭሩ ለአንባቢያን ለመግለጽ ያኸል፣ እነሱ የሚሉት ከአቶ ቀድማ እና ተለይታ ወደ ውጭ አገር ለመሄድ እና ለመኖር አድል በማግኘቷ አብረን በኖርንባቸው ጊዘያት ሁሉ እኛን እንደ ገጠሬ እና ያልሰለጠነ በማየት ታመናጭቀናለች፣ ከብዙ መቻል እና ውለታዋን በማስብ አብረናት ኖርን እንጂ በመጣን በሳምንቱ ሜዳ ላይ ብንወድቅ እንወድ ነበር ባይ ናቸው። በሷ በኩል ደግሞ ይኸን ስሜታቸውን አልነገሩኝም፣ ሁለቱ ብቻ ሚስተረኛ በመሆን እኔን አገለሉኝ ባይ ናት። ዝርዝሩ ውስጥ ሳንገባ ታሪኩ ይኼው ነው። ባሁኑ ሰዓት ሰላም የወረደ ይመስላል። በዚህ አጋጣሚ ዶ/ር ክፍሌ በእጅጉ እናመሰግናለን።

ይኸ ገፅ ለንብረተሰቡ በእጅጉ ሊጠቅሙ የሚችሉ ጤና ነክ የሆኑ ፅሁፎች የሚቀርቡበት ሲሆን ገፁ ለሙያው ቅርበት ያላቸው ሙሉ ተሳትፎ የሚደረገበት ነው።

ክንፈ ገበየሁ (ዶ/ር)
kgebeyehu@comcast.net

መቶ ዓመት ያልሻረውዕድሜ ቀጥል ምግብ

«ቦተም ላይን ፕሮሶፍል» (Bottomline personal) በሚል ስም የተሰየመ በየሁለት ሳምንት የሚወጣ መጽሔት ስለጤና፣ ምግብና መጠጥን ጨምሮ፣ ስለገበያ ዋጋ ስለገንዘብ ጥንካሬና ድክመት ሌላም ሌላም በጥናት የተደገፉ ጠቃሚ ምክርና መግለጫዎችን ያወጣል። በተለይ ጤና ነኩን በትኩረትና በዝግታ በሳይንስና በውጤት ጥናት የተመሳከረ የሆነውን አገላብጠን እንከታተላለን። የሚሰጠውም የመጽሔቱ ገለጻ ለሚጻፈው አርእስት እውቅና ያላቸውን በመጋበዝና በመጥቀስ በማመስከርም ስለሆነ ብዙ ውጣና ውረድ የአሉታና የአዎንታ ውዝግብ የሚበዛባቸውን ጥያቄዎች የሚያስከትሉትን መጽሔቱ ማውጣት አያዘወትርም።

መጽሔቱን ድጋፍ በማድረግ የዛሬው የጤና ትምህርታዊ መግለጫችን ሰፋ አድርገን ስላወቅናቸውና ባገራችን ሁሉም ባይመረቱም በልዩል የዓለም ክፍሎች ለብዙ ዘመናት የምግብ አካል ሆነው ለጥሩ ጤና ጠቃሚነታቸውን ስላስመሰከሩት ጥራጥራዎች (ካቶር ከባቄላ ኪደንጓዴ የተለዩ) በተለይ በምእራቡ ያለም ክፍል ነትስ (Nuts) ስለሚባሉት ገባ ብለን እንወያያለን። የእያንዳንዱ የነትስ ዓይነት ጠቀሜታና እውቅናቸውን የቱ ላይ ነው የሚለው ውስጥ ከመግባታችን በፊት ባጠቃላይ የነትስ ለጤና አስተዋጽኦ መሠረቱ ምንድን ነው የሚለውን መግቢያ እናድርግ።

የምንመገባቸው ምግቦች የምንጠጣቸው መጠጦች የምንተነፍሰው አየር የምንወስዳቸው መድኃኒቶች ከዓይነታቸው ከብዛታቸውና ካካባቢ ይዞታቸው ጋር የየሰውነታችን፣ መቀበልና አለመቀበልን ጨምሮ፣ ለጤናችንና ለዕድሜያችን ወሰን የጥቅምና ትዳት አስተዋጽኦ እንዳላቸው እንገነዘባለን። ለአሁኑ ምግብና የአየር ጥራት ላይ እናተኩርና ጠቃሚ ምግቦች ጤናን በመገንባት፣ የንጂነት ጎን ያላቸው ደግሞ በልብ በደም ሥር በሳምባ በአንደበት በሌሎችም የአካል ብልቶቻችን ላይ አድፍጠው ጠንቅ ሊፈጥሩበን እንደሚችሉ እንረዳለን።

ጠንቅ ያልነው በልዩልዩ ከላይ በዘረዘርናቸው መንገድ ወደሰውነት ሊገቡ የቻሉ ጎጂ ቅመማት ሰውነታችን ውስጥ Free Radicals (ፍሪ ራዲካልስ) የተባሉ የሰውነታችንን ሕዋሳት ሊያስቆጡ ወይም ሊያቆሱ የሚችሉ ጎጂ ቅመማትን ይፈጥራሉ። ፍሪ ራዲካልስ በደም ውስጥ በመዘዋወር ከሚፈጥሩት ችግር ተጨባጭ ከሆኑት አንዱ የውስጥ ፍጥነት የደምስሮቻችንን እካል ማስቆጣታቸው ወይም ማቆሰላቸው ነው።

ይህ inflammation ወይም አንደመቀሰል ያለ የደም ስር የውስጥ ሕዋስ፣ ተዘዋዋሪ የደም ሕዋሳትና (blood cells, platelets) የደም ውስጥ ቅባትን (ኮሌስትሮል) ከተቆጣው ስፍራ ላይ ይዞ እንዳይዘዋወር በማድረግ ለደም ሕዋሳት መርጋት ለደምስር መጣብብ ወይም አንደኛውን መዘጋት ምክንያት ይሆናል። የመጣብብ ስሜት ለምሳሌ ልብን የሚመግቡ የደም ስሮች ላይ ቢከሰት በልብ አካባቢ በደረት ላይ በሚሰማ ሕመም ተደጋጋሚ ሊታወቅ ይችላል። ጨርሶ የተዘጋ ከሆነ ደግሞ ለሕይወት አስጊ በሆነ መልክ heart attack (የልብ የደም ስር የመዘጋት) ከሰተት ይፈጠራል። አንጎል ውስጥ ያሉ የደምስሮች ይህንን የመሰለ ጥበት ወይም መዘጋት ከገጠማቸው ስትሮክ የተባለውን የተወሰኑ የሰውነት አካል ክፍሎች ሥራቸውን ሊቆጣጠሩ የማይችሉበት ሲከፋም ለሕይወት አስጊ የሆነበት ሁኔታ ሊፈጠር ይችላል። ተዘዋዋሪ የደምና የሰውነት ውስጥ ጠንቆች (ፍሪ ራዲካልስ) መለስ ቀለል ሲልም የጠቅላላ የጤንነት ስሜትን መንሳት፣ ድካምን መፍጠር የእንቅልፍ ችግር የሥራ ከገዛ መጓደለን ሊያስከትሉም እንደሚችሉ ከጥርጣሬም አልፎ እየታመኑበት ሄዷል።

ብዙዎቹ ምክንያታቸውን ያላወቅንላቸው አዳዲስ ስም የምንሰጣቸው የሕመም ዓይነቶች ካንሰርንም ጨምሮ የዚሁ የቀጥታ ወይም ተዘዋዋሪ ውጤት ናቸው የሚለው ድምጽ እየተበራከተ በመሄድ ላይ ነው።

ትኩረቱን ምግብ ላይ ብቻ በማድረግ ብንቀጥል የተጠቀሱት ከበድ ያሉትም ሆነ ቀለል ያሉት የጤና ጉድለቶች መረጃዎች ስኳርና ስኳርነት ያላቸው ምግቦች ሊዘወተሩ ለምሳሌ ስኳር አራሱ፣ ስኳርና ብዙ ቅባት በተለይ ቅቢ የገባቸው ምግቦች እንደ ዶነትስ ኬክና ፔስትሪ ያሉ ስኳር ያላቸው መጠጦች ብዙዎችን ሲያወቅ ጨምሮ ነጭ የላመዱቄት ዳቦዎች ካንዲዎችን የመሰሉ አልኮል መጠጥና ሲጋራ የነዚህ አጋር በመሆን ይታወቃሉ።

የተመረዘ የትላልቅ ከተማና የኢንዱስትሪ አየር ነጋ ጠባ መተንፈስና ለልዩልዩ ጎጂ ማእድናት እንደ ሌድ ሜርኩሪ አስቤስቶስ ያሉት አራሳቸው በተለይ ለታዳጊ ልጆችና ለነፍሰጡሮች ጠንቀኛ ከመሆናቸውም በላይ የፍሪ ራዲካል ጠንቅም አስተዋጽኦቸው ችላ የማይባል መሆኑን የተረዱ የሰለጠኑ አገሮች የቀድሞ ጥፋታቸውን ለማረምና ለማስተካከል የከተሞቻቸው አየር ውሃና ምግብ ጠንቅ በሚቃለልበት ሕጎቻቸውን እየከለሰና ችላ የተባሉትም እንዲታረሙ በማድረግ ላይ መሆናቸውን በየጊዜው እናያለን እንሰማለንም።

እንግዲህ ይህን መሠረታዊ ግንዛቤ ካደረግን፣ ፍሪ ራዲካል እንዲፈጠር አስተውጽኦ ካለማድረጋቸውም በላይ በመከላከልም ወይም ከሰውነት እንዲወገድ በማድረጉም እውቅና ሊኖራቸው ከሚገባቸው ብዙ ካልተነገረላቸው የምግብ ዓይነቶች ነትስ (nuts) እጅግ የሚከበር ሥፍራ የሚይዙ ናቸው።

መልካም ሥራቸው የሚጀምረውም ከሆድ እንደገቡ ፋይበር በተሰኘ ያካላቸው ክፍል እንጅትን በማለስለስም በምግብ ውስጥ ያለ አንዳንድ ጠንቅንም የያዘውን ነገር አትበው በመያዝ በአይነምድር እንዲወገድ በማድረግም ነው። ነትስ ቅባታም በመሆናቸው የማይጎዳ ስኳርም ስለሚይዙ ለከብደት መቆጣጠር ሲባል ከሁሉም ተሰበጣጥሮ ወይም አንዱን ዓይነት ብቻ በቀን ከአንድ እነሱ ካለ እፍኝ በላይ አለመውሰድ ይኖራል።

እስቲ ለመልካም ጤና አስተዋጽኦ ከሚያደርጉ አጅግ ብዙ ነትስ ጥቂቶችን መርጠን ስለእያንዳንዳቸው አጠር አጠር ባለ መግለጫ እንመልከት፡-

አልመንድ (Almond)

ኮሌስትሮል የተባለው ከቅቤና ከሥጋ ከእንቁላል ከቅባታም ወተትና ከአይብም በምግብነት የሚገባው ሰውነታችንም በተለይ ጉበታችን የሚሠራው፤ የደም ሥሮችን ለማጣበብ የሚችለውን ከጤናነት መለኪያ ልክ እንዳይወጣ ለማድረግ ከምግብ ምርጫ ለውጥና ከሰውነት እንቅስቃሴ ቀጥሎ በተለይ የኮሌስትሮል ማውረጃ መድኃኒት መውሰድ አሰብሐ ካልተባሉ በስተቀር አልመንድ በትንሹ ኮሌስትሮልን ዝቅ እንደሚያደርግ ታውቋል። (በደም ሲለካ ጠቅላላ ኮሌስትሮል ከ 200 ሚግ በታች፤ ከፉው ኮሌስትሮል ከ100 ሚግ በታች እንዲሆን መጣር ነው። ተፈላጊው ኮሌስትሮል የወንድና የሴት ገደብ ቢኖረውም ከ45-50 ሚግ በታች እንዳይሆን ሲመረጥ 60ና 70 ሚግ አካባቢ የደረሰ መሆኑ የተመረጠ ነው)። ጎጂው ኮሌስትሮሉ እጅግ ከፍ ብሏል የተባለ ሰው ኮሌስትሮሉን በነትስ ብቻ ለማውረድ የመሻት ምርጫ እንዳይወስድ ይመከራል።

የብራዚል ነት (Brazil Nuts)

ይህ ቅባታም ፕሬ ሴሊኒየም (selenium) የተባለ ድኝ ከማንኛውም የምግብ ዓይነት የበለጠ ይኖረዋል። ሴሊኒየም የተከማቹ ጎጂ ቅመማትን ከሰውነት ለማስወገድ የሚችለውን አንቲ ኦክሲዳንት (የፍሪ ራዲካል ተቃራኒ ማለት ነው) የተሰኘውን ሊሠሩ ከሚችሉ ምግቦች ጠንካራ አስተዋጽኦ ያለው ነው። ሴሊኒየም ቴስቴስትሮን የተባለውን የሰውነት ቅመም በተለይ በወንዶች ያጥንት ድንዳኔን የሥጋ ፕንካሬርን የግብረሥጋ ፍላጎትን የሚያዳብረውን ቅመምም ለመሥራት የሚጠቅም መሆኑም የታወቀ ነው። ብራዚል ነት ቅባቱ ቢበዛም ከሆድ ሲገባ ቅባቱ ወደሰውነት በሙሉ እንዳይገባ የሚመጥን ውስጣዊ ሽፋን ስላለው የሰውነት ኩባደት የማምጣት ችግር ከሌሎቹ የበለጠ አይኖረውም።

ካሹ (Cashews)

ሲበሉት ደገሙኝ ደገሙኝ የሚልና የለሰለሰ ሰውነት ቢኖረውም የቅባቱ ልክ ከብዙዎቹ አናሳ መሆኑ ይታወቃል። ለምሳሌ አንድ አውጎስ ካሹ (የአንድ ፓውንድ 1/16ኛ ማለት) የሚኖረው 13 ግራም ቅባት ሲሆን ወደካሎሪ ለመለወጥ በ 9 ሲባዛ ከ120 ካሎሪ ያነሰ ይሰጣል ማለት ነው። በሚበላበትም ጊዜ የመጥገብ ስሜት የሚያሳድር ሆርሞን ከሰውነት ውስጥ እንዲመነጭ ስለሚያደርግ ቃም ቃም ሳይደረግ በዝግታ ከተበላ፤ የመመገብ ስሜትንም ለመቀነስ አስተዋጽኦም አለው ማለት ነው።

ፒኒት (peanuts)

ፒኒት (peanuts)

ለውዝ በሚል ስም አገርቤት የሚታወቀውና በተለይ በቆላዴጋና መልካም ያየር ጠባይ ካላቸው ከፍለሐገራት በብዛት የሚመረተው ዓለም ውስጥ ተሰራጭቶ የሚገኘው ፒኒት ነው። በቀላሉ ሊገኝ በመቻሉ በዋጋም ያለውንና የሌለውን የማያማርጥ ጣፋጭ ፍሬ በመሆኑ እንዲያውም ባገራችን የሚዘውተረው ኪሶ ጥቂት ሳንቲሞችን በሚያንቃጭለው በመሆኑ ለውዝ ሳይመገብ ያደገ ያገር ሰው አለ ብዬ አላምንም። ይህ መሆኑ ለምክንያትም ይሆናል ብዬ ወደኋላ ተመልከቼ አንድና ሁለትን ለማገናኘት አስብኩ።

ከብዙ ዘመናት በፊት ጡት አስጣይ እየተወለደባቸው በቂ የናት ጡት የማያገኙ ልጆች ቤተሰቦቻቸውም ለውተት ወጪ ሃብት የሌላቸው በቂ ፕሮቲን ባለማግኘታቸው የሚከሰትባቸውን የሰውነት ማሳበጥ የጸጉርና የቆዳ መሳሳት በውስጣዊ አካልም ጉዳት የማድረስ በተቅማጥና በሳምባ ኢንፌክሽንም ጭምር ከሞትም አፋፍ መድረሳቸውን ከሚከላከሉበት ኡጋንዳ ማካሬሬ ዩኒቨርሲቲ የጥናት ጉብኝት ሄደን ነበር። ለነገሩ የሕመሙ ዓይነት ካገራችንም እንደልብ የነበረበት ጊዜ ነበር አሁንም አለ።

የሔድነው ለልዩ ጥናት ክትትል ሲሆን በተጨማሪ ከኡጋንዳ የዘወትር ምግብ ሜቶኪ የሚባል የሙዝ ገንፎ በመሆኑ ጠቃሚ ፕሮቲን የለውም። ስለዚህ ለልጆች ወይ ወተት ወይም ሌላ በቂ ፕሮቲን የሚሰጥ ተለዋጭ ምግብ ካልተጨመረበት የእጦት በሽታው ይከሰታል። ማካሬሬ ያን ጊዜ ለውዝን በሰፊው እያጠና ሜቶኪውን ከተፈጨ ለውዝ ጋር ደባልቆ ልጆችን በመመገብ ያንን የልጆች ሕመም በብዛት ሊቋቋም ጀምሮ ነበር። በባላገሩም በትምሕርት መልክ በሰፊው ሲሰጥ ነበር። ከዚህ የተማርነው በተለይ ላዋቂ በቂ የጥራጥራ ፕሮቲን ሊገኝ ከተቻለ ወተት ቅዳ ሥጋ መትር ላያስብል ይችላል።

የለውዝ ፕሮቲን አገልግሎት ለታዲያ ልጆች ብቻ ሳይሆን ለጸሜዎችም ጠቃሚ ነው። አንድ ዓመት ለአገር ጤና ስብሰባ ወደ ዋሽንግተን ዲሲ ብቅ አልኩና አውሮፕላኑ ውስጥ የነበረውን የምግብ ምርጫ ስላልፈቀድኩ ከአየር ማረፊያው ስደርስ የሚቀመስ ፍሊጋ ዞር ዞር ማለት ጀመርኩ። ስሌዳው ላይ ብዙ የምግብና የመጠጥ ዓይነቶችን ያሰፈረ የምግብ ኪዮስክ ውስጥ ገባ ስል ሁለት ወጣት ያገሬ ልጆች በፊገማታ ሊረዱኝ ጠየቁኝ። መልካችን ቋንቋችንንም ይገልጣል በማለት ባማርኛ የጾም ምግብ ይኖር ይሆን ብዬ ጠየቅሁ። አይ ፕሮት ያለ የጾም ምግብ የለም ግን ለራሳችን የለውዝ ቅቤ (peanut butter) ከቤታችን ይዘን ስለምንመጣ በዳቦ አድርገን እንሰራለን? ብለው ጥሩ ሳንድቁት ተሞልጮ ባልተፈተን የስንዴ ዳቦ ሠርተው ትሕትና በተሞላበት ገጽቸው ጋበዙኝ። በየአጽዋማቱ ጊዜም ለራሳቸው እንዲህ አያደረጉ እንደሚጠቀሙ ሲያሜውቱኝ እኔም ምርጫቸውን አድንቄ የፒኑትን ምግባዊ ጠቃሚነት በመጨማመር ጥቂት ተወያይተን ተለያየን።

ለውዝ ፊስቨራትሮል በመባል የታወቀ ፍራፋሪካልስ ስንለው የቆየነውን የሕዋሳት አስቆጪ ጠንቅ ለማስወገድ የሚችል ደኝ ስላለው ከሰውነት ገንቢነት አልፎም ጠንቅ የማስወገድ አስተዋጽኦው ታውቆለታል። አንድ ለብዙ ዓመታት በነርሶች ላይ ያተኮረ የሐርሻርድ የክትትል ጥናት ለብዙ ዘመናት አዘውትረው ለውዝ ወይም የለውዝ ቅቤ የበሉ ነርሶች ካልበሉት ጋር ሲያወዳድር የስኳር በሽታ ሲበሉ በኖሩት ላይ አናሳ ሆኖ መገኘቱንም መዝግቦአል።

ፒስታችዮ (pistachio nuts)

ፒስታችዮ

እንደ ሌሎቹ ነቶች ለልብና ለደምስር ጤንነት ጠቃሚ ከመሆኑም ሌላ ደም በደምስሮች ውስጥ እንደልቡ እንዲፈስ ይረዳል። ይህ ችሎታው አርጂኒን የተባለ ለሥጋ ሰውነት መገንቢያ (ሉፕሮቲን መሥሪያ) አሰፈላጊ ከሆኑት የፕሮቲን ንጥረነገሮች (አሚኖ አሲድስ) አንዱን በብዛት በመያዙ እንደሆነ ይታመናል።

አርጂኒን የደም ስሮችን ሰፋ የሚያደርግ ናይትሪክ አክሳይድ (nitric oxide) የተባለ ዓየር ሰውነት ውስጥ እንዲሠራ ስለሚረዳ በደምስር መጣበብ ምክንያት የሚፈጠሩትን ችግሮች ለማቃለል ችሎታ ይኖረዋል ተብሎ ታምኗል። ይህን ያጠኑ ተመራማሪዎች ወደ 3 አውንስ የሚሆን ፒስታችዮ በየቀኑ ለሶስት ሳምንት የበሉ ወንዶች የግብረሥጋ ፍላጎታቸው በብልት የደም መንሸርሽር መሻሻል ምክንያት አጥጋቢ ለውጥን አሳይተዋል በሚል ድምዳሜ የሻያማራ ኩባንያ ሊሰጋ ይችላል ይሆን? ብለው በቀልድ መልክም አልፈውታል። በነገራችን ላይ ናይትሪክ አክሳይድን ያለጊዜያቸው ተወልደው በአክሲዲን አጦት የሚታመሙ ልጆችን የደም ሥርቻቸውን ለማስፋፋትና አክሲዲን እንዲሰራጭላቸው ስንጠቀምበት አመታት አልፈዋል።

ፒካንስ (picans)

ለዓይን ጥራት አውቅና የተሰጠው ካሮት ነበር፤ አስቲ አይታህን 20/20 አድርግና ፒካንን ተመልክቶ ይልና መዘጋቢው የፒካንን ለካታራክትና ለማክዩል ዲጀነሬሽን ለተባለ ከዓይን በስተኋላ ሬቲና በተባለው ላይ አድሜ እየገፋ ሲሄድ አንዳንድ ሰዎች ላይ የሚከሰተው የማየት ችግር ብርሃንን ከማጣት ሊያደርስ የሚችለውን ለመከላከል የፒካንን ጠቃሚነት ሰፋ አድርጎ ይገልጻል። ፒካን እንደሌሎቹ ነቶች ፍራ ራዲካልስን ለማስወገድ የሚችል አንቲ ኦክሲዳንት ያለው ከመሆኑም ሌላ ቪታሚን ኢ ተሽክሞአል። ይህ ቪታሚን ለደምስርና ለደም አለመርጋትም አስተዋጽኦ እንዳለው ቀድሞም የታወቀ ነው።

ዎልነትስ (walnuts)

ዎልነትስ (walnuts)

ዎልነት የተባለው የነት ዘር የሚይዘው ቅባት አሜጋ 3 የተባለውን ቀድሞ የተነጋገርንበትን ፍራ ራዲካል ሊያስወግድ የሚችልና ከባድት ለከብደት ሲመዛዘን ከአሳ ቅባት እንኳ የበለጠ እንደሚኖረው ታውቋል። በቂ ዎልነት የሚበሉ ጠቃሚው የኮሌስትሮል ልክ በሰውነታቸው ውስጥ እንደጨመረላቸውና ጎጂው ኮሌስትሮል እንደወረደላቸው ጥናቶች አሳይተዋል።

ለዛሬው የነትስ ተመጋቢዎች ሊያገኙ የሚችሉትን ጥቅም በመጠኑም ቢሆን ለማብራራት በተደረገው የጤና አምድ ከዚህ ያላገባናቸው ተመሳሳይ የጤና አገልግሎት ሊኖራቸው የሚችሉ በምዕራቡ አገር ገበያ እንደልብ ይገኛሉ። ማካዴሚያ ነትስ፤ ፔስትነትስ፤ ሄዝልነትስ የተሰኙ እላይ ከዘረዘርናቸው ተመሳሳይ አገልግሎት የሚሰጡ በብዛት ይኖራሉ፤ ከብደት ከሚጨምሩ ምግቦች ለመታገድ ፍራፍሬና አትክልት መተካት ይበጃል እንደሚባለውም ነትስ በተለይ አልመንድና ካሹ በመጠኑ ቢቆረጠሙ የምግብ ፍላጎትን ያረግባሉ።

በማሰሪያው ነትስ የተጠበቀ ጤናን እንዲቀጥል መርዳታቸው ሲመሰክሩላቸው፤ ከሀመም ወይም ከያዘ ደዌ እንደሚፈውሱ ተደርጎ መወሰድ የለበትም። ለምሳሌ የልብ በሽታ፤ ወይም የስኳር ደዌ ፤እጅግ ያሸቀበ የኮሌስትሮል ብዛት ያለበት በሲጋራ ማጤስ የደምሥሩና ሳምባው የታወከ ሰው ነትስ በመመገብ ወደጤንነት እመለሳለሁ ሊል አይገባም። የሕክምና አገልግሎትና ክትትል ያስፈልገዋል። ይሁንና ምግቡንና እንቅስቃሴውንም ሲያሻሽል ነቶችን ተጨማሪ ማድረግ ለጠቅላላ የጤና ይዞታው የሚጠቅም ይሆናል። ያትክልት ወይም የፍራፍሬ ዘይት ባመጋገብ የጤና ለውጥ ማምጣቱ እየታወቀ እንደሄደ ሁሉ የነትስም ምግባዊ የጤንነት አስተዋጽኦቸው ሊታወቅላቸው ይገባል።

አብሮ መብላቱ እንደተጠበቀ ሆኖ . . . አብረን መሥራትም እንልመድ

Mekuria Negia
Alexandria, VA

የዛሬውን መልዕክት እና ምክር በሀገራችን በኢትዮጵያ ለዘመናት በሚነገር ምሳሌዋ አባባል ልጅም «አንድ አጅ አያጨበጭብም...አንድ ሰው አይፈርድም» በሚለው። ይኸ ታላቅ ቁምነገርን ጠቅልሎ የያዘ አባባል የሚነግረን በነጠላ ከሚደረግ ተግባር ይልቅ በቡድን ወይም በጋራና በጎብረት መሥራት ያለውን ጠቃሚነት የሚገልፅ ነው።

በአርግጥም በግል አንድ ብቻ ሆኖ በተናጠል ለማደግ የሚቻልና ይኸም በእኛ ማኅበረሰብ ውስጥ የተለመደ ቢሆንም ቶሎ ውጤቱን ወይም አትራፊነቱን ለማየት አስቸጋሪ አንደሆነ በሥራዬ ጠባይ ለማረጋገጥ ዕድሉን አግኝቻለሁ። በጋራ መሥራት በመልመድ አውቀትን፣ ገንዘብን፣ በተለይ ንግዱን ከመጀመር በፊት ለሥራው የሚያስፈልጉ የተለያዩ መረጃዎችን ከሁሉም አቅጣጫ አሰባሰብ ጠንክሮ እና ተማክሮ በመስራት ለውጤት በማብቃት አብሮ ማደግ ይቻላል።

ብዙዎች «ኢትዮጵያን አብሮ መብላት እንጂ አብሮ መሥራት አይችሉም» የሚል የተሳሳተና አንድነታችንን በሚያራርቅ አባባል ኅብረታችንን ለማከላለፍና ለማቃለል ሲሞክሩ እናያለን። አባባሉና የመጥፎ ምሳሌ ምልክት መሆኑ ግን ከአውነት የራቀ በእኛ በኢትዮጵያውን ላይ ፍፁም የማይታይ «ጠላት ፈጠር» አባባል ሲሆን በኢትዮጵያውያን መሐል ማኅበራዊ ሕይወት ከጥንት ጀምሮ የዳበረ መሆኑን ለማስመስከር «እድር፣ አቁብ፣ ደቦ...» የመሳሰሉት በቂ ምስክሮች ናቸው።

ባሁኑ ወቅት በጎብረት ከአነስተኛ የግድ ዓይነት ወደ ከፍተኛው ለመሸጋገር ያልደፈርነው «ፍርሃት» የተባለውን ማንቆ መስበር ስላቃተን እንጂ ለመተባበር እኛን የሚያከል ሕዝብ አይኖርም። ብዙ ጊዜ ስለሌሎች ዜጎች በተለይም ስለ አስራኤል፣ ኮሪያ እና የመሳሰሉት ዜጎች መጠቃቀምና ተማምኖ መስራትን እንደምሳሌ ሰናወሳ አመንሰማለን። እነዚህ ሰዎች ያደጉትና አብዛኛውን ቢዝነስ ለመቆጣጠር የቻሉት እንዴት ነው? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ ብንሞክር ግን መልሱ «በጋራ፣ በመተባበር እና በመተማመን መሥራት» ከመሆን አይዘልም። እኛስ በከፍተኛ የግድ ዘርፍ ላይ በጋራ ተሳትፎ ለማድረግ ምን የሚያቅተን አለ?

ኢትዮጵያውያንን ከአነስተኛ የግድ ግድ ይልቅ ወደ ከፍተኛ እና በአክሲዮን በተሳሰረ ዘርፍ ለማሳተፍ በቅርቡ እኔው ራሴ ሙሉ ተሳታፊ የሆነኩበት «ኢትዮራን» “ETHIORUN LLC” የተሰኘ ተቋም መስርተናል። ይኸ ተቋም ዋናው ዓላማው ኢትዮጵያውያንን ከፍተኛ በሆነ የቢዝነስ መስክ ከፍተው አትራፊ እና የከፍተኛ ካፒታል ባለቤት እንዲሆኑ ማስቻል ነው። በጋራ መሥራት ምን ያህል ውጤታማ አንደሆነ በአንደኛን አሎምፒክ ላይ በኢትዮጵያውያን አትሌቶች ውጤቱን አይተናል። በጋራ ደክም ውጤታማ መሆን!

በዚህ “ETHIORUN LLC” በተባለው አክሲዮን ማኅበር ውስጥ ለመሳተፍ የሚያስፈልገው ቀና አመለካከት፣ በልምድ የተገኘ ዕውቀት፣ በአቅም ላይ የተመሰረተ ገንዘብ እና ጠንክሮ ለመሥራት ቃል መግባት ብቻ ነው። ይኸን አክሲዮን ማኅበር በጥቂት እርስ በርስ በሚግባቡ፣ በሚተማመኑ፣ በዓላማው ባመኑ እና በጋራ ለማደግ ፍቃደኛ በሆኑ ሰዎች ቀስ በቀስ የሚያደግ ይሆናል።

በአርግጥ በጎብረት መሥራት ያስፈልጋል ስንል፣ በጋራ ምን ዓይነት የግድ ሥራ መስራት ይቻላል? ብለው ለሚጠይቁ ሰዎች መልስ መስጠት ተገቢ ይመስለኛል።

ገንዘባችንን፣ በተለያዩ ግዜና ቦታ ያጠራቀምነውን ዕውቀትና የሥራ ልምድ ማስተሳሰርና በኮሚኒቲያችንም ያልተሟላውን ወይም ያልተሞከረውን የአገልግሎት ዘርፍ አጥንቶ የሚዘረጋ የጋራ ድርጅት መፍጠር ነው።

ይኸንም በተግባር የሚተረጎመው “ETHIORUN LLC” አክሲዮን ማኅበር የዚህ ፅሁፍ አቅራቢ ሙሉ በሙሉ የምሳተፍበት ከማርክ ኮምፒውቴንግ እና የሂሳብ አያያዝ ቢሮ ጋር በመተባበር ይኸንን የአክሲዮን ማኅበር ለውጤት ለማብቃት በትጋት እየሰራን እንገኛለን። በዚህ ጉዳይ ላይ በቂ እና የተሟላ ዕውቅና ለማግኘት ወደ እኛ በመምጣት ሙሉ መረጃ ማግኘት ትችላላችሁ። ይኸን ማድረግ ካልቻላችሁ ግን በቅርብ የምትተዋወቁ እና በመተማመን እንዲሁም ሕጋዊ የሆነ አክሲዮን አቋቁሞ ለመሥራት ፍላጎቱ ያላችሁ ማገኛውንም ነፃ የሆነ ሙያዊ ምክር ለመስጠት ዝግጁ ነን።

በእኛ ማኅበረሰብ ውስጥ የግድ ሥራ ሲታሰብ ብዙዎቻችን ትናንሽ ሱቅ ወይም ምግብ ቤት እና የመሳሰለው ላይ ብቻ የማተኮር አዝማሚያ በሰፊው ይታያል። ለምን? በዚህ ብቻ ተወሰንን? ብለን ራሳችንን ብንጠይቅ ግን ከውስጣችን ያጣነው «ድፍረት እና ፍርሃትን» ማስወገድ ሆኖ እናገኘዋለን። ባለንበት ሀገር ሕግ መሠረት በሠነድ አስደግፈን የተሻለ ትርፋማ የግድ ዓይነት፣ ለምሳሌ የገበያ ማዕከል (MALL) እና ኢፓርትመንት በጎብረትነት ገዝቶ በማስተዳደር መያዝ፣ የኢንቴራኔት ካምፓኒ፣ ባንክ፣ ትራንስፖርቱሽን ካምፓኒ እና የመሳሰሉትን ጥናት በማድረግ ሥራችንን ሳንተው ገቢያችንን ይዘን ይኸን በጎን በማድረጃት በቡድን በአንዱ የተያዘውን ኮፒ በማድረግ ሳይሆን ለየት ያለና የተሻለውን የሥራ ዓይነት ላይ ገንዘብ እና አውቀታችንን አስተባብረን እንደግበት።

ከላይ ያነሳሁት “ETHIORUN LLC” «ኢትዮራን» አክሲዮን ማኅበር» በግድ ዘርፉ የመጀመሪያው ዕቅድ እና ግብ የገበያ ማዕከልና ኢፓርትመንት መግዛት እና ማስተዳደር ነው።

ይኸን ጽሁፍ ለምታነቡ እና ፍላጎቱ ያላችሁ ወገኖች ሁሉ የወደፊት ተጠቃሚ ለመሆን መረጃዎችን በሰልክ በመጠየቅ ወይም ቢሮአችን ድረስ በመምጣት በቅርብ ብታናግሩን ሁሉንም በግልፅ እና በዝርዝር በመረዳት ውሳኔ ላይ መድረስ ትችላላችሁ። በእኛም በኩል ዝርዝር ጥናቱን እና በጋራ የሚቋቋመው አክሲዮን ማኅበር ሊያስገኝ የሚችለውን በማስተማር፣ ጥናቱንም በማሳየት ለውሳኔያችሁ መረጃ ለመስጠት ዝግጁ ነን።

የዚህ ምክር አቅራቢ አቶ መኮሪያ ነጋሪ የግድ ሥራን በተመለከተ የተሳሳተ የግድ ሥራ እንዲሰሩ በመምከር ማኅበረሰቡ በተሰማራበት የግድ ዘርፍ አትራፊ እንዲሆን የሚረዳ ነው።

ድፎ ዳቦ እና ፖለቲካ

እናቴ ከበዓሉ ሶስት ሳምንት አስቀድሞ ነበር ድፎ ዳቦ ዘመዶቿ ቤት ሄዳ የጋገረችው። ይሄ በመንደራችን የእናቴን ማበድ እንደትልቅ ማሰራጃ (ከአማካኤል ሆስፒታል) የተፃፈ አድርገው የወሰዱት በርካታዎቹ ነበሩ። በተለይ እኚህ የቀኝ ጐረቤታችን እትዬ ጠለላሽ <<የሰለሞን እናት ለየላት>> ብለው ለእኚህ ከፊት-ለፊታችን ላሉት የቀድሞ አውቶቢስ ሹፌር ጋሽ ጋይለማርያም ሲገግሯቸው በገዛ ጀርዬ ሰምቻለሁ። የእናቴ ነፍስ አባት የእኔ ነፍስ አያት የሆኑት ቁስ አይምሮ ራሳቸው እናቴ ቤት በሌለችበት ሰዓት እግሯ መውጣትን ተከትለው ለገዛ አባቴ፡- <<ልጅ ለተብርሃን የጤናዋን አይመስለኝም! ልጅ ወልደሚካኤል አንተስ ምነው እንዲህ እስከትሆን ዝም ማለትህ? ፀበል እኮ ፍቱን ነው ምናል ይዘሃት ብትሄድ?>> ሲሉት አዳምጫለሁ። እናቴ ከበዓሉ አስራ አምስት ቀን አስቀድሞ ድፎ ዳቦ መጋገሯ አብድ አስባላት። እናቴ ግን አላበደችም ነበር። (የመንደሩ ሰው በቢላ እንቢ ብሎ በመጥረቢያ በመቆረሱ በጊኒስ ቡክ መመዝገብ አለበት ቢሉም) ድፎ ዳቦ ለበዓሉ የተቆረሰው እኛ ቤት ብቻ ነበር።

እንደምታውቁት መንግስት <<ለልማት>> ብሎ ከመሃል ከተማ ካነሳን ወዲህ ኮንዶሚኒየም ቤት ሰጥቶናል። ታዲያ አሁን ያለንበት ሰፊ ለኢትዮጵያ የራቀ፣ ለጐረቤት አገር የቀረበ በመሆኑ በማን እንደምንተዳደር ግራ ገብቶን ተቀምጠናል። መብራት ለጐረቤት አገር ሊሸጥ መሆኑን ሰንሰማ መብራት እንደምናገኝ እርግጠኛ ሆነን መጠባበቅ ሁሉ ጀምረናል። ታዲያ እናቴ ሰው ሐገር (አዲስ አበባ) ሄዳ ድፎ ጋግራ መመለሷ እንደ አብድ አስቆጥሯታል። (እዛ ድረስ ከምትሄድ ጀቡቲ አይቀላትም ነበር ወይ?) ያሉም አልጠፉም። ወጣም- ወረደም በትውልድ ኢትዮጵያዊ፣ በዚግነት ኮንዶሚኒየማዊ ሆነን የትውልድ ሐገራችንን ድፎ ለበዓል ቆርሰናል። <<ቆይ እኛ ማን ነን?>> የሚለውን እንደኛ ፎቅ ያለው የጣጤው ኃይሉን ጥያቄ ለመመለስ የግቢ ኮሚቴው ሞክሮ ያልተሳካለትን እኛ በበዓል ለምን እንጨቃጨቅ? ጐረቤት በሙሉ ድፎ ለመጋገር እንጨት ለመቆረጥ ቢነሳ የአካባቢው ኮሚቴ <<ደን መጨፍጨፍ>> ነው ብሎ <<አሻፈረኝ>> አለ።

በአሌክሳንደር ለመጋገር (ባካችሁ አታሰቁኝ እኔ ራሴ ሳቄ መጣብኝ እኮ... ሆሆይ...) መብራት እኛ ኮንዶሚኒየም ላይ የአቶ ቢሆነኝ የመጨረሻ ልጅ ስም ከመሆኑ በቀር አልያም <<በፊት- በፊት ሐገራችን እያለን...>> ከሚለው ተረት በቀር የሚታወቅ አንዳችም ነገር የለም። <<ወደፊት የሚወለዱ ህፃናትን ብርሃን ማለት እንደዛች ጨረቃ የሚያበራ እና ቤት ውስጥ በአሌክሳንደር ገመድ እና በሞላላ ጠርመሽ መሃከል የሚገኝ ነገር ነበር።>> እያልን ለመንገር <<የጨረቃዋን ብርሃን ያልከለከልክን የሰማዬ የምድሩ ፈጣሪ ስምህ ይመስገን።>> እያሉ ፀሎት የሚያደርሱ አጣራዎችን የምሰማ የዚህ ትውልድ የዚያ ሐገር ሰው እኔ ይኸው ያየሁትን እየከተብኩላችሁ ነው።

እናቴ አላበደችም! ሰው ሐገር ሄዳ መብራት ለጐረቤት ሐገር ሊሸጥ ነው መባሉን ሰምታ ለአዋቂዎቹ ብትነግራቸው ስቀው! ስቀው! እንደገናም ስቀው <<ወይ እኛም ወደሚሸጥላቸው ሃገራት ዜግነት እንቀይር። አልያም አብደሻል>> አሏት። <<አላበድኩም>> ብላ ለማስተባበል አልሞከረችም። እንኳን ዜግነት ስታም ብትቀይሩ... <<ከራይ ስብሳቢዎች>> ብላ ሞላጩቻቸው ከተማ ሄዳ የሰማቸውን። ይህ ቃል ምንድነው? የሚለውን የሚያጣራ ኮሚቴ እንዲቋቋም በመወሰን አጣሪው ኮሚቴም ጉዳዩን አጣርቶ የእናቴን አብደት የማረጋገጫ ቃል አድርገው ወሰዱት!

እኔን የወለደችኝ፣ ዘጠኝ ወር በማህፀኗ ተሸከማ፣ ጡቶቿን አጥብታ ያሳደገችኝ ብትሆንም ለእናቴ አላዳላም። ግን እውነት እላችኋለሁ እናቴ አላበደችም። እነዚህ የጠፋባትን የበር ቁልፍ እዛ ሃገር ፒያሳ እና ቦሌ ሄዳ ብትፈልግ ለመብራቱ ብላ እንጂ አብዳ ሊሆን አይችልም። በጨለማ የጠፋን በጨለማ ያገኘ ማን አለና?

ይህ ሁሉ የሆነው በባለፈው በዓል ጊዜ ነበር። ዛሬያ ለዚህ በዓል የእናቴን ተሞክሮ ያዩ ሁሉ ግልብጥ ብለው ወደሸገር መሄዳቸው አልቀረም። እዛም ቤት እንደዛው! ቢሆንባቸው መብራት እስኪመጣ በየሰፈሩ ተበትነው የያዙት ጥሪትም ተሟጦ የሰው እጅ እያዩ ለወራት መቆየታቸው በመንግስት ቢታወቅ ጊዜ እንዲዘፋኝ ወደቀዬአቸው ለመመለሻ ትራንስፖርት የሚሆን የገቢ ማሰባሰቢያ በጉላሌ ሜዳ ላይ ሲዘፍን መንግስት ደግሞ ዘፊትን ለማዳመጥ የመጡትን በመሰብሰብ በግዞት ወደ እንዱ ሰፈር መላኩን ከአልፎ ሂያድ መንገደኛ ሰምቻለሁ።

ይህን ሁሉ የምዘበዝበው ስለእናቴ አለማበድ እናንተን ለማሳመን አይደለም <<መንግስታችን>> ማበዱን ለማሳበቅ አንጂ!? እሼ የእናቴ አብደት መምሩ እንዳሉት በፀበል አስጨጃትም ይሁን አስፃርቷት ንቅል ይልላታል። የመንግስትን አብደት በየትኛው ፀበል እናስወጣለት ይሆን? እርግጥ ነው ልማታዊ ፀበል ከቻይና ካልመጣ የተጣባው የ <<መብራት የለም! ኔትወርክ የለም! ውሃ የለም>> የሚያሰኝ ጋንጨር የሚለቀውም አይመስለኝም። ደግሞ በቻይና ፀበል መንግስት ሲጮህ እና ሲጓጉር አይጣልባችሁ። እንዲህም ሆኖ የያዘው የ <<የለም!>> አባዜ ነቅሎ የሚያጠፋ የሐገር ቁስ ቢጠፋ ከቻይና የቡድሃ ጳጳስ ለማስመጣት የማንሰንፍ <<ታማኝ ዜጋ፣ ታማኝ ተቃዋሚ፣ ታማኝ ኪራይ ስብሰባ>> የሆነን ሁሉ የሆነ በንድ ነገር ማሰባሰብ ሳይኖርብን አይቀርም።

እውነቱን ነው የምላችሁ እመኑኝ እናቴ አላበደችም! በመንደራችን ለዘመናት ጥሩ ጐረቤት ይመስል የተላመድነውን ጨለማን ለመታገል በቤቷ ከ <<ሐብሪ ትል>> በቀር ያልሞከረችው ምንም ነገር የለም። ቢጨነቃት እንዳንዴ የአቶ ቢሆነኝን የመጨረሻ ልጅ <<መብራትን>> በተውሶ (አባቷ አሁን- አሁን በኪራይ ካልሆነ ማለት ቢጀምሩም) እያመጣች ቤት ውስጥ እስከማሳደር የደረሰችው እንዲያ ከምትጠላቸው ወይዘሮ አበራሽ ጋር የቡና ጐረቤት እስከመሆን የደረሰችው በእውነት በመንቀሏም፣ በማበደም እይደለም ታዲያ ለምንድነው? ኢትዮጵያዊ በመሆኗ እንዳትሉኝ ብቻ? ቆይ አሁን ያወራነው ስለፖለቲካ ነው ስለድፎ ዳቦ? መንግስት ይላል <<ስለፖለቲካ!>> እናቴ ትላለች <<ሰለድፎ ዳቦ!>> እኔ እላለሁ <<እናቴ አላበደችም!>> እናንተ ከፈለጋችሁ በሉ <<መንግስት አብደል>> የለሁብትም!!!

አንድ ከረምከልኝ የሰደቱ ዓለም የቀርጥ ቀን ወዳጅ። የዘንድሮው ብርድስ አንድት አረገህ ባክህ? ዘንድሮ አንደው ብርዱ የበጀት አመቱን ሂሳብ ሊያጠናቅቅ አንደሚጣደፍ የሂሳብ ባለሙያ ይጣደፍብን ይዟል ። አውነት ግን ምናልባት ባለፈው ዓመት ያልተጠናቀቀ ኖሮ ቀሪውን እያወራረደብን ይሆን አንዴ? አንጂማ በጤና አንዲህ አልበረደም!!

አዚህ ጋር ግን አንዳንዴ ያ ሰመር ሲመጣ እህል ውሃ የማያሰኘው ወበቅ እንደዛ ከሚያንደን ምናል በዚህ ጊዜ share ተደራርገው ችግራችንን ቢያቀሉልን አላሰኘህም አንደኔ? አንዴ ምንው share የሚሰራው ለነ ሚጡ ብቻ ነው ያለ አለ አንዴ?? ሽረ ማንም!! አንደው ብርዱ-ከሙቀቱ ... ጥላቻ-ከፍቅሩ...መራራቅ-ከ መ ቀ ራ ረ ቡ ... ድ ካ ም - ከ እ ረ ፍ ቱ share...share...share እየተደራረጉ ፋኦ ብለን እንድንኖር ቢያደርጉን ምናል!? አለዛ እነዚህ ችግሮች shareን እንዲለምዱ የግድ KG ማስገባት ሊኖርብን ነው ማለት እኮ ነው ቂ...ቂ...ቂ!!

አልያም ደግሞ ብርዱን ዳጎስ ካለ የብርድ ልብስ...ሞቅ ወዳለ ወዳጅነት ቀይረን ልንሸውደው ግድ ሳይለን አይቀርም። አሄሄ ... እዚህ ሀገር እንኳን ይታወቃል ...ጎደ ዳደኝነትም በሰንት ችግር ነው ለካ የሚገኘው። በሰደት አለም በይፋ የሚመስልህን ዳደኛ ለማግኘት ልክ እንደ ጥንቱ የፍቅር ተጓዳኝ ፈላጊ ሎሚ መወርወር እኮ ነው የሚቀርብ ! ውርወራውም ታዲያ እንደሀገር ቤቱ ቀላል እንዳይመስልህ ስንት ግምትና አልሞ መተኮስን ይጠይቅ መሰለህ !! አውነቱን እኮ ነው! ታዲያ አንግዲህ እንደጎረምሳ 'ወደድኩሽ' 'ወደድኩህ' ተብሎ ደጅ አይጠና ነገር የምትፈልገው የፍቅር ተጓዳኝ አይደለም ። ደግሞ የሴቶች አይጣልብህ እኮ ነው - ለፍቅሩም ለፀቡም ስለምንቸኩል እኮ ነው። እኔ የምለው ሴቶች ልክ ወንዱ ነጠላ አንጥፎ እንደወሰደን ሴቷም ታደግድግ ከሆነ ከስልጣኔው ጋር አልተራመደንምና ይታሰብበት ባይ ነኝ !! ሴቷስ ብትሆን በሰው ሀገር ስንት የምታደገድግለት ጉዳይ እያላት ለዚህ ቦታ ይኖራታል ብላችሁ ነው? እኔ ወዳጅህ እንደው ስንት ሎሚ ብወረውር ደረቶች ሁሉ ጣውላ ሆነውብኝ የሚመታ ሰፋ ያለ ደረት ፍለጋ ላይ ነኝና ሰፋ ያለ ደረት ካየህ "ይፈለጋል!" በልልኝ!!

ይልቅ ስለሎሚ ውርወራ ሳነሳ ምን ትዝ አለኝ መሰለህ ያው ጥምቀት ነዋ ... እዎ ለዛ ሰሞን የሚወጡ የሎሚ ማሻሻጫ ማስታወቂያዎችን አስተውለህልኝ ይሆን?

ሎሚ ብወረውር...

አምሳሌ ተስፋዬ

«አዚህ ጋር ግን በተለይ በተለይ 'ፍሬሽ ሆኑህ ጎራውን በተቀላቀልክበት ሰሞን መካሪ ሁሉ የሀበሻን ጥሩ አለመሆን ደጋግሞ ሲነግርህ በፍሬሽ አለምሮህ ኮፒ አደርገህ ያስቀረከው ለእስካሁኑ "የሀበሻ ጥሩ አይደለም" ድፍየና ቤዝ እንደሆነችህ መቸም ጥርጥር አይኖረውም»

አዎ...ደረት አስተካክሎ የሚመታ ሎሚ በቅናሽ...ምናምን ምናምን...» ቂቂቂ ... አውነትም ሰው አስተካክሎ መሰንዘር ቢያቅተው ሎሚ ሚናውን ይውሰድለት እንጂ - ግልግልም አይደል አንዴ ?! ግን ይህችን መሰሏ ሎሚ ከሀገር ቤት ይልቅ እዚህ ብትመጣ ሚናዋ ቀላል ይሆናል ትላለህ? ሽረ አይሆንም! ታዲያሳ ግራ የገባው ዲያስፖራ ሆኖ እንዲህ ዝናዋ ግንን ያለላትን ሎሚ በቅናሽ እየቸበቸብ ደረት ደረት እያለ ብቸኝነት ደህና ሰንብት ይልልህ ነበራ ቂ...ቂ...ቂ...!

እናልህ በሰደቱ ዓለም የልብ ዳደኛ እንደ ሀገር ቤቱ በዋዛ የሚታፈስ እንዳይመስልህ አያልኩም አይደል? አ...ዎ ... ስንት የደነደኑ ልቦችን ማለሳለስ... ስንት ሆድ የባሳቸውን ማባባል... ቶሎ ግንፍል ለሚሉትም ደግሞ ትግስት ማድረግ ይጠይቃላ !! አለዛ ብቸኝነትን መንገዴ ብለህ ትመርጣታለህ እንጂ ዞር ብሎ የሚያይህም አይኖር !! እዚህ ጋር ግን ቢጋራ ተስማምቶ በመኖር በኩል ችግር ያለበት ሀበሻ መሆኑን ልብ ብለህልኝ ይሆን? ምን ልብ ብለሃል እልሃለሁ ኑረህ እያየህ... አይተህም እየተቸገርክበትም አይደል አንዴ ? አንደው ድክም ቢለኝም ነው መሰል መጠየቁ።

እናም በምትሄድበት ቦታ በአብዛኛው ሌሎች ከመሰሉ ቻችው ጋር በአይን ሲፈላለጉ ...ብሎም ለመረዳዳት ድንጋይ ሲቆፍሩ ስታይ በአንፃሩ ደግሞ ሀበሻው መሰሉን ካየ ከቻለ ሲሸሽ - የማይሆንለት ከሆነ ደግሞ በአላወቀ ሙድ ተዘጋግቶ ሲያልፍ ታየዋለህ። ባስ ብሎ ገፍተህ ካዋራኘውም “ ውይ ሀበሻ አልመሰልክኝም ነበር እኮ” ብሎ ሳያስነቃ በአራዳ ሙድ ይሸዋወዳል ። አንዳንዱ ደግሞ በሀገርኛ አባባል እንደ ፈረንጅ ያደርገውና አማርኛ እንደማይሰማ ሆኖ ጥሎህ ይሄዳል አሉ ። ሀገርየውን ከረምረም ብለው ያዩትማ ሀበሻውን ሰላም ለማለትም ጊዜ የላቸው አሉ... እንደውም ሰላምታ ካቀረብክ 'ፍሬሽ' ነው አሉ የምትባለው። ስለዚህ ሰላምታውን ብትፈልግ እንኳን ፍሬሽ መባልን አንተም ስለማትፈልግ ተዘጋግቶ ማለፉን ትመርጠዋለህ ...በቃ ዝም ዝም አይ አለመታደል !!

አንድ ጊዜ አንድ ወዳጅ ያጫውተኝን ልንገርህማ ... የሆኑ ሀበሻዎች ናቸው ... በሀገራቸው አስተዳደር ቅሬታ ኖሯቸው በዚህም ከአስተዳደሩ ጋር ሆድና ጀርባ የተሰጣጡ አይነት መሆናቸው ነው። በዚሁ ጉዳይ ዙሪያ በጋራ ለመስራት ያስብና የዚህ ሀገር መንግስት እገዛ እንዲያደርግላቸው ለመጠየቅ ወደ አንድ የመንግስት ቢሮ ጎራ ይላሉ አሉ። እናም ጉዳያቸውን እንዳብራሩ “መጀመሪያ እናንተ መቼ መስማማት ቻላችሁና ነው የሰው እገዛ የምትሹት ” ብለው መለሷቸው አሉ። ይህ የሀበሻ ባህርይ በብዙዎች ዘንድ መታወቂያ ትንሽ አሳፋሪነቱ ከፍ እያለ የመጣ ቢመስልም “ በሩን ሳይዘጋ ሰውን ሌባ ይላል ” እንዲሉ... በሌሎች ዘንድ በምናገኘው ከብር ረገድ መልሶ እየጎዳ ያለው ራሳችንን ለመሆኑ ከሚታየው አውነታ ባሻገር ምንም እማኝ መጥቀስ አያሻምና ልብ ያለው ልብ ይበል ነው ነገሩ !!

ለሀበሻው ማህበረሰብ ህብረት ማጣት መንስኤ አያሌ ምክንያቶችን መጥቀስ ትችላለህ። እኔ ግን እንተ ወዳጄን ከመጨዋወቱ ባለፈ መንስኤ ... መፍትሄ እያልኩ ልደሰኩርልህ አልሻም ። ግን ግን ከልዩነት ይልቅ አንድ የሚያደርገንን ነጥብ አንስቶ መጨዋወቱ ... ብሎም ቢታረሙ ውጤታቸው ያማረ ይሆናል የምንላቸውን አንዳንድ ጉዳዮች ማጥቀስ ግን ተገቢ ይሆናል ባይ ነኝ።

እዚህ ጋር ግን በተለይ በተለይ 'ፍሬሽ' ሆነህ ጎራውን በተቀላቀልከበት ሰሞን መካሪ ሁሉ የሀበሻን ጥሩ አለመሆን ደጋግሞ ሲነግርህ በፍሬሽ አእምሮህ ኮፒ አድርገህ ያስቀረከው ለአስካሁኑ "የሀበሻ ጥሩ አይደለም" ድፍየና ቤዝ እንደሆነችህ መቸም ጥርጥር አይኖረውም ። እንደው አንዳንዴ ይሄ ሀበሻ እንደው የጥላቻ ቤዝ ከሚያስዘን እንደአብዛኛው የውጭ ዜጋ አሪፍ የሰራ ቤዝ አስይዞን ቢሆን ኖሮ እኮ ከሰቅ ሥራ ከፍ ብለን በሌላው ፊት ቆፍጠን ብለን በተገኘንም ነበር።

ለ "ሀበሻ ጥሩ አይደለም" አባባል ሁላችን አዲስ ባንክም ቅሉ የባዩና - ተባይው አንድነትና ልዩነት ግን አስከዛሬ ለኔ ድፍን ነገር ነው ። ሁሉም ተነስቶ ስለ ሀበሻ ጥሩ አለመሆን ካወራና ራሱን ንፁህ ካደረገ ይህ "ሀበሻ" ተብየው ነገር ግዑዝ አካል ይሆን እንዴ አትልም እንደኔ - እህ !! እውነት ግን እንዲህ ውል ለሌለው ነገር ሀበሻ ጥሩ አይደለም ምናምን እያሉ ሽብር መንዛት ግን ምንድነው? አንዳንዴማ ትንሽ ስልጣን ቢጤ ብትኖር እንዲህ አይነቱን ሰብስቦ ያፀረ ሽብር አዋጁን አየጠቀሱ ነበር ቅጣት መስጠት ቂ... ቂ... ቂ... ። ምንው ያስቃል እንዴ ሁሉ የሚያምረው መቶ ብር ብቻ ነው እንዴ? አንዳንዴ ባለሥልጣን መሆንም ያምራል አኮ!! ቸር ስንብትልኝማ !!

ለተጨማሪ መረጃ ድረ-ገጻችንን ይጎብኙ
www.nafqotethiopia.com

የሃገር እና የዓለም አቀፍ ዜናዎች፣ መዝናኛ መዝቃዎች፣ ግጥም እና መነበንብ፣ ቃለ መጠይቅ እና የተለያዩ ዝግጅቶችን መንብጥት ይችላሉ።

በሚፈልጉት ሊገኙባቸው ላይ ብቻ ይጫኑ

Tel: 703 379 4055

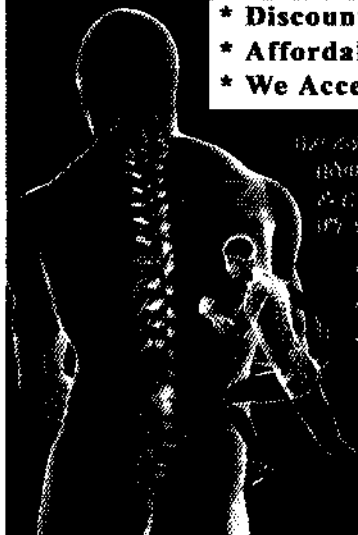
Fax: 703 379 1098

E-mail: drbshiferaw@gmail.com

www.addischiromed.com

3541 W. Braddock Rd. #203

Alexandria, VA 22302

- * Discount Price
- * Affordable payment plan
- * We Accept most insurance

በደረሰው ለግ ሆኑ ሀተላኝ ምክንያቶች
ከሰውነትዎ ላይ ስለመጣ ልብዎን
ድር ብዘገኙ ሽልጩ ላላቱ ሰብዎንም
ሆኑ ምክር ልሳጥሩት ማግኛ ማቸው

- በመኪና አደጋ ለተጎዱ
- የእንግት እና የጀርባ ሕመም
- የእጅ እና የእግር ሕመም

Effective treatment for auto accident

MESFIN SOUND

Pro Sound System

Provides
sound
systems
for

- Weddings
- Live Concerts
- Engagement Party
- And any other special event

ፎካሊጥ
ፎላይት
ፎክሎርት
እና ለተለያዩ ዝግጅቶች

MESFIN ARGAW
Professional Sound
Man and DJ

240 432 3349

Email mesfin1@yahoo.com

ብልሁ ሰው

(ካነብብኩት)

መምህር በቀለ ወለደማሪያም - ኮሎምበስ /አሃዮ

ከዕለታት አንድ ቀን በብልሁነቱ የታወቀ አንድ ሰው በጉዞ ላይ እያለ ሶስት ሰዎች ከፊት ለፊቱ ወደ አሱ አቅጣጫ እየተጣደፉ ሲመጡ አስተዋለቸው። ሶስቱ ሰዎች ግመላቸው ከነጭነቷ ጠፍታባቸው በፍለጋ ተዳከመው ኖሮ አጠገቡ እንደደረሱ አንድቀረቡት... ወንድም እባክህን አንዲት ግመል ከነጭነቷ አይተሃልን ብለው ጠየቁት።

ብልሁ ሰው ለጥያቄያቸው መልስ ሳይሰጥ አየሁ ወይም አላየሁም ሳይል ማረጋገጫ የሚመስሉ ጥያቄዎችን አከታተለባቸው። ግመሏ የጫነችው ሰንዴ ነው ወይ? አላቸው።

ሰዎቹም የደስታ ምልክት ፊታቸው ላይ እየተነበበባቸው በጥድፊያ ሶስቱም ባንድነት አዎን አዎን ካሉት በኋላ አከታተለው የት ናት አሉ ብልሁ ሰው ለጥያቄያቸው መልስ ሳይሰጥ ተጨማሪ ሁለተኛ ጥያቄ አቅርቦ እንዲህ አላቸው። ግመላችሁ አንድ ዓይናማ (ግመላችሁ አንድ ዓይና) ናት ሲል ጠየቃቸው። የግመሏ ባለቤቶችም በደስታ ልባቸው እየደለቀ አዎን ካሉት በኋላ የት ናት አሉት። ብልሁም ሰው አሁንም ለጥያቄያቸው መልስ ሳይሰጥ የሰዎቹን ልብ ካንጠለጠለ በኋላ ሦስተኛ ጥያቄውን አከታተለና ለመሆኑ ግመላችሁ አራተኛ የኋላ ግራ እግሯ አንካሳ ነው ሲል ጠየቃቸው።

ሰዎቹም በደስታ ተሞልተው ከአሁን አሁን የደረሰችበትን አካባቢ ይነግረናል ብለው የልባቸው ምት ጨምሮ ዓይናቸውን ከብልሁ ሰው ላይ ሳይነቅሉ አባከህ ርቃ ሳትሄድና ሳትጠፋ ንብረታችንን ለሌባ ሳታስረክብ የደረሰችበትን አካባቢ ንገረን አሉት ፍርጥም ብለው በደስታና በጥርጣሬ ዓይን ዓይኑን እየተመለከቱት። ብልሁ ሰውም ኮስተር ብሎ እኔ ግመላችሁን አላየሁም አላቸው። የግመሏ ባለቤቶችም የሰሙትን መልስ ማመን አቅቷቸው ተናደውና ተቆጥተው ምን አልከ አሉት አሉም የበፊቱን መልስ ደገመላቸው። እነሱም ግመላችንና ንብረቱን የወሰድክ አንተ ስለሆንክ ትከፍላታለህ አሉት።

ብልሁ ሰው የሚወሰደውን ርምጃ መጠበቅ ጀመረ። ሰዎቹም ንብረታቸውን ማስመለስ የሚችሉት በሕግ መሆኑን ከተወያዩ በኋላ አንዱ ከሳሽ ሌሎች ምስክሮች ለመሆን ተስማምተው ብልሁን ሰው ከዋና ከሳሽ ጋር አቆራኝተው ወደ ንጉሡ ዘንድ ለፍርድ አቀረቡት።

የሀገሬው ንጉሥ ለፍርድ እንዲያመቻቸው የከሳሾቹን የክስ መነሻ ሐሳባቸውን ጠየቁ። ከሶስቱ አንዱ ከሳሽ ሆኖ የቀረበው እንዲህ ሲል የደረሰባቸውን ጉዳት ሁሉ አቤት አለ ።

ግመላቸው ከነጭነቷ መጥፋቷና በፍለጋ ላይ እያሉ ይህንን ተከላሽ አግኝተው ግመሏን አይቶ እንደሆነ ብለን ብንጠይቀው ተከላሹ የግመሏን ጠቅላላ ሁኔታና የጫነችውን ንብረት ዓይነት ሳይቀር መናገሩን ዋቢ በመጥራት ተናገረ። ንጉሡም የተናገረውን ሁሉ ዘርዘር ባሉት መሰረት... ግመሏ የጫነችው ሰንዴ መሆኑን፣ ግመሏ አንድ ዓይና እና የኋላ ግራ እግሯ አንካሳ መሆኑን ጭምር መናገሩን ገለፀላቸው።

ንጉሡም የተከሳሹን መልስ ለማወቅ ወደ ብልሁ ሰው ዞረው ለክሱ መልስህ ምንድን ነው አሉት።

ብልሁ ሰው ለንጉሡ የሚገባቸውን አክብሮት ካቀረበ በኋላ ስለግመሏ የተናገራቸው በሙሉ ትክክል መሆኑን አምኖ ነገር ግን ግመሏን በአካል ያለማየቱን ገለፀላቸው።

ንጉሡም መልሰው... ግመሏን ካላየህ አንዴት ከላይ የተዘረዘሩትን ምልክቶች መናገር ቻልክ ሲሉ ሌላ ጥያቄ አቀረቡለት።

ብልሁ ሰውም እንዲህ ሲል መለሳላቸው ንጉሥ ሆይ! እኔ ሁልጊዜ ነገሮችን አስተውሎ ማየትና ማመዛዘን እንዲሁም መተግተን ተግባራዊ እድርጌ ስለምወስድ ከዚሁ በመነሳት፡-

1ኛ/ ግመሏ ሰንዴ የጫነች መሆኗን የተገነዘብኩት ግመሏ በተጓዘችበት መንገድ ሁሉ ጉንዳኖች ሲርመሰመሱ ስላየሁ ይህች ግመሏ የጫነችው ሰንዴ መሆኑን ገምቼና አመዛዝኜ ሰንዴ ጭናለች አንዴ አልኳቸው ይኸውም ሰንዴ ባለበት አካባቢ ጉንዳን ስለማይጠፋ ነው።

2ኛ/ ግመሏ አንድ ዓይና መሆኑንና የተረዳሁትና ያወቅኩት በሄደችበት መንገድ ሁሉ ሣር የጋጠችው ባንድ አቅጣጫ መንገድ ያለውን ሣር ብቻ በመሆኑና ይህች ግመሏ ሁለት ዓይናማ ብትሆን ኖሮ ከሁለቱ ዳርቻዎች ሣር ትግጥ ነበር ብዬ ራሴን አሳመንኩ። በመሠረቱ በራሷ ፈቃድ ጠባብ መንገድ ላይ የምትሄድ ግመሏ ከሁለቱ ዳርቻ ግራና ቀኝ መጋጥ እንዳለባትም አመንኩ።

ባጭሩ ከላይ በጠቀሰኩት ሰበቦች ምክንያት ወደ መደምደሚያ ደርሼ አንድ ዓይናማ ናት እንዴ አልኳቸው።

3ኛ/የግመሏ የኋላ ግራ እግሯ አንካሳ መሆኑን የተረዳሁት የግመሏ ሁለቱ የፊት እግሮችና የኋላ ቀኝ እግሯ መሬት ላይ/ አፈር ላይ ወደታች ጫን ብለው ሲገቡ የግራ እግሯ ግን ወደ መሬት ጫን ብሎ ሊገባ አልቻለም። ስለዚህ ይህንን ግንዛቤ ውስጥ አስገብቼ ለመሆኑ ግመላችሁ አንካሳ ናት እንዴ አልኳቸው።

ንጉሥ ሆይ!

በሦስቱም መልሶቹ ናት ወይ? ብዬ ጠየኳቸው እንጂ ነች ወይም ናት ብዬ የመደምደሚያ ሐሳብ ያልሰጠሁ መሆኔ እንዲሰመርበት አፈልጋለሁ።

እኔ እንደሁልጊዜ ምልክታዬ “Observation” መሠረት በማድረግ ከላይ የተመለከተውን ሐሳብ አቀረብኩ እንጂ ግመላቸውን መውሰድ ቀርቶ ፈጽሞ ያላየሁና ካለተግባራ መጥፎ ተግባር የለጠፉበትን እንዲሁም ረጅሙን ጉዞዬን ያሰናክሉ ስለሆነ የውሎ አበሌንና የምራል ካሣዬን ይክፈሉኝ ሲል የመፋረጃ አቤቱታ አቀረበ።

ንጉሡም ብልሁ ሰውዬ የሰጠውን የተከሳሽነት መልስ በእድናቆት ካዳመጡ በኋላ በብልሁነቱ እጅግ በጣም እድንቀውትና አመስግነውት ቀጥሎ የተመለከተውን ፍርድ ሰጡ።

በመጀመሪያ ግመላችሁ ስለጠፋች ሀሳባችሁ ሁሉ አሷን ወደ ማግኘቱ ላይ ስለነበረ መንገደኛውን አይተሃል ብሎ መጠየቁ ነውር የለበትም። ተከላሹም በልዩ ችሎታው ነገሮችን አገናዝቦ እናንተን የማረጋገጫ ጥያቄ ጠየቀ እንጂ አይቻለሁ ያለበት ሁኔታ የለም። ስለዚህ ተከላሹ የጠየቀውን ካሣ እኔ እከፍላለሁ እናንተ ሰውየውን ስላጉላላችሁ አንገብሳችሁ ይቅርታ ጠይቁና ወደ ንብረታችሁ ፍለጋ ሂዱ አሏቸው። እነሱም በተከሳሹ ልዩ ችሎታ ተደንቀው ይቅርታ ጠይቀው ወደ ግመሏ ፍለጋቸው ሄዱ።

ንጉሡም ብልሁን ሰው ወደ ቤተ መንግሥት ወሰደው ታላቅ ግብዣ ካደረገለት በኋላ ረጅሙን መንገድ የሚጓዝበት ፈረስ ሸልመው ሸኙት ይባላል።

አሳዛኝ ዜና እረፍት

ምንትዋብ ከአባቷ ከአቶ ሁሴን መሐመድ እና ከእናቷ ከወ/ሮ የሺ አመዴ በወሎ ከፍለ ሀገር፣ በወረኢሉ አውራጃ፣ በሰላላ ወረዳ ልዩ ስሙ ብርብርብ በተባለ ቀበሌ ጳጉሜን 5 ቀን 1960 ዓ. ም. ተወለደች (ለቀብሩ ተዘጋጅቶ በነበረው ፍላግር ላይ የትውልድ ቦታዋ አዲስ አበባ የተባለው በስህተት ስለሆነ በዚህ ይታረም)። አጎቷ በሥራ ምክንያት ወደ አዲስ አበባ ተዛውረው ቤተሰባቸውን ይዘው አዲስ አበባ ሲገቡ አሳም አብራ ነበረች።

የአንደኛ ደረጃ ትምህርቷን በሽሮ ሜዳ 1ኛና መለስተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተከታተለች። የሁለተኛ ደረጃ ትምህርቷን ደግሞ በየካቲት 12 ቀን አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ት/ቤት እና በእንጦጦ ከፍተኛ 2ኛ ደረጃ ት/ቤቶች ተከታተለች በ1982 ዓ. ም. አጠናቀቀች። በ1983 ዓ. ም. መጀመሪያ ላይ በአዲስ አበባ ከተማ ሜክሲኮ አካባቢ በሚገኘው የትራንስፖርት ኩንስትርክሽን ዲዛይን ድርጅት ውስጥ ተቀጥራ ስራ ጀመረች። ነሐሴ 27 ቀን 1987 ዓ. ም. ከባለቤቷ ከአቶ አስፋው አድማሱ ጋር ጋብቻ ፈጸሙ። የዲቪ እድል አግኝታ ሐምሌ 27 ቀን 1988 ዓ. ም. ወደ አሜሪካ ተገባ ኑሮዋን በፔካን አደረገች።

እ. ኤ. አ. በ2009 ምርመራ ስታደርግ የማህፀን ካንሰር (Ovarian Cancer) እንዳለባት ተረጋገጠ። በዚህም የተነሳ ቺካን በሚገኘው ኖርዝ ዌስተርን ሆስፒታል ከፍተኛ ቀዶ ጥገና ተደረገላት። በቀጣይም የኪሞ ቴራፒ ህክምና ወስዳ በደህና ሁኔታ ቆየች። በ2011 በድጋሚ ኪሞ ወሰደች። ሆኖም ሁኔታው ከመሻሻል ይልቅ እየተባባሰ ሄደ። በ2013 መጀመሪያ ላይ ኖርዝ ዌስተርን ሆስፒታል ተስፋ እንደሌላትና ከዚያ በላይ ሊያከማት እንደማይችል በመግለጽ ወደ ሆስፒታል አዛውራት። በዚህ ሁኔታ ላይ እያለች በዶ/ር ኤርምያስ ጥላሁን ፈቃደኝነት ወደ ስዊዘርላንድ ሆስፒታል ተዛውራ ህክምና መከታተል ጀመረች። በተደረገላትም ህክምና ከፍተኛ ለውጥ አምጥታ ወደ ቤቷ ለመግባት ቢቃች። መደበኛ ኑሮዋንም ጀመረች። ከተወሰነ ጊዜ በሁዋላ ኪሞ መውሰድ ስለነበረባት ለክትትል እንዲያመች ሀርመኒ ነርሲንግ ሆም ገብታ ኪሞ ጀመረች። በዚህ ሁኔታ ላይ እያለች አንድ ቀን ጠዋት ላይ በድንገተኛ የልብ ምት መጨመር ምክንያት ወደ ስዊዘርላንድ ሆስፒታል በአምቡላንስ ተወሰደች። እዚያው ሆስፒታል ህክምና በመከታተል ላይ እያለች ማከሰኞ ማርች 11/2014 በተወለደች በ45 ዓመቷ ከምሽቱ 10:00 ሰዓት አካባቢ ህይወቷ አለፈ።

ማከሰኞ ማርች 18/2014 በደብረ ጽዮን መድሃኒዓለም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ውስጥ ፍትህት ተገርጎ Foster እና Pulaski ላይ በሚገኘው Montrose Cemetery እጅግ በርካታ ዘመድ ወዳጅ በተገኘበት በደመቀ ሁኔታ የቀብር ሥነ-ሥርዓቷ ተከናወነ።

በዚሁ አጋጣሚ በህመሟም ወቅት ሆነ ከህልፈቷ በሁዋላ ከአጠገባችን ሳትለዩ በሁሉም መስክ ላደረጋችሁልን ድጋፍና ማበረታታት፤ ለዶ/ር ኤርምያስ ጥላሁን፤ ለሲስተር ቱቱ፤ በፔካን ከተማና አካባቢው ለምትገኙ ወገኖቻችን፤ ለመድሃኒዓለም፤ ለማርያም እና ለሚካኤል የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ካህናት፤ ለናፍቆት ኢትዮጵያ መጽሔት ለስዊዘርላንድ ሆስፒታል እንዲሁም ለሀርመኒ ነርሲንግ ሆም በእግዚአብሔር ስም ልባዊ ምሥጋናችንን እናቀርባለን።

ባለቤቷ እና ቤተሰቦቿ

YADAM LLC Wholesale, Import & Export

የሚቀጥሉትን ሸቀጦች እናከፋፍላለን

- ጤፍ
- የይርጋ ጨፌ ቡና
- በርበሬ እና ምጥን ሽሮ
- ኮስረት
- ከሰል
- ቡላ
- ገብስ
- እጣን
- ጀበና
- ጌሾ
- ሱፍ
- ሰልፍራይዚንግ
- ረከቦት
- ጥቁር እና ነጭ አዝመድ
- የእንጀራ ላስቲክ
- ኮረሪማ እና ሌሎችም...

በጅምላ ለምትገዙ
ልዩ ዋጋ ስላለን ይደውሉልን

6303 Little River Tpke
Suite # 160
Alexandria, VA 22312
Tel: 703 642 3996
Cell: 571 213 9816

Meron Tesfaye mtesfaye17@gmail.com 571.214.2671

Weddings	Commercials
Birthdays	Training Videos
Meetings	Interviews
Live Performances	Seminars
Anniversaries	Conferences
Graduations	much, much more...

Free Estimates

ALEM RAYA
Professional Cleaners

Alem Raya
General Manager

For all professional cleaning needs
Phone: (202) 641-4968

Carpet & Sofa, Tiles
Wood Floors, Ceramic, Etc.

ለውድ!!! የመጽሐፍታችን አንባቢያን

የናፍቆት ኢትዮጵያን ድረ-ገጽ ይጎብኙ፣ መጽሐፍታችንን ለመዳጀም እና ላልሰሙት ያስተዋውቁ።

ባህልና ቋንቋችን በባዕዱ ዓለም እንዳይረሳ የማድረግ የጋራ ኃላፊነት አለብን።

አንድ አንባቢ ወደ ናፍቆት ኢትዮጵያ ቤተሰብነት ካመጡ የበኩልዎትን አስተዋዕኑ አድርገዋል ማለት ነው።

ብዙዎች የሃገራቸውን ፍቅር እና ኢትዮጵያዊ ለመሆናቸው ባንዲራ በመያዝና እጃቸው ላይም በማድረግ ሲገልፁ እናያለን። በእርግጥ ያም ቢሆን ያሃገር እና የባንዲራ ፍቅር መግለጫ ነው። ግን ዋናው የሃገር ታሪክ ባሕል እና ቋንቋ በባዕዱ ዓለም እንዳይረሳ ልጆችን ማስተማር እና ማስጠናት ለወዳጆቻችን ስለ ኢትዮጵያ ታሪካዊ ሐብት ማሳወቅ ከሁሉም የሚጠበቅ ነው።

www.nafqotethiopia.com

ከናፍቆት ኢትዮጵያ ድረገጽ ብዙ ይማራሉ። ትኩስ ዜናዎች እና ዜናዎችን እና አዲስ ክስተት ይኖራል ብለው ሲገምቱ ድረ ገጃችንን ይጎብኙ።

www.nafqotethiopia.comን ከክፈቱ በኋላ ዜና ወይም News የሚለውን ይጫኑ፣ በምስል እንዲሁም በንባብ የተደገፈ መረጃ ይገኛሉ።

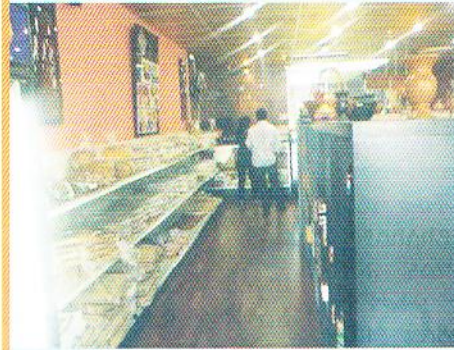
ለወደፊቱም ስለመጽሐፍታችን ቀጣይ ሥራዎች ቀድመን የምናሳውቅበት ክፍል ስለሚኖረን ድረ ገጃችንን በመጎብኘት ለንባብ ከሚደርስዎት ወይም ከሚያገኙት መጽሐፍት ባሻገር ተጨማሪ አገልግሎታችንን ይጠቀሙባቸው።

ሀገር በቀል መብቃዎችን መስማት ሲፈልጉ ድረ-ገጃችን ላይ ካሉት መጠቀሚያዎች Video /ቪዲዮ/ የሚለውን ከተጫኑ መብቃዎችን ከነሙሉ ውዝዋዜ እና አቅራቢዎቻችን ጭምር ይመለከታሉ።

በዚህ ድረገጽ ላይ ቀደም ብለው በመጽሐፍታችን ላይ የወጡ «የሠላይ የአጩሌ እና የMark's Corner» ሥራዎች ተካትተውበታል።

የእውቅ ደራሲያን ሥራዎች የሆኑ ግጥም እና መነባንቦችንም አያጡም። ለሁሉም የናፍቆት ኢትዮጵያን ድረ ገጽ በመመልከት ተጨማሪ ዕውቀትም ሆነ መዝናኛ ያገኛሉና ይጎብኙን።

ፀደይ አበባ ግሮሪ TSEDEY ABEBA GROCERY

- ማንኛውም የአበባ ቅመማ ቅመሞች
- ጥሬ ሥጋ ስቁርጥ እና ስክትፎ
- **Ethiopian Spices & Blend**

672 South Pickett Street
Alexandria, VA 22304
Tel: 703-461-9420

- Ethiopian Coffee
- Deli
- ቡና የተፈጠ፣ ያልተፈጠና ጥሬ
- እንጆራ /ከተሰደዩ አከፋፋዮች

To Listen by phone
Call 712-432-0075
Access code 850575#

202-664-9991

www.radioabsinia.com

ይኸ ጽሑፍ በታሪክ መጨረሻ ላይ የመዝጊያው ዓረፍተኛ ተቆጣጦ በመቅረቱ እና በሕትመት መደብዘዝ ምክንያት ባለፈው መጽሐፍ ላይ ባለመውጣቱ በጸሐፊዋ ቅሬታ አቅራቢነት ተደግሞ የወጣ ነው። አንባቢያንም ይኸን ተረድተው የፅሁፉን ማሰሪያ ከዚህ ህገመት ላይ እንዲያውቁት ስናደርግ በተፈጠረው ስህተትም ይቅርታ እንጠይቃለን።

አርቲስት ማርታ ቀፀላ /ከዲ.ሲ./

ባለ መኪናው

ትናንትን አልፋችሁ ዛሬ ላይ ለቆማችሁ፤ ህላምታዬ ይደረሳችሁ።

ያለፈውን ስንተነትን፤ ትውስታችን ሁሉ ነበር! ነበር! እያሰኘን አልፈነው የመጣነውን አእምሮ የዘገበውን ደግመን መቆፈር የተፈጥሮ ግዴታ ነውና ማለት ወደምፈልገው ላሽጋግራችሁ። ዓይን መመልከት እስከቻለ በሙብቱ አይከለከልም፤ ምኞትም እንዲሁ ያሻውን ያልማልና ሕግ አያግደውም። ያለፈውን በመቃኘት ሁኔታዎች ሲገናኙ ለማያያዝ እነ እከሌ እንዳሉት ብዬ ብጠይቅ አይግረማችሁ፤ ሐረግ መሳሰሉ አይቀርምና። በጥቂቱ ስለማገንጠይ የነሮ ጎዳናዬን ልግለጽላችሁ።

የመኖር ግዳጄን ለመፈጸም እንደ ሰው ሆኜ እየኖርኩ ሠርቼ የማገኘው ገንዘብ ከእጅ ወደ እፍ ሆኖብኝ ለአንገቴ ማሰባሰቢያ፤ ተዟዟ የማርፍበት የኪራይ ቤት ነበረችኝ፤ ዘመን አመጣሹን መንኮራኩር ለመግዛት ከአቅሜ በላይ በመሆኑ እግረኛነቴን መርጫ በመንቀሳቀስ ላይ ባለሁበት ወቅት፤ ደፃ ሐብታም ብሎ የማይለየው «የፍቅር ናዳ» በላዬ ላይ ወርዶ ባንጂ ኮረዳ ተማርኬ ጧትም ማታም እሷን ሳንሰላስል አረፍት በማጣቴ እንኳንም መኪና አልኖረኝ አሰኘኝ። ይኸን ያልከበት ምክንያት በዚህ ሁኔታ ከቀጠልኩ ልቤ ሽፍቶ መሪውን ለቅቄ ገደል ከመግባት አትርፎኛል ለማለት ነው። ሁሉም ለበጎ እይደል! ሳይደግስ እኮ አይጣላም ተብሏል።

ታዲያ ይኼ ሁሉ ሲሆን የእኔን መውደድ ብቻ እንጂ በአርግጠኝነት የምናገረው እሷ ስለእኔ የምታውቀው ነገር እንደሌለ አለማወቅን መጥቀስ አፈልጋለሁ። ሽከሙ በሙሉ እኔው ላይ እንደወረደ ተረዳልኝ፤ ደርሶባችሁ ከሆነም እዘነልኝ። እኔም መቼ ይሆን የማነጋገራት? የሚለው መንፈሴ ዘወትር በእእምሮዬ እያቃጨለ አረፍተ ነበረኝ እንዳለ፤ ትውልድም ሞትም አንድ ቀን ነው እንደተባለው አንድ ቀን እንደልማይ ሳንገብብ እሷም የሆነ ዕቃ ተሸከማ በእጣጤ ስታልፍ የያዘችው ዕቃ ከእጄ ላይ እምልጦ ሲወድቅ ቀልጠፍ አልኩና በፍጥነት አንሰኛ አቀበልኳት። እሷም ፈገግ በማለት እግዚአብሔር ይስጥልኝ አላችኝ። እንግዲህ መንገዱ ከተከፈተ አልኩና የመነጋገሪያ ዘዴ ዘየድሁ፤ እንዲህ አልኳት። «ኑቅ ከሆነ የምትሄጃውን ላግዝሽ እንዴ?» ብዬ ጠየቅኳት። «አይግደለም ደርሻለሁ ቅርብ ነው» አያለች በመሸከርመም አንድ ጉርሻ ያጣላል እንዲሉ ሁለት ፈገግታ አከለኛልኝ።

ከዚያም ወዲያ ምኑን ተረፍኩት። እንኳን ዘንቦ እንዳውም ጤዛ ነው እንዳሉት፤ እንዲሁ በባዶ ቤት ከምንከራተት ስሟን እንኳ አውቄ ልዝለቅ በማለት ደፈር ብዬ «ማን ልበል ስምሽን?» አልኳት። ሳታመነታ «ጽጌረዳ» እባላለሁ አላችኝ። ስሟን ከተረከብኩ በኋላ በዚህ ዓይነት የሠፈራችን አበባ ሁሉ በሷ ምክንያት ተቆጣጦ ማለቁ ነው። አሷን ስለሚያስታውሰኝ እያልኩ፤ ወዲያው የእኔንም ስም ነገርኳት። ስሜን ተቀብላ ድህና ዋል ስትለኝ ደንዝገፎ ከዓይኔ እስከትርቅ ቆሜ ስመለከት ቆየሁና መለስ ስል ከእኔ ጋር የቀረው ፈገግታዋ ብቻ ነበር።

ቢጨነቀኝ ምነው ባልሳቀች በተከሳተረች አሰኘኝ። የእሷ አልባታ ብሎ ጥርሷም ተደገመ። አረ ምን ይሻለኛል በማለት እንጉርጉሮ ብጤ ጀምራ ቢሆንም ካለፈው የተሻለ ሰውጥ ስላገኘሁበት ለዛሬ ይኸን ያኸል ካወራችኝ ደግሜ ሳገኛት ዕድሌን እሞክራለሁ እያልኩ፤ መቼም እዳር አይበለው ያንን ጥርሷን በሃሳቤ ... ሳበራ ሳጠፋ እንደማይነጋ የለም ነጋ።

የእኔ አቡነ ዘ በሠማያት እሷው ሆናለች። በፊት በፊት «ማሪያም ማሪያም» ነበር የምለው። ስሟን ካወቅሁ በኋላ ማን ዕጌ ማሪያም ማለት ጀመርኩ። እንግዲህ ለነፍሴ ይሁን ለሥጋዬ ገና አልገባኝም፤ እስከማውቀው ድረስ እንዲሁ እባዝናለሁ። የት እንደሚወስደኝ አያለሁ። አንዳንዴ መሬት ላይ ገንዘብ ወድቆ ሲገኝ ደስ ያሰኝኝ ያንን ቦታ ደግመው ሲያዩት ሁሌ ገንዘብ የሚፈልቅበት ይመስለናል። እንደ ሞኝም ያደርጋል። ይኸን ሁሉ የማትተው ዞሮ ዞሮ ያቺን ልጅ ያገኘሁበትን አካባቢ ሳልሳለመው አላልፍም። መሳለሚያ ሆኗል ለማለት ነው።

ከብዙ ጸሎት አንድ መልስ መድረሱ አይቀርምና እንደልማይ በዚያው አካባቢ ሳንገብብ፤ እሷም ፈጠን ፈጠን እያለች ስትራመድ በድንገት በአንድ አቅጣጫ ግጥምጥም አልን። ከመደንገጤ የተነሳ እህ! ብሎ ላዳመጠው የልቤ ከበሮ እስከስታ ያስመታ ነበር። እንደምንም ታግዬ እምቢልታውን ተቆጣጥራ፤ ያንን ሁሉ መሸበር አልፌ ልጨብጣት እጄን ሰዘረጋ፤ እጄም ትከሻይም አብሮ መንዘፍዘፍ ጀመረ። ምናልባት የሚያንቀጠቀው በሽታ አለበት ብላ ልትሸሸኝ ይሆን? የሚል ፍረሃትም አደረብኝ።

ቀስ በቀስ በረድ ሲልልኝ ትንሽ ካወራኝት በኋላ ሌላ ሃሳብ መጣልኝ። በስልክ ባናግራት መንቀጥቀጤን አታየውምና ደፍራ ስልኳን ልጠይቅ በማለት ጠይቄአት ቁጥሯን ተቀበልኩ። ከመደሰቴ የተነሳ የስልክ ቁጥሯን አንገቴ ላይ በከር ማንጠልጠል ነበር የቀረኝ። ቢሆንም ከነስሟ ከኪሴ ተለይቶ አያውቅም።

በዚህ ዓይነት ስልክ መደዋወል ጀመርን። ከዚያም ባለፈ በቀጠሮ በመገናኘት ስሜቴን በመግለፅ የበለጠ ተቀራርብን፤ ተግባብተን ያኔ ብቻዬን እንዣብብበት የነበረውን ሠፈር አሁን እጅ ለእጅ ተያይዘን የምናልፍበት ሆነ። ዓይን ዓይኗን እያየሁ እሷም እያየችን ከሰድሰት ኪሎ አራት ኪሎ፤ ሰባ ደረጃውን ወርደን፤ ራስ መኮንን ድልድይን አቋርጠን፤ ቲ. ሩም ሻይ ቡና ብለን የዛሬው በሕፃን የተወጣጠረውን ፒያሳ ሳይሆን ድሮ ፒያሳ ሲባል በብርቅ የምናየውን ላይ ደርሰን ሻገር በማለት ገብረተን። ሌላ ኬክ ቤት ጎራ ብለን ባቅላችንን ቀማምሰን አፋችንን አጣፍጠን እየተዘናናን ወዲያ ወዲህ ስንል በመንገዱ ላይ ያለእኛ ሌላ ሰው ያለ አይመስለንም ነበር።

«አረ በከተማ ጭራሽ በሃገሩ፤ ከእኔ እና አንቺ በቀር እነማን ነበሩ?» እንዳለው መሐሙድ፤ ታዲያ እኔ በእግሬ አንገብቤ እንዳገኘኋት ሁሉ ለካስ በሌላ አቅጣጫ ባለቆርቆሮ የሚከታላት ኖሯል። እንደ እኔ የተለከፈ አያድርስ እንዳልል ደርሷልና፤ ከብዙ ክትትል በኋላ ያቆምና «ላድርስሽ» ይላታል፤ ትገባለች። ቀስ በቀስ ሳይላመዱ አልቀሩም። የእኔ ሕልም ረጅሙ የግሌ አድርጌ የወሰንኩት የወደፊት አቅዴን፤ የቃኘሁት ምኞት አይከለከል፤ ማን አለበት? «ሳይቀደሙ ነበር መንልበት» ከብዙ ውጣ ውረድ በኋላ፤ ታሪኩ ብዙ ነውና እንዲያውም ሳስበው ስለሚያበላጩኝ አሁን ባለሁበት የጊዜ ውጥረት ላይ ሆኜ ራሴን መልሼ ለበሽታ ከመዳረግ፤ በረድ ሲልልኝ ወደፊት የምቀጥለው ይሆናል። ሆኖም ቀረም እንደፈራሁት፤ «የሚነጥቅ ይንጠቀውና» ባለመኪና ነጥቆኛል። ለቅሶ ደራሽ ባገኝ ሳስበው አሁን ወየው ወየው ያሰኘኛል፤ አረ ምን ይሻለኛል?